

Aprilie 2007

REZUMAT AL

PLANURILOR DE MANAGEMENT ALE PATRIMONIULUI CULTURAL

CUPRINSE ÎN

RAPORTUL PRIVIND EVALUAREA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI
PENTRU PROIECTUL ROȘIA MONTANĂ

Roșia Montană

REZUMAT AL PLANURILOR DE MANAGEMENT ALE PATRIMONIULUI CULTURAL

DOCUMENT controlat

<i>Gifford Nr:</i>		136558.R04	
<i>Situație:</i>	Final	<i>Copie Nr:</i>	
	<i>Nume</i>	<i>Semnătură</i>	<i>Data</i>
<i>Întocmit de:</i>	Helen Moore	Helen Moore	12.03.07
<i>Verificat de:</i>	Gerald A Wait	Gerry Wait	19.04.07
<i>Aprobat din partea Gifford:</i>	Tim Strickland	T J Strickland	20.04.07

Roșia Montană**REZUMAT AL PLANURILOR DE MANAGEMENT ALE
PATRIMONIULUI CULTURAL****Sumar**

	Pagina
1. INTRODUCERE	4
2. REZUMAT INTRODUCTIV: PLANURILE DE MANAGEMENT PENTRU PATRIMONIUL CULTURAL	5
3. PARTEA I. PLAN DE MANAGEMENT PENTRU PATRIMONIUL ARHEOLOGIC DIN ZONA ROȘIA MONTANĂ	7
4. PARTEA A II-A. PLAN DE MANAGEMENT PENTRU MONUMENTELE ISTORICE ȘI ZONELE PROTEJATE DIN ROȘIA MONTANĂ	23
5. PARTEA A III-A. PLANUL DE MANAGEMENT PENTRU PATRIMONIUL CULTURAL	55
6. CONCLUZII	65
7. ABREVIERI ȘI ACRONIME	66

1. INTRODUCERE

Planul de management nu este un document legislativ și nu se substituie cadrului legislativ. Acest document pune laolaltă informațiile legate de caracteristicile și semnificația amplasamentului, identifică organizațiile și persoanele ale căror interese sunt legate de acest loc și identifică riscurile și oportunitățile care ar putea apărea din conservare și din dezvoltare, oferind în același timp o strategie globală de atingere a obiectivului comun – managementul monumentelor istorice și al zonelor protejate.

Planurile de Management pentru Proiectul Roșia Montană stabilesc cadrul de realizare a unui echilibru între interesele aparent concurențiale de conservare, dezvoltare economică durabilă și interesele comunității locale. În acest caz particular, acest document a fost pregătit pentru Roșia Montană Gold Corporation S.A. (RMGC) pentru a servi atât ca document intern de lucru cât și ca angajament explicit al RMGC de a trata în mod responsabil toate aspectele legate de patrimoniul cultural în contextul implementării proiectului.

În România nu este stabilită prin lege necesitatea existenței unui plan de management al monumentelor istorice cu excepția acelor care fac parte din Lista Patrimoniului Mondial, pentru care Ministerul Culturii și Cultelor, prin instituțiile subordonate, implementează un „program de protecție și management” pe cinci ani, alcătuit din programe anuale a căror respectare este obligația Consiliului Județean. În contextul Roșia Montană, Planul de management oferă un cadru de politici direcționale. Realizarea obiectivelor referitoare la conservarea și dezvoltarea durabilă a amplasamentului depind de modul în care fiecare dintre cei implicați în managementul acestuia își coordonează acțiunile pe baza cadrului elaborat în cadrul acestui document.

Structura și conținutul Planului de management se bazează pe cererile formulate de MMGA în adresa 8070/24.05.2004, ca și pe exemple de documente similare întocmite pentru situri istorice de valoare excepțională.

Acest document este considerat prima întreprindere a unei astfel de abordări programatice a managementului patrimoniului din România. Scopul *Planului de management pentru patrimoniului cultural* al RMGC este de a asigura un cadru pentru acțiunile întreprinse în vederea contracarării impactului potențial asociat proiectului asupra resurselor culturale. Acest plan de acțiune a fost elaborat pentru a asigura confirmarea proiectului cu ghidurile românești, ale Uniunii Europene (UE), Consiliului Internațional al Monumentelor și Siturilor (ICOMOS) și cu legislația și ghidurile Băncii Mondiale.

Prezentul Sumar al Planului de management pentru patrimoniul cultural a fost întocmit de GIFFORD pentru a oferi o analiză critică a Planului de management pentru patrimoniului cultural. GIFFORD a oferit astfel de verificări pentru asigurarea calității în cadrul proiectului de față, așa cum a oferit servicii de consultanță și analiză a calității și pentru alte proiecte de dezvoltare din Europa și Asia.

2. REZUMAT INTRODUCATIV: PLANURILE DE MANAGEMENT PENTRU PATRIMONIUL CULTURAL

Planurile de management pentru patrimoniul cultural suplimentează Raportul de Evaluarea a Impactului asupra Mediului (EIM) pentru Proiectul Roșia Montană și sunt cuprinse în trei părți, fiecare având o structură complexă mai greu accesibilă unui cititor cu cunoștințe limitate despre proiect sau această specializare. Planurile au fost gândite într-o oarecare măsură ca documente „de sine stătătoare” și de aceea conțin multe informații repetate din alte componente ale documentației de mediu. În prezentul raport se face o prezentare rezumativă a Planurilor de management, arătându-se aspectele cele mai importante incluse în fiecare dintre ele.

Planul de Management pentru Patrimoniul Cultural elaborat pentru Proiectul Roșia Montană oferă cadrul necesar pentru contracararea diferitelor forme de impact potențial asupra aspectelor culturale rezultate în urma implementării proiectului, identificate în Capitolul 4.9 al EIM, Condiții Culturale și Etnice, Patrimoniul cultural, care la rândul său are la bază o discuție foarte detaliată a obiectelor de patrimoniu cunoscute și a investigațiilor incluse în Raportul privind situația inițială a patrimoniului cultural din cadrul EIM. Principalele aspecte din aceste documente - care acoperă multe sute de pagini de text – au fost rezumate într-un raport anexă atașat la răspunsurile oferite de RMGC la întrebările oficiale, intitulat **Informații cu privire la patrimoniul cultural din Roșia Montană și aspecte de management aferente**. În afară de a oferi o definiție clară a responsabilităților, planul de management asigură și conformarea măsurilor de management cu cerințele legislației. Planul de management privind patrimoniul cultural constă din trei părți, după cum urmează.

Partea I

Plan de management pentru Patrimoniul Arheologic din zona Roșia Montană

Partea I a Planului de management pentru patrimoniul cultural răspunde cerințelor de Evaluare a impactului asupra mediului pentru proiect, comunicate de Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor la 20 mai 2005 (Document MMGA nr. 8070/20.05.2005, Anexa II). Acest document se referă la managementul patrimoniul arheologic de la Roșia Montană. Pentru a permite evaluarea măsurilor de management, acest plan cuprinde un număr semnificativ de informații privind situația inițială și contextul de reglementare, precum și considerente axate în primul rând pe roluri și responsabilități specifice. Planul tratează patrimoniul arheologic – siturile și lucrările subterane descoperite în cadrul programelor de „arheologie preventivă” și care ar putea fi afectate de proiectul de exploatare propus. Înțelegerea mărimii Proiectului Roșia Montană și conștientizarea potențialei importanțe a vestigiilor arheologice au dus la instituirea în 2001 a Programului Național de Cercetare Alburnus Maior (Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2504 din 07.03.2001 implementat în baza Legii nr. 378/2001, cu modificările și completările ulterioare din Legea nr. 462/2003 și respectiv Legea nr. 258/2006), care a integrat și implementat un program novator de cercetări și investigații etnologice, istorice, geologice, geografice și arheologice într-un singur program – punct de reper pentru lucrările referitoare la patrimoniu din România și unul dintre cele mai complexe proiecte de patrimoniu întreprinse într-un context comercial în Europa. Conform cerințelor legislației din România, proiectul este susținut financiar de Rosia Montana Gold Corporation, sub îndrumarea științifică a **Muzeului Național de Istorie a României (MNIR)**. Lucrările de atenuare a impactului propuse și care vor fi implementate în condițiile redeschiderii exploatarei miniere sunt analizate în detaliu, mergând de la obiectivele de studiu la aspecte de management practic și cuprinzând un sistem de publicare a rezultatelor (în martie 2007 erau deja publicate patru dintre cele douăsprezece volume propuse).

Partea a II-a

Plan de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din zona Roșia Montană

Partea a II-a a Planului de management pentru patrimoniul cultural se referă în primul rând la monumentele / clădirile istorice, siturile arheologice clasate în Lista monumentelor istorice – în total 49 de structuri – și Zona protejată Centrul Istoric Roșia Montană. Acest document conturează lucrările preconizate, ce vor fi necesare pentru a asigura conservarea tuturor acestor clădiri și monumente. Planul propun un mecanism de implementare a acestor lucrări pe baza creării unei *Supraintendențe de patrimoniu Roșia Montană*, cu sediul în localitate, care să se ocupe de

supravegherea și gestionarea implementării lucrărilor. În **Tabelul 3-2. Lucrări propuse și costuri** prezintă lucrările propuse, costurile și calendarul de restaurare a acestor monumente istorice.

Partea a III-a

Planul de management pentru patrimoniu cultural

Partea a III-a prezintă o imagine generală a Planului de management pentru patrimoniului cultural. Documentul tratează managementul aspectelor culturale neincluse în părțile I și a II-a, precum bisericile și cimitirele. **Partea a III-a** oferă structura care asigură conformarea proiectului cu angajamentele prezentate în părțile I și a II-a – înființarea Fundației pentru patrimoniul cultural. Acestei Fundații îi revin potențial diferite activități de promovare a turismului cultural și protejare a resurselor culturale. Este discutată de asemenea crearea Centrului Cultural Roșia Montană și a Muzeului Mineritului, probabil amplasat și el în centrul istoric al comunei. Considerentele de management privind bisericile și casele de rugăciune din Roșia Montană sunt analizate detaliat, inclusiv din punct de vedere al impactului prognozat și al măsurilor propuse pentru contracararea acestuia. Dintre cele douăsprezece (12) cimitire aflate la Roșia Montană, cinci (aici este o eroare în original, de fapt vor fi șase (6)) vor fi probabil afectate de proiect și vor trebui mutate circa 410 morminte. Este descris modul în care se va organiza exhumarea și reînhumarea acestor morminte, cu ceremoniile religioase adecvate și implicarea monitorizării arheologice. Este de asemenea analizată și descrisă destul de detaliat prevederea importantă referitoare la un **Protocol pentru descoperiri întâmplătoare** ce urmează a fi respectat pe toată durata lucrărilor de construcție și exploatare.

Sunt discutate cu câteva detalii și eventualele prevederi privind conservarea in situ a galeriilor romane și a altor lucrări miniere de la *Păru Carpeni și Cătălina Monulești*. Sunt analizate propunerile de conservare și restaurare pentru public a *Monumentului funerar roman de la Tău Găuri*.

Partea a III-a este și ea o componentă a Sistemului de management de mediu și social al proiectului Roșia Montană.

Secțiunea 4.2.2 a Planului de Management I arată că Planul de management va fi revizuit anual pe baza evaluării scopurilor și obiectivelor generale deja realizate și sub coordonarea generală a Comitetului executiv. Planul va fi inițial valabil pe o perioadă de trei ani, după care va fi revizuit în baza evaluării activității desfășurate până în acel moment și prin consultarea publicului.

3. PARTEA I. PLAN DE MANAGEMENT PENTRU PATRIMONIUL ARHEOLOGIC DIN ZONA ROȘIA MONTANĂ

Semnificația istorică a zonei, descrisă exhaustiv în Studiul situației inițiale din cadrul EIM este prezentată pe scurt în Partea I a Planului de management – tot o lungă descriere – la paginile 16-21. Foarte sintetic, se poate spune că în zona supusă cercetării nu a fost identificată până în prezent nici o urmă de așezare pre-romană (preistorică).

După o analiză aprofundată a Studiului situației inițiale din EIM și a Planului de management al patrimoniului cultural elaborat în baza acesteia, concluzia trasă de GIFFORD pe baza acestor date este că **perioada romană** a fost probabil cea mai importantă din istoria Roșiei Montane, urmată de vestigiile perioadei maghiare și austro-ungare din sec. XVIII-XIX. Romanii au cucerit regiunea (cunoscută sub numele de Dacia) în anul 106 e.n. Cucerirea acestui nou teritoriu a fost determinată nu numai de rațiuni strategice, ci și economice. Majoritatea cercetărilor perioadei romane sunt de acord că unul dintre motivele cuceririi Daciei era bogăția de metale prețioase a zonei.

Este clar că proiectele de exploatare minieră din noul teritoriu au fost inițiate de imperiu imediat după cucerire și în paralel cu organizarea administrativă a noii provincii. Gradul de complexitate al procesului de extracție și prelucrare a minereurilor implică prezența unei echipe de muncitori specializați. Provincia Dacia a beneficiat de colonizarea cu populație din zona dalmato-iliră, în care activitatea minieră era deja bine dezvoltată. Analiza surselor epigrafice care constau din inscripții și plăci de ceramă, precum și monumente funerare, indică o zonă intens populată, locuită de o diversitate de grupuri etnice. Un număr semnificativ de plăci de ceramă a fost descoperit întâmplător în rețeaua de galerii de mină Cătălina Monulești la o adâncime de peste 100 m sub nivelul solului; este îndeobște acceptat că plăciile au fost ascunse în aceste galerii de mină inaccesibile în timpul unei crize, probabil în timpul atacurilor marcomanilor asupra Daciei, între 167-170 e.n.

Toponimele menționate în sursele epigrafice pot fi utilizate pentru a sugera că numele generic *Alburnus Maior* se referea la o serie de așezări permanente și temporare legate de prezența coloniștilor iliro-dalmați specializați în extragerea și prelucrarea primară a minereului aurifer, care recurgeau la o auto-guvernare și administrare similară „sistemului dalmatin” în organizarea și exploatarea zăcămintelor aurifere.

Viața economică a Daciei Romane a rămas prosperă până la mijlocul sec. III e.n. În această perioadă atacurile susținute de diferite grupuri de invadatori din ținuturile învecinate au făcut ca provincia romană să nu mai poată funcționa și în condițiile unor presiuni similare asupra altor provincii din întregul imperiu, în timpul domniei împăratului Aurelian, în anii 272-275, s-a hotărât retragerea trupelor.

Între retragerea romanilor și sec. al XIII-lea e.n. există prea puține mărturii arheologice care să sugereze utilizarea zonei pentru locuire și activități economice. Există referințe istorice ocazionale, dar insuficiente pentru a permite susținerea unei narațiuni coerente.

Astfel, în **Perioada medievală**, două documente, unul din 1238 și celălalt din 1271 menționează activități miniere în masivul Cârnic, întreprinse de coloniștii sași de la Ighiu și Cricău. Roșia Montană de astăzi nu este menționată și nu apar decât toponime precum Cherech și Terra Obruth. Informațiile istorice ar putea fi interpretate ca arătând că așezarea minieră medievală era un centru important format din mici cătune situate la poalele masivului Cârnic, în zona administrativă a orașului Abrud, care deținea o importantă poziție administrativă și politică. Până la finele secolului al XVI-lea, zona Roșia Montană nu se distingea de orașul Abrud.

În 1327–1328, Regele Carol Robert de Anjou a decis transferarea domeniului minier din proprietatea coroanei în aceea a nobililor locali, ceea ce a determinat și a impulsionează dezvoltarea întregii regiuni miniere. Seria de reforme și legi care au reglementat activitățile miniere în perioada exercitării controlului direct al regatului medieval al Ungariei și ulterior al Principatului Transilvaniei a impulsionează și ea dezvoltarea la nivel administrativ a mineritului aurifer.

În prima jumătate a sec. al XVI-lea, familiile ducale din Bavaria au deținut o serie de interese economice în zona minieră din jurul Abrudului, fiind proprietari de clădiri din oraș și ai uneia dintre cele mai bogate mine, cu șteampuri proprii, din Valea Roșiei. Texte din 1592 menționează includerea Roșiei Montane de astăzi, sub numele de *rubeo flumine* (traducerea exactă a „râului roșu”) în teritoriul Abrudului, care

devenise deja oraș la mijlocul sec. al XV-lea. Dezvoltarea industrială din sec. al XVII-lea era înfloritoare, după cum atestă și statisticile din 1676 – 77 șteampuri (rotae) la poalele Cârnicului, 29 la Corna, 17 la Cărpiniș – toate corespunzătoare unei așezări semi-urbane din zona definită ca Centru Istoric Roșia Montană.

Perioada modernă și contemporană (sec. XVIII-XX)

În sec. al XVIII-lea, Imperiul Habsburgic a inițiat o revoluție industrială în zona Roșia Montană și au fost inițiate numeroase reforme menite să îmbunătățească randamentul minelor. Aceste tendințe au fost în acea vreme reflectate pe tot cuprinsul Transilvaniei. În 1733 au fost construite sisteme de iazuri artificiale și alte instalații hidraulice cu fonduri speciale din visteria Transilvaniei.

Întreaga zonă de exploatare a aurului de la Roșia Montană a cunoscut o dezvoltare fără precedent în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea. Investitori privați sau asociații de proprietari au căpătat dreptul de a exploata depozitele aurifere ale statului. Sistemul de niveluri de extracție din subteran era reflectat la suprafață de un sistem complex de prelucrare primară a minereului, care consta din iazuri artificiale din care se asigura apa pentru instalațiile de măcinare a minereului (șteampuri). Aceste două componente, reprezentate printr-o mulțime de iazuri artificiale, sute de șteampuri și grămezi de rocă sterilă la gura minelor au definit imaginea industrială a acestei zone miniere. Bisericele greco-catolice din satele Roșia Montană și Corna au fost construite în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea (1741 și respectiv 1781). În sec. al XIX-lea, au fost aduse noi inovații prin exploatarea de noi zone și dezvoltarea tehnicilor de exploatare, ca de exemplu utilizarea energiei electrice din 1908, la începutul secolului XX. Nivelul tehnic ridicat al exploatării de la Roșia a fost recunoscut la nivel internațional în timpul Expoziției Industriale Mondiale din 1856.

După Marea Unire din 1918, statul român a preluat controlul din partea administrației austro-ungare. Tehnologia proceselor a continuat să se perfecționeze până în 1948, după care a fost sistată exploatarea de către particulari. Perioada comunistă a determinat depopularea și încetarea bruscă a procedeelelor de lucru tradiționale. În anii 1970, în cariera Cetate a început exploatarea de suprafață, ale cărei efecte asupra mediului sunt vizibile și astăzi.

Recunoașterea semnificației arheologice a zonei

Încă din sec. al XV-lea era cunoscut că zona care înconjoară și include Roșia Montană are semnificație arheologică. Aceasta se datora în mare parte descoperirilor de material epigrafic și sculptural datând din perioada romană și altor descoperiri răzlețe care indicau prezența unor activități datând din epoca romană sau perioade mai târzii.

Abia în sec. XIX-XX s-a ajuns la o mai bună înțelegere a dimensiunilor și importanței vestigiilor, prin descoperirea tăblițelor cerate și a altor obiecte, ca și a unor altare și stele funerare, ceea ce a dat o idee mai clară despre localizarea zonelor de exploatare, așezare și activitate religioasă/ funerară.

Aceste date de bază au dus la înțelegerea necesității unui proiect detaliat și a unui program de lucrări arheologice de teren (care a început în 1999/2000 și s-a constituit apoi în 2001 în Programul Național de Cercetare Alburnus Maior) care să dea posibilitatea evaluării dimensiunilor și semnificației vestigiilor existente, pentru ca apoi pe baza acestor date referitoare la situația inițială să se poată elabora un cadru de management detaliat și un program de cercetări. Înaintea acestui program, nu se întreprinseseră decât foarte puține lucrări de cercetare în teren, caracterizate în general de recuperarea și depozitarea materialelelor epigrafice.

Capitolul 2 Descrierea siturilor arheologice de la Roșia Montană

În anul 2000 a fost realizat un studiu de diagnoză, care cuprindea tot ceea ce se cunoștea la acea dată despre patrimoniul cultural al Roșiei Montane, bazat pe surse literare sau arhivistice și pe investigațiile preliminare întreprinse în 1999-2000 la suprafață și în subteran pentru a evalua dimensiunea și localizarea siturilor arheologice (UTAH, CPPCN (actualmente INMI,) MNUAI 2000). Au fost efectuate investigații în subteran în masivele Cârnic, Cetate, Cârnicel, Jig-Văidoaia, Țarina și Orlea și la suprafață s-au întreprins cercetări de teren în Valea Nanului, zona Cetate-Găuri, dealul Carpeni, zona Orlea-Țarina,

masivul Cârnic, zona Tăul Cornei, Valea Cornei, masivul Jig-Văidoaia și în centrul istoric din Roșia Montană.

În primăvara anului 2001, Ministerul Culturii și Cultelor a stabilit înființarea Programului Național de Cercetare Alburnus Maior (Ordinul Ministrului Culturii și Cultelor nr. 2504 din 07.03.2001, implementat în baza Legii nr. 378/2001, cu modificările și completările ulterioare din Legea nr. 462/2003 și respectiv Legea nr. 258/2006), bazat pe concluziile studiului de evaluare și coordonat științific din partea Ministerului Culturii și Cultelor de către Muzeul Național de Istorie a României, cu sprijin financiar și asistența logistică asigurate de S.C. Rosia Montana Gold Corporation S.A., în cadrul obligațiilor ce îi reveneau în procesul de autorizare a activităților miniere planificate.

Unul dintre principalele scopuri ale acestui program era delimitarea siturilor arheologice și cercetarea exhaustivă a acestora. Acestea au fost investigate, atât prin cercetări arheologice de suprafață cât și prin cercetări de arheologie minieră în subteran – o premieră pentru arheologia românească.

Pe baza rezultatelor cercetării a fost posibilă identificarea următoarelor situri:

1. Găuri - Hop - Hăbad - Tăul Țapului
2. Valea Nanului
3. Carpeni
4. Masivul Cârnic
5. Masivul Cetate
6. Centrul istoric Roșia Montană
7. Masivul Jig-Văidoaia
8. Țarina
9. Masivul Orlea
10. Porcului – Tăul Secuilor
11. Valea Cornei
12. Tăul Cornei – Corna Sat
13. Balmoșești

Sunt deasemenea descrise în detaliu rezultatele cercetării arheologice și istorice ale zonei.

În Secțiunea **2.3 Interese** sunt descriși un număr mare de factori interesați (interese) sau potențial interesați în legătură cu patrimoniul de la Roșia Montană. Există interese individuale, publice și ale societăților comerciale la nivel local, regional, național și transnațional. Din punctul de vedere al sumarului de față cele mai importante sunt responsabilitățile la nivel național și local.

Răspunderea la nivel național pentru activitățile de patrimoniu și strategie în domeniul politicii arheologice sunt de resortul Ministerului Culturii și Cultelor (MCC). Funcțiile operaționale și o parte dintre cele administrative sunt delegate de minister instituțiilor sale subordonate. Astfel, Institutul Național al Monumentelor Istorice asigură documentația științifică, metodologică și alte documente cu caracter strategic; desfășoară activități de înregistrare și administrare a patrimoniului; sau întreprinde proiecte și programe de cercetare în domeniu. Oficiul Național al Monumentelor Istorice controlează planificarea activităților de protecția a patrimoniului la nivel național, prin elaborarea Planului Național de Restaurări, în funcție de strategia ministerului. Tot aici se iau unele decizii cu privire la asigurarea fondurilor pentru aceste activități, fie de la buget, fie din alte resurse.

Răspunderea la nivel local pentru patrimoniu revine primarului comunei, iar consiliul local are răspunderea legală de a proteja patrimoniul arheologic local. Dezvoltarea potențialului turistic axat pe dezvoltarea pe termen lung a zonei este și ea un considerent important și va necesita crearea de parteneriate cu consiliul local din Roșia Montană.

La nivel județean responsabilitatea asigurării cadrului legal revine Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Alba.

Principalele situri arheologice (inclusiv galeriile romane) au fost trecute în Planul de amenajare a teritoriului național Secțiunea III, Aree protejate (P.A.T.N./III), ca parte a patrimoniului cultural de interes național și apoi în Lista Monumentelor Istorice 2004 (L.M.I.). Acestea sunt:

- Așezarea romană de la Alburnus Maior, zona Orlea (cod LMI AB-I-m-A-00065.01)
- Mina de exploatare romană de la Alburnus Maior, Masivul Orlea (cod LMI AB-I-m-A-00065.02)
- Vestigiile romane de la Alburnus Maior, zona Carpeni (cod LMI AB-I-m-A-00065.03)

- Incinta funerară romană din zona „Hop-Găuri” (cod LMI AB-I-m-A-00065.04)
- Galeria „Cătălina Monulești” din Zona protejată a centrului istoric al comunei(cod LMI AB-I-m-A-00065.05)
- Galeria romane din Masivul Cârnic, punctul „Piatra Corbului” (cod LMI AB-Is-A-20329)

Legislația și responsabilitățile administrative legate de patrimoniu sunt discutate în Secțiunea 3 a Planului de Management pentru Patrimoniul Cultural III și prezentate pe scurt în raportul de față în secțiunea Planuri de Management pentru Patrimoniul Cultural II, pp. 25-26. Proprietatea asupra terenurilor pe care au fost identificate siturile arheologice în perimetrul comunei este în parte publică și în parte privată. v. p. 10 a Planului de management I.

Rezultatele cercetărilor din 2000 - 2005

Cercetările arheologice de după anul 2000 au definit zonele în care vestigiile antice nu au fost afectate de trecerea timpului. Au fost identificate și descrise patru categorii de monumente arheologice:

- zone de locuire cu infrastructura aferentă (Hop-Găuri, Hăbad, Tăul Țapului, Dealul Carpeni);
- Zone sacre în aer liber (Hăbad, Valea Nanului și posibil Carpeni);
- Zone funerare (necropole de incinerare ale coloniștilor iliri – Hop, Tăul Corna, Jig-Piciorag, Țarina, Pârâul Porcului – Tăul Secuilor și incintele funerare de la Valea Nanului și Dealul Carpeni);
- zone miniere antice (porțiuni din vechile galerii de mină și exploatarea din masivele Cetate și Cârnic).

Cele mai semnificative descoperiri, care apoi au și primit statutul de zone protejate, **conservate in situ** sunt:

- monumentul funerar roman de la Tău Găuri;
- așezarea romană (inclusiv incinta funerară și o posibilă zonă sacră) de la Dealul Carpeni;
- exploatările miniere antice de la Piatra Corbului, de pe pantele sud-estice ale masivului Cârnic;
- sistemul hidraulic roman din sectorul minier Păru Carpeni;
- o serie de vestigii arheologice din Centrul istoric Roșia Montană, inclusiv galeria Cătălina Monulești (unde au fost descoperite o colecție semnificativă de tăblițe cerate, un sistem hidraulic roman din lemn pentru evacuarea apelor) și exploatarea antică din zona Văidoaia.

Având în vedere starea actuală a siturilor arheologice și rezultatele cercetării din perioada 2000-2005, abordarea generală a managementului resurselor de patrimoniu identificate a cuprins următoarele:

- dezvoltarea muzeului mineritului, care să conțină:
 - O expoziție documentară axată pe trei tematici: geologie, arheologie și istorie-etnografie;
 - O expoziție în aer liber care să conțină elemente etnografice și industriale de patrimoniu;
 - O expoziție subterană care să cuprindă galeria Cătălina Monulești (care conține vestigiile perioadelor de minerit istoric, din epoca romană și până în cea contemporană) la care se vor adăuga în viitor machete ale celor mai importante structuri miniere identificate în alți masivi din zona Roșia Montană
- Conservarea in situ a unor vestigii arheologice și dezvoltarea acestora prin activități de turism cultural ca de exemplu trasee de drumeție care să poarte vizitatorii prin mai multe situri arheologice, precum Tău Găuri, Dealul Carpeni, Piatra Corbului, exploatarea antică de suprafață din zona Văidoaia;
- Oportunități de cercetare pentru dezvoltarea și implementarea unui program multi-disciplinar axat pe un concept nou pentru arheologia românească – cercetările arheologice miniere. Aceasta ar putea conduce și la organizarea de cursuri/instruiri și lucrări arheologice experimentale legate de tehnicile miniere utilizate în toate perioadele;
- Există și alte opțiuni de turism pentru valorile de patrimoniu din Zona protejată a centrului istoric din Roșia Montană, având în vedere cele 35 de monumente istorice, 3 biserici, elementele de peisaj cultural și valorile lor de patrimoniu arheologic;
- Publicarea rezultatelor cercetării.

Capitolul 3: Evaluare și obiective analizează lucrările de teren și de cercetare interdisciplinară efectuate în perioada 2000-2005 și conturează înțelegerea stării de conservare a tuturor zonelor și monumentelor investigate cuantificând în același timp numărul de situri din peisaj și limitele acestora. În Secțiunea 3.1 este evaluată starea actuală de conservare a fiecărui sit, după care, în Secțiunea 3.2 se

face evaluarea potențialului arheologic al fiecăruia. În paginile 29-31 este detaliată în tabele starea de conservare a tuturor siturilor investigate, iar la paginile 32-33 în tabel sunt ilustrate resursele culturale (descoperiri, date științifice) care ar putea fi utilizate ca exponate în muzeu sau în cadrul unor programe de cercetare.

Cercetarea arheologică minieră a vestigiilor studiate în masivele Cârnic, Jig și Cetate s-a desfășurat până în prezent, în timp ce vestigiile din masivele Coș, Carpeni, Orlea și Țarina se află încă într-o fază preliminară de cercetare. Se poate observa că în lucrările miniere antice există o repetare sistematică a formelor și caracterului lucrărilor din întregul sistem subteran. Există de asemenea anumite tipuri de galerii de mină tipice unui sector sau unui anumit masiv, în funcție de forma structurilor mineralizate.

Se estimează că **tehnicele miniere antice** și lucrările miniere ocupau o lungime totală de 7 km, dintre care aproximativ 95% săpate cu unelte din fier (daltă și baros sau târnăcop), tehnică atestată de urmele de unelte din pereți și forma trapezoidală regulată a acestora, sau cu galerii în trepte sau suprapuse în funcție de direcția pe care o lua filonul aurifer. Acolo unde erau întâlnite roci foarte dure (dacită silicifiată) excavația cu ajutorul uneltelor de mână era înlocuită cu tehnica focului. Două astfel de sectoare de lucrări miniere cu focul sunt sectorul Găuri aflat în partea de sud-vest a masivului Cetate și sectorul Pietra Corbului, aflat la est de masivul Cârnic.

Descoperirea sistemului de drenare hidraulică a apei cu roți din sectorul Păru-Carpeni și a puțurilor de explorare verticale construite prin suprapunerea unor galerii trapezoidale susținute cu lemn, sunt descoperiri importante, deoarece este pentru prima dată când astfel de descoperiri au fost făcute de o echipă specializată de arheologi minieri. Conservarea acestor vestigii permite construcția unei machete operaționale, care ar putea fi utilizată ulterior în cercetări arheologice experimentale privind modul de funcționare a sistemelor antice.

Procesul excavației și golirii galeriilor de mină poate amenința prin natura sa supraviețuirea galeriilor pe termen lung. Excavarea înseamnă săparea științifică a galeriilor cu îndepărtarea depunerilor de pământ și a artefactelor arheologice (în vederea conservării și studierii), însă acest proces înseamnă și că aceste structuri (galerii, puțuri și alte goluri) vor rămâne neprijinite. Îndepărtarea vechilor deșeuri din mine, care contribuiau la stabilizarea lucrărilor, conduce foarte adesea la slăbirea structurilor rocilor și prăbușirea lucrărilor miniere. Mai mult, în perioadele ploioase, rețelele de galerii curățate devin zone de drenare a apelor infiltrate, contribuind astfel din nou la deteriorarea generală a vestigiilor, de exemplu prin fisurarea rocilor în perioadele de iarnă, ca urmare a înghețului. Armăturile temporare din lemn, instalate în timpul lucrărilor de excavații nu reprezintă structuri de rezistență pe termen lung.

În **Secțiunea 3.2.2** este discutată valoarea economică contemporană asociată siturilor arheologice și sunt subliniate următoarele aspecte: „*Patrimoniul cultural trebuie văzut și ca generator de valoare economică – sau perceput ca resursă financiară*”.

În **Secțiunea 3.3. Identificarea și evaluarea principalelor elemente de management al siturilor arheologice** - sunt identificate oportunitățile care ar rezulta din existența monumentelor istorice în zonă. Aceste oportunități sunt legate de **proiecte** cu obiective specifice și care în final își propun să atingă următoarele **ținte strategice**:

- Promovarea pe termen lung a managementului cultural al siturilor;
- Dezvoltarea și cultivarea pe termen lung și mediu a calităților unice și valorii speciale asociate acestor situri;
- Protecția siturilor istorice și promovarea lor în cadrul centrului de minerit istoric cu tradiție specială, denotând o serie de componente speciale;
- Îmbunătățirea accesului la o serie de situri promovând în același timp înțelegerea tuturor aspectelor și aprecierea caracteristicilor de unicat ale acestora.
- Promovarea valorii sitului și a manifestării unui interes și a unei implicări mai largi în administrarea lor la nivel local, regional, național și internațional.

Fiecare dintre țintele prezentate presupune o serie de **Obiective**. Toate sunt dirijate spre implementarea țintelor strategice identificate anterior. Acestea sunt:

- Toate politicile, programele, deciziile și acțiunile trebuie să joace un rol în cunoașterea, protejarea, conservarea și valorificarea siturilor, în promovarea valorii acestora și conservarea lor pentru generațiile viitoare;

- Toate politicile, programele, deciziile și activitățile trebuie să aibă la bază principii de dezvoltare pe termen lung;

Toate părțile implicate, persoane fizice sau juridice – cu interese administrative, caritabile sau comerciale interesate de administrarea sau utilizarea amplasamentelor din interiorul sau din afara comunității vor trebui mai întâi să se familiarizeze cu valoarea și semnificația acestor situri ca și cu conceptele și cerințele specifice privind conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și natural.

Secțiunea 3.4 conține o discuție a principalelor aspecte de management al siturilor arheologice. Scopul Ideal al proiectului este considerat a fi: „*Protecția, conservarea și evaluarea datelor științifice din siturile arheologice din zona Roșia Montană, ca amplasament minier antic, vor pune în valoare identitatea culturală și transformarea economică, creșterea și reabilitarea zonei.*”

Aspectele de management sunt analizate sub o serie de titluri generale (pag. 45-52) ca pozitive sau negative, precum și în funcție de diferitele organizații implicate. Aceasta include recunoașterea implicită a faptului că parteneriatele încheiate cu o diversitate de organizații locale și regionale sunt singurul mijloc realist de a realiza dezvoltarea durabilă și managementul patrimoniului arheologic (vezi în special secțiunile 3.4.6 și 3.4.9). În Secțiunea 3.4.9 este introdusă noțiunea de Fundație independentă pentru gestionarea aspectelor de patrimoniu, care este preluată și discutată mult mai amănunțit în planurile de management care urmează. Fundația va gestiona majoritatea inițiativelor legate de patrimoniul cultural în cadrul dezvoltării durabile a comunității. Fundația este discutată mai aprofundat în **Planuri ESMS, Plan L, Plan de dezvoltare durabilă a comunității**.

Între activitățile pe care le-ar putea întreprinde Fundația în promovarea turismului cultural și protejarea resurselor se pot număra:

- Crearea, încadrarea cu personal și operarea unui muzeu/ centru de patrimoniu cultural în care să fie depozitate artefacte identificate în programul arheologic finanțat de RMGC și cele din muzeu RoșiaMin, instruirea ghizilor locali și înființarea unui mic magazin în asociere cu muzeul;
- Întreținerea și restaurarea clădirilor monument istoric;
- Promovarea patrimoniului industrial minier de la Roșia Montană;
- Promovarea satului ca destinație turistică internă și internațională;
- Diseminarea în continuare a rezultatelor Programului Național de Cercetare Alburnus Maior, inclusiv a informațiilor arheologice, etnologice, legate de clădiri istorice prin pagini web, referate academice sau cărți, pliante și alte publicații.

Această secțiune se încheie cu o discuție (**3.4.11 Fonduri de subvenționare**) a lucrărilor arheologice propuse, anilor în care ar putea avea loc aceste lucrări și bugetului provizoriu pentru lucrări, după cum prezintă tabelul.

Acțiune specifică	Suma alocată din bugetul RMGC (sume exprimate în USD)	Interval planificat
Cercetări arheologice preventive și supraveghere arheologică		
Cercetări arheologice preventive de suprafață și supraveghere arheologică	577.500	2007-2012
Investigații geofizice cu tehnică GPR (Ground Penetrating Radar)	120.000	2007-2009
Cercetări arheologice preventive de subteran și supraveghere arheologică	900.000	2007-2012
Subtotal 1	1.597.500	
Activități de promovare a valorilor culturale ale sitului		
Programul de diseminare și informare publică	396.000	2007-2022
Sponsorizări a unor activități culturale asociate	48.000	2007-2022
Vizite de sit	144.000	2007-2012
Participarea la conferințe, reuniuni științifice, schimburi culturale etc	140.000	2007-2012
Subtotal 2	728.000	
Programul editorial al seriei monografice Alburnus Maior		
Publicarea de noi volume științifice	970.000	2007-2012
Retipărirea de volume științifice	150.000	2007-2022
Promovarea site-ului web dedicat patrimoniului cultural de la Roșia Montană	32.000	2007-2012
Traduceri	60.000	2007-2012

Sbtotal 3	1.212.000	
Programul de restaurare		
Restaurarea incintei funerare romane de la Tăul Găuri	200.000	2007-2008
Restaurarea clădirilor monument istoric din Zona Protejată Centrul Istoric (35 de monumente istorice)	1.390.000	2007-2009
Restaurarea clădirilor monument istoric situate în afara Zona Protejată Centrul Istoric (6 monumente istorice)	285.000	2007-2009
Întreținerea Zonei Protejate Centrul Istoric Roșia Montană	1.710.000	2007-2022
Lucrări de reabilitare în zona rezervației arheologice de pe Dealul Carpeni	16.000	2007-2008
Lucrări de întreținere și conservare a sistemului hidraulic roman din sectorul minier Păru Carpeni	312.000	2007-2012
Subtotal 4	3.913.000	
Crearea noului muzeu al mineritului		
Realizarea replicilor unor structuri miniere	8.075.000	2010-2012
Redeschiderea și amenajarea pentru public a galeriei Cătălina Monulești	1.297.500	2007-2009
Înființarea muzeului mineritului	2.490.000	2008-2010
Subtotal 5	11.862.500	
Bugetul RMGC alocat pentru funcționarea departamentului de patrimoniu	6.389.000	2007-2022
TOTAL	25.701.500	

Etapele de lucru sunt următoarele:

Nr. crt.	Denumirea sitului	Acțiuni Categoriile de lucrări / intervenții	Planificare
1	Găuri - Hop - Hăbad - Tăul Țapului	Publicarea rezultatelor cercetărilor (în afara celor publicate în volumele Alburnus Maior I și II) Restaurarea monumentului funerar de la Tău Găuri Includerea monumentului funerar de la Tău Găuri într-un circuit de vizitare Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	2007 – 2012 2007 – 2009 2009 2010 2007 – 2009 2007
2	Valea Nanului	Publicarea rezultatelor cercetărilor (în afara celor publicate în volumul Alburnus Maior I) Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	2007 – 2012 2010 2007 – 2009 2007
3	Carpeni	Publicarea rezultatelor cercetărilor (în afara celor publicate în volumul Alburnus Maior I) Conservarea și restaurarea sistemului hidraulic roman din sectorul Păru Carpeni și a edificiului E2 Includerea rezervației arheologice Carpeni într-un circuit de vizitare Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Tabără de vară de arheologie cu ocazia derulării cercetărilor	2007 – 2012 2007 – 2012 2012 2010 2009 - 2022
4	Masivul Câmic	Publicarea rezultatelor cercetărilor (în afara celor publicate în volumul Alburnus Maior I) Conservarea galeriilor din sectorul Pietra Corbului Includerea galeriilor din sectorul Pietra Corbului într-un circuit de vizitare Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Realizarea modelului 3D al galeriilor antice din masivul Câmic Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție și operare	2007 – 2012 2007 – 2009 2012 2010 2006 – 2007 2007 – 2022 2007

		Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	
5	Masivul Cetate	Publicarea rezultatelor cercetărilor (în afara celor publicate în volumul Alburnus Maior I) Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	2007 – 2012 2010 2007 – 2022 2007
6	Zona Istorică Roșia Montană	Publicarea rezultatelor cercetărilor Finalizarea lucrărilor de redeschidere a galeriei Cătălina Monulești Includerea galeriei Cătălina Monulești într-un circuit de vizitare Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Realizarea noului muzeu al mineritului	2007 – 2012 2007 – 2009 2010 2010 2010
7	Masivul Jig - Văidoaia	Publicarea rezultatelor cercetărilor Includerea zonei Văidoaia est într-un circuit de vizitare Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție și operare Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	2007 – 2012 2010 2010 2007 – 2022 2007
8	Țarina	Publicarea rezultatelor cercetărilor Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	2007 – 2012 2010 2007 – 2022 2007
9	Masivul Orlea	Efectuarea cercetărilor arheologice preventive (suprafață și subteran) Publicarea rezultatelor cercetărilor Aplicarea legală a procedurii de descărcare de sarcină Strămutarea expoziției în aer liber a muzeului Orlea Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	2007 – 2012 2012 – 2022 2012 2010 2010 – 2014 2012 – 2022 2007
10	Pârâul Porcului - Tăul Secuilor	Continuarea cercetărilor arheologice preventive Aplicarea legală a procedurii de descărcare de sarcină Publicarea rezultatelor cercetărilor Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	2006 2006 2008 – 2022 2010 2007 – 2009 2007
11	Valea Cornei	Publicarea rezultatelor cercetărilor Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	2007 – 2012 2010 2007 – 2009 2007
12	Tăul Cornei - Corna Sat	Publicarea rezultatelor cercetărilor Valorificarea muzeală a rezultatelor cercetărilor Asigurarea supravegherii arheologice pe durata fazei de construcție Implementarea protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	2006 2010 2007 – 2009 2007
13	Balmoșești	Va fi decis pe parcursul dezbaterilor publice	

În Secțiunea 3.5 (Factori cu potențial impact negativ) se demonstrează că opțiunea de „a nu face nimic” ar însemna foarte probabil că resursele arheologice – situri, structuri/monumente și galerii

subterane – ar continua să se degradeze din cauze naturale. A nu face nimic, nu înseamnă că siturile vor fi conservate.

În **Secțiunea 3.6 Obiective operaționale și opțiuni de management** este prezentată concluzia acestei analize a vestigiilor arheologice descoperite sau considerate probabil prezente, amenințările la adresa supraviețuirii lor pe termen lung, opțiunile existente pentru a utiliza aceste vestigii în mod pozitiv și benefic. Rezultatul este un compendiu de 118 „proiecte” sau „politici” individuale (v. pag. 55-70). Acestea sunt analizate sub 44 de titluri, dar pentru sumarul de față o simplă menționare a tuturor proiectelor este suficientă.

Secțiunea 4.3.1 Titlurile proiectelor, elemente de identificare, clasificare, enumeră în tabel proiectele într-o prezentare utilă:

Nr. crt.	Titlu proiect	Siglă identificare	Clasificare
1	Propunerea unei structuri organizatorice reprezentative, diversificate și articulate care să asigure funcționarea Supraintendenței de Patrimoniu Roșia Montană	RM-ARH1-MNG1	obligatoriu
2	Sensibilizarea tuturor actorilor față de semnificația siturilor și informarea lor cu privire la toate caracteristicile care îi conferă această semnificație.	RM-ARH1-MNG2	important
3	Informarea tuturor actorilor cu privire la principiile de gestiune a siturilor și la obiectivele care decurg de aici.	RM-ARH1-MNG3	important
4	Accesul la planul de management va trebui asigurat pentru toți specialiștii, locuitorii, proprietarii, managerii sau purtătorii de alte tipuri de interese.	RM-ARH1-MNG4	obligatoriu
5	Difuzarea informației privind existența siturilor, caracteristicile și semnificația lor vor trebui larg promovate. Această primă redactare, de consultare, a Planului de Management va trebui distribuită prin toate mijloacele pentru a se asigura cunoașterea ei de către toți purtătorii de interese, directe sau indirecte.	RM-ARH1-MNG5	important
6	În măsura în care este posibil, fiecare actor va trebui încurajat să se implice în definitivarea și implementarea Planului de Management.	RM-ARH1-MNG6	important
7	Constituirea arhivei patrimoniului arheologic de la Roșia Montană în sensul controlului, coordonării și corelarea tuturor documentelor relevante pentru situri.	RM-ARH1-MNG7	obligatoriu
8	Gestionarea și administrarea arhivei patrimoniului arheologic de la Roșia Montană.	RM-ARH1-MNG8	obligatoriu
9	Organizarea unui seminar informativ asupra patrimoniului arheologic de la Roșia Montană, a Planului de Management și a cadrului legal privind protecția și conservarea patrimoniului arheologic la nivel național, european și internațional, cât și asupra misiunii și mandatului Supraintendenței de Patrimoniu Roșia Montană	RM-ARH1-MNG9	recomandat
10	Organizarea de concursuri de idei și concursuri de proiectare prin care să fie puse în discuție temele importante ridicate de Planul de Management: conservarea și punerea în valoare a patrimoniului minier, arhitectural, arheologic; relația dintre elementele de patrimoniu și arhitectura nouă	RM-ARH1-MNG10	recomandat

11	Organizarea unui forum pentru dezbaterile tuturor problemelor ridicate de dezvoltarea și implementarea Planului de Management;	RM-ARH1-MNG11	recomandat / opțional
12	Conturarea clară a problemelor de management prin organizarea unor ateliere tematice, desfășurate pe grupuri de lucru.	RM-ARH1-MNG12	recomandat
13	Stabilirea unui plan de monitorizare și a indicatorilor de urmărit în fiecare etapă de implementare a Planului de Management.	RM-ARH1-MNG13	important
14	Crearea Suprintendenței de Patrimoniu Roșia Montană	RM-ARH1-MNG14	obligatoriu
15	Atragerea de resurse financiare din toate tipurile de surse, pentru demararea programului de gestiune a patrimoniului arheologic, a siturilor conservate in situ.	RM-ARH1-MNG15	important
16	Instruirea tuturor părților implicate în procesul de gestiune a patrimoniului arheologic privind accesul la toate categoriile de surse de finanțare.	RM-ARH1-MNG16	important
17	Inventarierea și clasificarea resurselor culturale componente ale patrimoniului arheologic. Identificarea potențialului de valorificare – turistică, științifică, educațională, etc – a componentelor de patrimoniu din cadrul siturilor arheologice.	RM-ARH1-MNG17	important
18	Atragerea de resurse umane specializate care să inițieze mecanismul dezvoltării Planului de Management.	RM-ARH1-MNG18	obligatoriu
19	Redirecționarea parțială a specialiștilor angajați în demararea procesului de gestionare a sitului către formarea resurselor umane provenite din comunitatea locală.	RM-ARH1-MNG19	recomandat
20	Realizarea unei analize de risc pentru patrimoniul arheologic. Principalele etape ale analizei vor fi: identificarea riscurilor prezente și potențiale; clasificarea riscurilor după gradul de pericolozitate în raport cu obiectivele de management; stabilirea de măsuri și de priorități de acțiune în vederea anulării riscurilor sau a impactului potențial al acestora.	RM-ARH1-MNG20	obligatoriu
21	Realizarea unui plan de acțiune pentru situații de risc, corelat cu documente similare dezvoltate la scară regională și națională.	RM-ARH1-MNG21	obligatoriu
22	Derularea cercetărilor arheologice preventive în zona Orlea (suprafață și subteran)	RM-ARH2-CERC1	obligatoriu
23	Derularea cercetărilor arheologice în zona Țarina (subteran)	RM-ARH2-CERC2	obligatoriu
24	Derularea cercetărilor arheologice în Centrului Istoric Roșia Montană (suprafață și subteran), în special cercetări de arheologie minieră în galeria Cătălina Monulești	RM-ARH2-CERC3	obligatoriu
25	Derularea cercetărilor arheologice în zona sectorului minier Păru Carpeni (subteran)	RM-ARH2-CERC4	obligatoriu
26	Derularea cercetărilor arheologice în	RM-ARH2-CERC5	opțional

	Balmoșești		
27	Delimitarea și instituirea zonei protejate de rezervație arheologică de pe Dealul Carpeni și din sectorul minier subteran Păru Carpeni	RM-ARH2-ZP1	recomandat
28	Delimitarea și instituirea zonei protejate Incinta funerară romană de la Tău Găuri	RM-ARH2-ZP2	recomandat
29	Delimitarea și instituirea zonei protejate de rezervație arheologică în zona Tăul Secuilor	RM-ARH2-ZP3	recomandat
30	Delimitarea și instituirea unei zone de protecție în zona cimitirului Țarina	RM-ARH2-ZP4	recomandat
31	Delimitarea și instituirea zonei protejate Piatra Corbului	RM-ARH2-ZP5	recomandat
32	Delimitarea și instituirea zonei protejate Văidoaia Est	RM-ARH2-ZP6	recomandat
33	Supravegherea arheologică pe durata fazei de construcție a proiectului Roșia Montană	RM-ARH2-ZP6	recomandat
34	Supravegherea arheologică pe durata fazei de operare a proiectului Roșia Montană	RM-ARH2-MNT2	obligatoriu
35	Evaluarea exhaustivă a stării de conservare a elementelor de patrimoniu arheologic din zonele Carpeni, Orlea, sectorul minier Păru Carpeni, galeria Cătălina Monulești și stabilirea priorităților de intervenție, elaborarea unei strategii de intervenție de urgență.	RM-ARH3-CONS1	obligatoriu
36	Organizarea unui program de conservare, prin care să se asigure consultanță și asistență tehnică și să se înlesnească accesul la resurse în beneficiul tuturor părților implicate în gestionarea patrimoniului cultural și natural	RM-ARH3-CONS2	important
37	Instituirea unui program de monitorizare a stării de conservare și a comportamentului în timp a zonelor conținând valori de patrimoniu arheologic și a zonelor de rezervație arheologică. Stabilirea unui set de măsuri și reguli pentru întreținerea valorilor de patrimoniu arheologic. Asigurarea informațiilor actualizate pentru adaptarea permanentă a programului de conservare.	RM-ARH3-CONS3	obligatoriu
38	Instituirea unui program de cercetare arheologică în cadrul zonelor de rezervație arheologică, care să respecte însă dezideratul ca acestea să se constituie în rezerve pentru cercetare de către generațiile viitoare.	RM-ARH3-CONS4	recomandat
39	Program de modernizare și extinderea a depozitului arheologic al bazei de cercetare arheologică în vederea transformării acestuia în depozitul de bunuri de patrimoniu al viitorului muzeu al mineritului.	RM-ARH3-CONS5	obligatoriu
40	Concurs de proiecte privind realizarea noului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL1	important
41	Elaborarea tematicii noului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL2	obligatoriu
42	Construirea noului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL3	obligatoriu
43	Înființarea noului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL4	obligatoriu

44	Organizarea și amenajarea noului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL5	obligatoriu
45	Administrarea noului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL6	obligatoriu
46	Concurs de proiecte privind organizarea expoziției în aer liber a viitorului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL7	important
47	Organizarea expoziției în aer liber a viitorului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL8	obligatoriu
48	Întreținerea și dezvoltarea expoziției în aer liber a noului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL9	obligatoriu
49	Concurs de proiectare privind organizarea circuitului de vizitare subteran al viitorului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL10	important
50	Construirea replicilor structurilor miniere antice făcând parte din circuitul subteran al noului muzeu al mineritului.	RM-ARH4-VAL11	obligatoriu
51	Amenajarea circuitului de vizitare a galeriei Cătălina Monulești	RM-ARH4-VAL12	obligatoriu
52	Restaurarea și conservarea in situ a sistemului hidraulic roman din galeria Cătălina Monulești	RM-ARH4-VAL13	obligatoriu
53	Organizarea circuitului de vizitare subteran al noului muzeu al mineritului	RM-ARH4-VAL14	obligatoriu
54	Întreținerea și administrarea circuitului de vizitare subteran al noului muzeu al mineritului	RM-ARH4-VAL15	obligatoriu
55	Concurs de proiecte privind realizarea traseului turistic de vizitare a zonelor protejate conținând valori de patrimoniu arheologic	RM-ARH4-VAL16	recomandat
56	Implementarea, organizarea și administrarea traseului turistic de vizitare a zonelor protejate conținând valori de patrimoniu arheologic	RM-ARH4-VAL17	important
57	Concurs de proiecte privind prezentarea publică și explicarea valorilor de patrimoniu arheologic din zonele protejate și zonele de rezervație arheologică	RM-ARH4-VAL18	recomandat
58	Gestionarea, prezentarea publică și explicarea valorilor de patrimoniu arheologic din zonele protejate și zonele de rezervație arheologică	RM-ARH4-VAL19	important
59	Gestionarea fondurilor muzeale	RM-ARH4-VAL20	obligatoriu
60	Strategia de diseminare a informației științifice asociate siturilor arheologice	RM-ARH4-VAL21	important
61	Politici culturale și strategii de marketing pentru promovarea muzeului mineritului și a infrastructurii culturale asociate	RM-ARH4-VAL22	recomandat
62	Elaborarea unui program de arheologie experimentală	RM-ARH4-VAL23	opțional
63	Implementarea și gestionarea programului de arheologie experimentală	RM-ARH4-VAL24	opțional
64	Politici culturale și strategii de marketing pentru promovarea programului de arheologie experimentală	RM-ARH4-VAL25	opțional
65	Asigurarea, în limitele unor cerințe rezonabile, a accesului nerestrictiv pentru persoanele cu handicap locomotor	RM-ARH5-EDIL1	obligatoriu
66	Redistribuirea căilor de acces carosabil	RM-ARH5-EDIL2	obligatoriu

	(dirijarea traficului de-a lungul unei artere limitrofe centrului; accesul carosabil în centru, în limitele caracteristicilor morfologice ale rețelei stradale, permis doar riveranilor și vehiculelor de aprovizionare).		
67	Crearea unui sistem integrat de transport public, fără discontinuități, care să asigure accesul la sit din mai multe centre regionale (Deva, Alba Iulia, Cluj-Napoca), cu bilete combinate (tren, autobuz / tren – mocăniță – tren de mină) și cu orare coordonate pentru diferitele mijloace de transport	RM-ARH5-EDIL3	opțional
68	Asigurarea locurilor de parcare, atât pentru comunitatea locală (parcări de proximitate), cât și pentru vizitatori (parcare turistică principală în zona Pieței și altele în nucleele secundare).	RM-ARH5-EDIL4	obligatoriu
69	Asigurarea accesului din Centrul Istoric la toate componentele sitului (zone arheologice, zone construite, monumente, elemente naturale).	RM-ARH5-EDIL5	obligatoriu
70	Realizarea unui parteneriat de promovare turistică Roșia Montană – valea Arieșului superior	RM-ARH5-EDIL6	opțional
71	Revizuirea și extinderea sistemului de alimentare cu apă și asigurarea debitului necesar prin identificarea și captarea unor surse suplimentare	RM-ARH5-EDIL7	obligatoriu
72	Realizarea unui sistem de canalizare complet și a unei stații de tratare a apelor uzate	RM-ARH5-EDIL8	obligatoriu
73	Refacerea și extinderea rețelei de distribuție a curentului electric și a sistemului de iluminare stradal, de preferință cu cabluri îngropate	RM-ARH5-EDIL9	obligatoriu
74	Realizarea unui sistem de grupuri sanitare ecologice într-o serie de puncte ale traseului de vizitare a zonelor protejate conținând valori de patrimoniu arheologic și a zonelor de rezervație arheologică	RM-ARH5-EDIL10	obligatoriu
75	Realizarea unui sistem de panouri de informare într-o serie de puncte ale traseului de vizitare a zonelor protejate conținând valori de patrimoniu arheologic și a zonelor de rezervație arheologică	RM-ARH5-EDIL11	important
76	Realizarea unui sistem de marcare a traseului de vizitare a zonelor protejate conținând valori de patrimoniu arheologic și a zonelor de rezervație arheologică	RM-ARH5-EDIL12	important
77	Promovarea implicării comunității în realizarea obiectivelor de management și în implementarea programelor de dezvoltare și valorificare a patrimoniului arheologic	RM-ARH6-SOC1	obligatoriu
78	Refacerea și susținerea coeziunii sociale	RM-ARH6-SOC2	important
79	Srijinirea afirmării identității culturale a comunității din Roșia Montană ca purtătoare a unei semnificative tradiții miniere istorice	RM-ARH6-SOC3	important
80	Program de formarea profesională pentru ghizi culturali	RM-ARH6-SOC4	recomandat

81	Program de formarea profesională în domeniul serviciilor turistice	RM-ARH6-SOC5	recomandat / opțional
82	Program de formare profesională în domeniul conexe serviciilor turistice	RM-ARH6-SOC6	recomandat / opțional
83	Program educațional adresat membrilor comunității Roșia Montană pentru afirmarea identității culturale bazate pe o tradiție istorică minieră	RM-ARH6-SOC7	recomandat
84	Identificarea în rândul membrilor comunității a unor persoane cu cunoștințe practice despre mineritul tradițional	RM-ARH6-SOC8	recomandat
85	Un trecut pentru viitor – reînvierea practicilor mineritului tradițional la Roșia Montană și a unor alte obiceiuri tradiționale asociate	RM-ARH6-SOC9	important
86	Transmiterea tradiției și a memoriei orale a mineritului tradițional și a unor alte obiceiuri tradiționale asociate – proiect pilot pentru realizarea unei școli de vară	RM-ARH6-SOC10	recomandat
87	“Truditorii de comori” - practicarea mineritul de-a lungul epocilor istorice la Roșia Montană – demonstrații practice	RM-ARH6-SOC11	important
88	Participarea unor persoane cu cunoștințe practice despre mineritul tradițional în programul de arheologie experimentală	RM-ARH6-SOC12	opțional
89	Continuarea derulării Programului Național de Cercetare Alburnus Maior	RM-ARH7-EDU1	obligatoriu
90	Diversificarea tematică a cercetării fundamentale	RM-ARH7-EDU2	recomandat
91	Inițierea de programe de cercetare aplicată, în vederea implementării diverselor măsuri de conservare și valorificare a resurselor culturale și naturale	RM-ARH7-EDU3	recomandat
92	Valorificarea cercetării prin programe educaționale la diferite niveluri și prin programe de popularizare	RM-ARH7-EDU4	recomandat
93	Includerea în programa școlară a unităților de învățământ preuniversitar din zona munților Apuseni, la diferite materii (istorie, geografie, științele naturii, etc.), a unor subiecte dedicate sitului, respectiv istoriei mineritului	RM-ARH7-EDU5	recomandat / opțional
94	Realizarea de programe suplimentare de învățământ, menite să crească nivelul de conștientizare și cunoaștere a valorilor sitului, desfășurate în școli și licee la nivel local și regional	RM-ARH7-EDU6	recomandat / opțional
95	Dezvoltarea unor programe de instruire vocațională, în domenii conexe conservării și valorificării sitului	RM-ARH7-EDU7	recomandat
96	Realizarea de programe de studii specializate, la nivel superior, care să valorifice și să îmbogățească cunoștințele despre sit; crearea unei specializări pentru arheologia minieră în sistemul universitar de stat	RM-ARH7-EDU8	obligatoriu
97	Introducerea de dotări pentru programele educaționale	RM-ARH7-EDU9	recomandat
98	Realizarea inventarului fondurilor de arhivă din România, Ungaria și Austria referitoare la istoria mineritului la Roșia Montană și constituirea unei arhive	RM-ARH7-EDU10	important

	digitale a acestor fonduri		
99	Elaborarea protocolului de acces și utilizare a datelor conținute în arhiva de sit	RM-ARH7-EDU11	obligatoriu
100	Evaluarea potențialului resurselor culturale și al elementelor de patrimoniu industrial și istoric din zonele miniere ale României	RM-ARH7-EDU12	recomandat
101	Constituirea unui grup de inițiativă pentru constituirea și implementarea unui centru de cercetare dedicat patrimoniului arheologic, arhitectonic, etnografic și industrial al zonelor miniere din România	RM-ARH7-EDU13	opțional
102	Continuarea elaborării volumelor din seria monografică Alburnus Maior în conformitate cu planul de cercetare și cel editorial	RM-ARH8-TUR14	obligatoriu
103	Continuarea editării și tipăririi volumelor din seria monografică Alburnus Maior în conformitate cu planul de cercetare și cel editorial	RM-ARH7-EDU15	obligatoriu
104	Promovarea valorilor culturale ale sitului la nivel național și internațional, prin campanii de informare și de publicitate	RM-ARH8-TUR1	important
105	Realizarea unor circuite de vizitare și a unor programe și activități pentru experimentarea, cunoașterea și înțelegerea caracteristicilor sitului	RM-ARH8-TUR2	recomandat
106	Promovarea valorilor arheologice ale sitului, în relație cu cele regionale, la nivel național și internațional, prin campanii de informare și de publicitate	RM-ARH8-TUR3	recomandat
107	Încurajarea vizitatorilor să exploreze valorile de patrimoniu prin crearea de trasee tematice, semnalizarea și exploatarea punctelor de interes și realizarea de dotări corespunzătoare fiecărei categorii de servicii turistice propuse	RM-ARH8-TUR4	recomandat
108	Inițierea unor programe de marketing turistic focalizat, menite să identifice și să atragă turiști din grupuri țintă cât mai numeroase și variate	RM-ARH8-TUR5	recomandat
109	Promovarea elementelor constitutive ale sitului arheologic în relație cu alte situri miniere valoroase (networking), și adaptarea permanentă a strategiilor de promovare prin raportarea rezultatelor la cele ale siturilor similare (benchmarking).	RM-ARH8-TUR6	recomandat / opțional
110	Creșterea atractivității ofertei turistice prin gruparea activităților și serviciilor oferite (packaging).	RM-ARH8-TUR8	recomandat / opțional
111	Realizarea unui centru de primire, informare și documentare situat în noua localitate de la Piatra Albă și a unor puncte secundare de informare turistică în principalele zone și obiective de atracție	RM-ARH8-TUR9	obligatoriu
112	Asigurarea dotărilor auxiliare indispensabile – cazare, grupuri sanitare publice, adăposturi, spații comerciale și alimentare	RM-ARH8-TUR10	obligatoriu
113	Evaluarea obiectivă a celui mai eficient mod de administrare a sitului în	RM-ARH8-TUR11	important

	ansamblul său (incluzând Centrul Istoric și zonele de patrimoniu arheologic, elementele de peisaj natural și cultural).		
114	Externalizarea unor grupuri de servicii în sensul unei gestionări eficiente	RM-ARH8-TUR12	recomandat
115	Ecologizarea zonei Roșia Montană	RM-ARH9-ECO1	obligatoriu
116	Monitorizarea constantă a factorilor de mediu	RM-ARH9-ECO2	obligatoriu

Paginile 91 la 205 ale **Plan de management pentru Patrimoniul Arheologic din zona Roșia Montană** cuprind o serie de Anexe speciale. Între acestea se numără **Regimul juridic de protecție a siturilor arheologice din zona Roșia Montană** și **Fișele de sit arheologic** pentru siturile identificate, precum și un ghid al **Descoperirilor arheologice întâmplătoare în zona Roșia Montană înainte de anul 2000**, urmate de un **Tabel cronologic pentru Roșia Montană** – și, în sfârșit, **Fotografii**.

4. PARTEA A II-A. PLAN DE MANAGEMENT PENTRU MONUMENTELE ISTORICE ȘI ZONELE PROTEJATE DIN ROȘIA MONTANĂ

Structura și conținutul Planului de management se bazează pe cererile formulate de MMGA în adresa 8070/24.05.2004, ca și pe exemple de documente similare întocmite pentru situri istorice de valoare excepțională. Planul de management al Centrului istoric Roșia Montană are următoarele obiective:

- Stabilirea obiectivelor de gestionare a siturilor istorice și a peisajului cultural din care fac parte, ținând seama de toate componentele peisajului, precum elemente naturale, de patrimoniu arheologic și de arheologie minieră, de toate monumentele individuale și structurile izolate;
- Stimularea cunoașterii de către public și a interesului față de amplasament și promovarea valorii educative și culturale a peisajului cultural în ansamblu;
- Definirea unei strategii de management bazate pe principiile dezvoltării durabile și care să urmărească stabilirea unui echilibru între conservarea valorilor culturale și naturale, turism și exploatarea resurselor naturale.
- Identificarea beneficiilor economice și culturale potențiale ale amplasamentului și stimularea organizațiilor și instituțiilor locale să ia parte la maximizarea acestor beneficii fără a pune în pericol resursa culturală;
- Propunerea unui program de priorități de acțiune fezabile care să contribuie la conservarea și punerea în valoare a amplasamentului.

Patrimoniul cultural de la Roșia Montană cuprinde trei aspecte valorice esențiale:

1. Peisajul industrial conservat păstrează urme importante de exploatare minieră istorică romană și medievală a zonei. O serie de vestigii sunt importante pentru perioada romană, prin aceea că reprezintă efortul considerabil al administrației romane de a extrage aurul; aici s-a dezvoltat în sec. II-III e.n. un important complex minier roman. Monumentele medievale și moderne sunt mărturie semnificative ale tehnicilor pre-industriale de prelucrare din vremea de tranziție a tehnologiei de producție din ajunul Revoluției industriale. Acest tip de prelucrare a fost utilizat în zonă până în perioada contemporană (circa 1948) în paralel cu exploatarea industrială pe scară mai mare.
2. Acest tip de exploatare a influențat profund peisajul zonei, prin iazuri artificiale („tăuri”) și șteampuri, intrări de galerii, grămezi de steril și erodarea munților care au supraviețuit ca urme vizibile în acest peisaj industrial complex.
3. Momentul de tranziție la epoca industrială, care în multe cazuri a condus la transformarea așezărilor de mineri în orașe, se reflectă puternic în configurația așezării și reprezintă o parte importantă a caracterului său neobișnuit – sat tradițional de mineri, în care transformarea urbană este puternic integrată în peisajul rural.

Regimul juridic și importanța monumentelor istorice și a zonei protejate de la Roșia Montană

Elementele de patrimoniu cultural existente la Roșia Montană se înscriu în două dintre cele trei categorii de monumente istorice definite de (*Legea privind protejarea monumentelor istorice* = L. 422/2001) *monument* și *sit*. De asemenea, aceste elemente pot fi integrate, conform *Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a – Zone protejate*, aprobat prin Legea 5/2000 după cum urmează:

1. Zone naturale protejate de importanță națională și monumente naturale Piatra Despăcată și Piatra Corbului;
2. Valori de patrimoniu cultural de interes național, respectiv:
 - *zonă urbană* – Centrul istoric Roșia Montană, sat Roșia Montană;
 - *arhitectură industrială, amenajarea liniilor de comunicații* – galeriile romane ale exploatărilor miniere aurifere, comuna Roșia Montană, sat Roșia Montană;
 - *monumente de arhitectură populară, locuințe sătești* – case – sec. XVIII- XX - comuna Roșia Montană, sat Roșia Montană, jud. Alba.

Cea mai întinsă categorie de patrimoniu relevantă pentru Centrul istoric, *situl*, este identificată ca *Situl arheologic Alburnus Maior – Roșia Montană* (cod L.M.I. 2004: AB-I-s-A-00065) care, deși nu este precis delimitat geografic conform definiției din lege, conține toate vestigiile romane și cuprinde implicit Centrul istoric. *Centrul istoric al localității* (cod L.M.I. 2004: AB-II-s-B-00270) conturează celelalte cerințe legislative importante.

Categoria cel mai des reprezentată este aceea a „monumentelor”, constând din 41 de imobile, între care două biserici și 39 de case (cod L.M.I. 2004: AB-II-m-B-00269, de la AB-II-m-B-00271 la AB-II-m-B-00311). În plus, cele 6 elemente ale sitului arheologic Roșia Montană, listate ca monumente istorice, respectiv *așezarea romană de la Alburnus Maior din zona Orlea; Exploatarea minieră romană de la Alburnus Maior, din masivul muntos Orlea; vestigiile romane de la Alburnus Maior, din zona Carpeni; incinta funerară din zona „Hop-Găuri”; galeriile romane din masivul Cărnice de la punctul „Piatra Corbului”; galeria „Cătălina-Monulești” din zona protejată a centrului istoric* (codurile LMI 2004: AB-I-m-A-00065.01 – 00065.05, și cod LMI 2004: AB-I-s-A-20329) se înscriu toate în această categorie.

Planul General de Urbanism a identificat delimitarea zonei protejate a Centrului istoric în 2002, deși teritoriul definit astfel nu include toate zonele cu valoare de patrimoniu, aspect ce va fi rezolvat în realizarea PUZ pentru Zona protejată a centrului istoric de la Roșia Montană în cadrul Proiectului minier.

Ierarhia care rezultă din cadrul legal și care încorporează întregul amplasament și galeriile romane constă din următoarele:

- grupa A – *monumente istorice de valoare națională și universală* – care sugerează importanța componentei arheologice.
- grupa B, în care sunt incluse toate celelalte elemente de patrimoniu - *monumente istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local* - aceleași elemente sunt definite de PATN/III Planul de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a – Zone protejate = P.A.T.N./III) ca *monumente de excepțională valoare națională* a căror identificare și protecție reprezintă obiective de utilitate publică și interes național (L. 5/2000, art. 3).

Tabelul de mai jos prezintă regimul juridic al monumentelor istorice din zona protejată, Centrul istoric al Roșiei Montane. În prezent, S. C. Rosia Montana Gold Corporation S. A. deține 14 monumente istorice și cea mai mare parte a terenurilor situate în perimetrul Zonei protejate Centru istoric Roșia Montană.

Nr. crt.	Cod LMI 2004	Denumire	Statut juridic
01.	AB-I-s-A-00065	Situl arheologic Alburnus Maior	
02.	AB-I-m-A-00065.01	Așezarea romană de la Alburnus Maior, Zona Orlea	proprietari privați ai imobilelor unde este localizat monumentul
03.	AB-I-m-A-00065.02	Exploatarea minieră romană de la Alburnus Maior, Masivul Orlea	Statul român
04.	AB-I-m-A-00065.03	Vestigiile romane de la Alburnus Maior, Zona Carpeni	proprietari privați ai imobilelor unde este localizat monumentul
05.	AB-I-m-A-00065.04	Incinta funerară romană din Zona „Hop-Găuri”	proprietari privați ai imobilelor unde este localizat monumentul
06.	AB-I-m-A-00065.05	Galeria „Cătălina Monulești”	Statul român
07.	AB-I-s-A-20329	Galeriile romane din Masivul Cărnice, punct „Piatra Corbului”	Statul român
08.	AB-II-s-B-00269	Biserica Adormirea Maicii Domnului	Biserica Ortodoxă Română
09.	AB-II-s-B-00270	Centrul istoric al localității Roșia Montană – „Târgul satului”, Piața, cartierul Berg, Str. Brazilor și zona din amonte de Piață, spre lacuri	
10.	AB-II-s-B-00271	Casa parohială ortodoxă nr. 137	Biserica Ortodoxă Română
11.	AB-II-s-B-00272	Casă cu spațiu comercial, azi primărie nr. 184	Primăria Roșia Montană
12.	AB-II-s-B-00273	Casă, nr. 185	proprietar privat
13.	AB-II-s-B-00274	Casă, nr. 186	proprietar privat

Nr. crt.	Cod LMI 2004	Denumire	Statut juridic
14.	AB-II-s-B-00275	Casă, nr. 191	proprietar privat
15.	AB-II-m-B-00277	Casă, nr. 258	proprietate RMGC și proprietar privat
16.	AB-II-m-B-00278	Casă, nr. 273	proprietate RMGC
17.	AB-II-m-B-00279	Casă, nr. 275	proprietar privat
18.	AB-II-m-B-00280	Casă, nr. 324	proprietar privat
19.	AB-II-m-B-00281	Casă, nr. 326	proprietar privat
20.	AB-II-m-B-00282	Casă, nr. 327	proprietate RMGC
21.	AB-II-m-B-00283	Casă, nr. 328	proprietar privat
22.	AB-II-m-B-00284	Casă, nr. 329	proprietar privat
23.	AB-II-m-B-00285	Casă, nr. 331	proprietar privat
24.	AB-II-m-B-00286	Casă, nr. 332	proprietar privat
25.	AB-II-m-B-00287	Casă, nr. 334	proprietate RMGC
26.	AB-II-m-B-00288	Casă, nr. 340	proprietate RMGC
27.	AB-II-m-B-00289	Casă, nr. 341	proprietar privat
28.	AB-II-m-B-00290	Casă, nr. 342	proprietate RMGC
29.	AB-II-m-B-00291	Casă, nr. 372	proprietate RMGC
30.	AB-II-m-B-00292	Casă, nr. 373	proprietar privat
31.	AB-II-m-B-00293	Casă, nr. 376	proprietar privat
32.	AB-II-m-B-00294	Casă, nr. 383	proprietar privat
33.	AB-II-m-B-00295	Casă, nr. 389	proprietar privat
34.	AB-II-m-B-00296	Casă, nr. 390	proprietar privat
35.	AB-II-m-B-00297	Casă, nr. 391	proprietar privat
36.	AB-II-m-B-00298	Casă, nr. 392	proprietate RMGC
37.	AB-II-m-B-00299	Casă, nr. 393	proprietate RMGC
38.	AB-II-m-B-00300	Casă, nr. 395	proprietar privat
39.	AB-II-m-B-00301	Casă, nr. 397	proprietate RMGC
40.	AB-II-m-B-00302	Casă, nr. 398	proprietate RMGC
41.	AB-II-m-B-00303	Casă, nr. 407	proprietar privat
42.	AB-II-m-B-00304	Casă, nr. 408	proprietate RMGC
43.	AB-II-m-B-00305	Casă, nr. 409	proprietar privat
44.	AB-II-m-B-00306	Casă, nr. 482	proprietate RMGC
45.	AB-II-m-B-00307	Casă, nr. 547	proprietar privat
46.	AB-II-m-B-00308	Casă, nr. 549 (Biserica romano-catolică)	proprietar privat- Biserica Romano Catolică
47.	AB-II-m-B-00309	Casă, nr. 551	proprietar privat
48.	AB-II-m-B-00310	Casă, nr. 552	proprietate RMGC
49.	AB-II-m-B-00311	Casă, nr. 553	proprietar privat

Capitolul 1 Descrierea monumentelor istorice și a zonei protejate descrie destul de detaliat fiecare dintre aceste structuri sau monumente în parte (p. 11-17) și continuă apoi cu o discuție desul de detaliată a informațiilor arheologice și istorice generale (p. 17-28).

Capitolul 2 (Evaluare și obiective) începe cu o centralizare detaliată în tabel a stării de conservare în declin a fiecărui sit/monument/structură (p. 29-42) și menționează în concluzie că: „Prin urmare,

intervenția, mai ales în zonele cu clădiri foarte degradate, este esențială dacă se dorește salvarea Centrului istoric al Roșiei Montane.” Capitolul 2 continuă cu o discuție a diferitelor amenințări față de supraviețuirea diferitelor monumente/structuri, inclusiv a consecințelor exploatărilor miniere istorice recente, depopulării, degradării naturale și eroziunii etc. (p. 42-43). Aceasta este urmată de o scurtă discuție a câtorva dintre principalele metode de evaluare a „valorii” monumentelor păstrate, precum peisajul cultural, valorile tehnologice, valorile istorice, valoarea imaterială etc. (p. 43-46).

Planul de management conturează apoi un set de **Obiective strategice** (secțiunea 2.4) care merită în întregime reiterate aici (p. 46). Planul de management își propune să asigure un cadru (organizatoric/instituțional, legislativ, normativ, de reglementare) pentru păstrarea resurselor de patrimoniu natural și cultural ale Zonei protejate centru istoric Roșia Montană.

Acest obiectiv vast constă din următoarele:

- protejarea și punerea în valoare a resurselor arhitectonice, arheologice, de peisaj, industriale și naturale, împreună cu contextul lor urban și teritorial; îmbunătățirea cunoașterii și înțelegerii amplasamentului;
- introducerea elementelor care să explice și să interpreteze situl;
- utilizarea acestuia ca resursă educațională;
- sprijin pentru revitalizarea culturii, economiei și societății din comunitatea locală.

Planul va sublinia principalele provocări cu care se confruntă amplasamentul, precum și oportunitățile ce derivă din regimul de protecție. Aceste probleme vor fi tratate printr-o serie de obiective operaționale și proiecte formulate special în vederea îndeplinirii obiectivelor strategice, care sunt următoarele:

- promovarea managementului durabil al amplasamentului;
- asigurarea dezvoltării durabile și a înțelegerii calităților unice ale sitului și a valorii sale excepționale;
- protejarea valorii excepționale a sitului, promovându-l în același timp ca un centru înfloritor de viață urbană în Munții Apuseni, care beneficiază de regimul său de protecție;
- îmbunătățirea condițiilor de acces și interpretare a sitului, cu încurajarea utilizării și înțelegerii sale necondiționate;
- promovarea la scară largă a recunoașterii sitului la nivel local, regional, național și internațional, precum și a interesului și implicațiilor largi ale managementului acestuia.

Viziunea planului de management este exprimată apoi (p. 47) ca fiind: „*protejarea, conservarea și punerea în valoare a Centrului istoric Roșia Montană ca nucleu cu maximă coerență și reprezentativitate a culturii istorice de la Roșia Montană, va conduce la afirmarea identității culturale a amplasamentului și va acționa ca posibil catalizator al regenerării și al reconstrucției sociale a zonei.*”

Sunt apoi definite un set de obiective generale și alte 31 obiective mai specifice. Obiectivele generale sunt:

- Toate politicile, programele, deciziile și acțiunile trebuie să contribuie la protejarea, și conservarea sitului, în același timp susținând valoarea, substanța și autenticitatea sa excepțională pentru a asigura păstrarea lor în siguranță pentru generațiile viitoare;
- Toate politicile, programele, deciziile și acțiunile trebuie să aibă la bază principiile dezvoltării durabile;
- Toate părțile implicate, persoane fizice sau juridice (din administrație, caritabile sau comerciale interesate de managementul sau utilizarea amplasamentului, fie că aparțin comunității locale sau nu) vor trebui să se familiarizeze cu valoarea și semnificația acestor situri ca și cu conceptele și cerințele specifice privind conservarea și protejarea patrimoniului cultural și natural.

Capitolul 2 continuă apoi cu o discuție a factorilor ce ar putea influența implementarea planului de management (p. 47-51), între care aspecte precum: turismul, cercetarea, depopularea ca urmare a recentelor schimbări istorice ale activităților miniere, posibilitatea ca patrimoniul să funcționeze ca un catalizator al regenerării, sursele de finanțare etc.

Secțiunea **2.5.2 Obiective operaționale și opțiuni manageriale** conține apoi o discuție a celor 31 de obiective subîmpărțite după caz în „programe” sau sarcini – în total sunt identificate 72 de astfel de „programe” (p. 51-64). Aceste obiective și programe/ sarcini sunt prezentate în continuare sub formă de tabel.

Nr. crt.	Titlu proiect	Sigla identificare	Clasificare
1	Propunerea unei structuri organizatorice reprezentative, diversificate și articulate care să asigure funcționarea <i>Supraintendenței de Patrimoniu Roșia Montană</i> .	RM1-MNG1	obligatoriu
2	Sensibilizarea tuturor actorilor față de semnificația monumentelor istorice și a zonei protejate și informarea lor cu privire la toate caracteristicile acestora	RM1-MNG2	obligatoriu
3	Informarea tuturor actorilor cu privire la principiile de gestiune a monumentelor istorice și a zonei protejate și la obiectivele care decurg de aici	RM1-MNG3	obligatoriu
4	Accesul la planul de management va trebui asigurat pentru toți locuitorii, proprietarii, managerii sau purtătorii de alte tipuri de interese	RM1-MNG4	obligatoriu
5	Difuzarea informației: existența monumentelor istorice și a zonei protejate, promovarea caracteristicilor și semnificației lor.	RM1-MNG5	important
6	Încurajarea fiecărui actor în sensul implicării în definitivarea și implementarea Planului de Management	RM1-MNG6	important
7	Controlul, coordonarea și corelarea tuturor documentelor relevante pentru monumentele istorice și zona protejată	RM1-MNG7	important
8	Organizarea de concursuri de idei și concursuri de proiectare prin care să fie puse în discuție temele importante ridicate de Planul de Management: conservarea și punerea în valoare a patrimoniului minier, arhitectural, arheologic; relația dintre elementele de patrimoniu și arhitectura nouă; regândirea profilului funcțional și economic al monumentelor istorice și a zonei protejate.	RM1-MNG8	important
9	Centralizarea tuturor informațiilor referitoare la monumentele istorice și zona protejată și gruparea lor într-o bază de date informatizată, publică, ușor accesibilă	RM1-MNG9	obligatoriu
10	Organizarea unui forum pentru dezbaterile tuturor problemelor ridicate de dezvoltarea și implementarea Planului de Management	RM1-MNG10	recomandat
11	Conturarea clară a problemelor de management prin organizarea unor ateliere tematice, desfășurate pe grupuri de lucru	RM1-MNG11	recomandat
12	Stabilirea unui plan de monitorizare și a indicatorilor de urmărit în fiecare etapă de implementare a Planului de Management	RM1-MNG12	important
13	Organizarea de întâlniri periodice între membrii diferitelor organisme din structura Supraintendenței de Patrimoniu și membrii comunității locale	RM1-MNG13	recomandat
14	Atragerea de resurse financiare din toate tipurile de surse, pentru demararea programului de gestiune a monumentelor istorice și a zonei protejate	RM1-MNG14	obligatoriu
15	Instruirea tuturor părților implicate în procesul de gestiune a monumentelor istorice și a zonei protejate privind accesul la toate categoriile de surse de finanțare	RM1-MNG15	important

16	Inventarierea și clasificarea resurselor materiale locale. Identificarea potențialului de reutilizare al construcțiilor abandonate din cadrul zonei protejate	RM1-MNG16	important
17	Atragerea de resurse umane specializate care să inițieze mecanismul dezvoltării Planului de Management	RM1-MNG17	important
18	Redirecționarea parțială a specialiștilor angajați în demararea procesului de gestionare a monumentelor istorice și a zonei protejate către formarea resurselor umane provenite din comunitatea locală	RM1-MNG18	obligatoriu
19	Realizarea unei <i>analize de risc</i> pentru monumentele istorice și zona protejată. Principalele etape ale analizei vor fi: identificarea riscurilor prezente și potențiale; clasificarea riscurilor după gradul de pericolozitate în raport cu obiectivele de management; stabilirea de măsuri și de priorități de acțiune în vederea anulării riscurilor	RM1-MNG19	important
20	Realizarea unui <i>plan de acțiune pentru situații de risc</i> , corelat cu documente similare dezvoltate la scară regională și națională	RM1-MNG20	obligatoriu
21	Analizarea și revizuirea limitelor <i>Zonei Istorice Protejate</i> , compusă din Centrul Istoric, zona de protecție a Centrului Istoric și contextul vizual și istoric. Monitorizarea eficacității limitelor pentru protejarea valorilor de patrimoniu ale acestei zone. Adaptarea periodică a acestor limite în funcție de rezultatele monitorizării	RM2-PAT1	important
22	Reevaluarea patrimoniului cultural al monumentelor istorice și al zonei protejate, cu ajutorul criteriilor și metodelor detaliate în normele metodologice în vigoare. Unificarea și corelarea încadrării valorice – în LMI și în PATN/III	RM2-PAT2	recomandat
23	Comandarea unui studiu pentru sistematizarea, unificarea și completarea legislației aplicabile în domeniul protejării, conservării și promovării patrimoniului natural și cultural. Rezultatele acestui studiu vor fi înaintate, sub forma unor propuneri de amendare a legislației, organelor administrației publice centrale competente.	RM2-PAT3	opțional
24	Elaborarea normelor metodologice de evaluare și clasare a peisajelor culturale, în conformitate cu prevederile Convenției Patrimoniului Mondial și ale Convenției Europene a Peisajului	RM2-PAT4	opțional
25	Studierea extensivă a modificărilor produse asupra peisajului zonei protejate ca urmare a activității umane și a mărturiilor acestor modificări. Planificarea intervențiilor necesare conservării și punerii în valoare a acestor componente ale peisajului	RM2-PAT5	important
26	Încurajarea protejării siturilor istorice similare cu Roșia Montană, din cadrul Cadrilaterului Aurifer sau chiar dintr-o arie mai largă (contextul istoric al sitului)	RM2-PAT6	recomandat

27	Evaluarea exhaustivă a stării de conservare a elementelor de patrimoniu, stabilirea priorităților de intervenție, elaborarea unei strategii de intervenție de urgență.	RM3-CONS1	obligatoriu
28	Organizarea unui program de conservare, prin care să se asigure consultanță și asistență tehnică și să se înlesnească accesul la resurse în beneficiul tuturor părților implicate în gestionarea patrimoniului cultural și natural	RM3-CONS2	important
29	Instituirea unui program de monitorizare a stării de conservare și a comportamentului în timp a construcțiilor. Stabilirea unui set de măsuri și reguli pentru întreținerea patrimoniului construit. Asigurarea informațiilor actualizate pentru adaptarea permanentă a programului de conservare.	RM3-CONS3	obligatoriu
30	Conservarea, amenajarea și punerea în valoare – în condiții de siguranță – a unor tronsoane reprezentative pentru galeriile romane, medievale sau moderne cunoscute sau care vor fi descoperite (ca de exemplu tronsonul modern și roman al galeriei Cătălina-Monulești, sectorul minier Păru Carpeni, zona Piatra Corbului, zona Văidoaia).	RM3-CONS4	obligatoriu
31	Conservarea și restaurarea componentelor constructive și tehnice ale tăurilor (mecanisme de control, turn de control al ecluzei, baraje).	RM3-CONS5	important
32	Implementarea măsurilor de conservare și potențare a caracteristicilor vizuale ale peisajului, identificate și interpretate prin programul de cercetare (program 24).	RM3-CONS6	important
33	Conservarea și restaurarea elementelor de adaptare la configurația terenului (ziduri de delimitare și terasare din zidărie seacă – <i>mauri</i>) precum și a elementelor de marcare a limitelor de proprietate (garduri, plantații de delimitare, etc.)	RM3-CONS7	obligatoriu
34	Reabilitarea pavajelor și a altor tratamente de suprafață	RM3-CONS8	important
35	Revitalizarea funcțiilor existente și reactivarea celor dispărute	RM4-VAL1	important/recomandat
36	Introducerea unor funcțiuni noi	RM4-VAL2	obligatoriu
37	Crearea unui website dedicat monumentelor istorice și a zonei protejate, cu o secțiune de prezentare și interpretare, împărțită în mai multe niveluri de profunzime	RM4-VAL3	obligatoriu
38	Crearea unui centru de informare pentru vizitatori	RM4-VAL4	obligatoriu
39	Reorganizarea muzeului mineritului, într-un spațiu corespunzător din zona Pieței.	RM4-VAL5	obligatoriu
40	Organizarea, conservarea și prezentarea publică a colecțiilor, arhivelor și a oricăror documente referitoare la monumentele istorice și zona protejată.	RM4-VAL6	obligatoriu
41	Realizarea unei baze de date centralizate a monumentelor istorice și a zonei protejate, accesibilă și prin Internet.	RM4-VAL7	recomandat/opțional
42	Diversificarea tematică a cercetării fundamentale	RM5-EDU1	recomandat/opțional

43	Inițierea de programe de cercetare aplicată, în vederea implementării diverselor măsuri de conservare și valorificare a resurselor culturale și naturale	RM5-EDU2	recomandat/opțional
44	Valorificarea cercetării prin programe educaționale la diferite niveluri și prin programe de popularizare	RM5-EDU3	important
45	Includerea în programa școlară, la diferite materii (istorie, geografie, științele naturii, etc.), a unor subiecte dedicate monumentelor istorice și zonei protejate	RM5-EDU4	recomandat/opțional
46	Realizarea de programe suplimentare de învățământ, menite să crească nivelul de conștientizare și cunoaștere a valorilor monumentelor istorice și a zonei protejate, desfășurate în școli și licee la nivel local și regional	RM5-EDU5	recomandat/opțional
47	Dezvoltarea unor programe de instruire vocațională, în domenii conexe conservării și valorificării monumentelor istorice și a zonei protejate	RM5-EDU6	important
48	Realizarea de programe de studii specializate, la nivel superior, care să valorifice și să îmbogățească cunoștințele despre sit, dar și să asigure formarea unor specialiști pentru cercetarea siturilor miniere – în special în domeniul arheologiei miniere.	RM5-EDU7	obligatoriu
49	Introducerea de dotări pentru programele educaționale.	RM5-EDU8	recomandat/opțional
50	Asigurarea, în limitele unor cerințe rezonabile, a accesului nerestricțiv pentru persoanele cu handicap locomotor	RM6-EDIL1	important
51	Redistribuirea căilor de acces carosabil (dirijarea traficului de-a lungul unei artere limitrofe centrului; accesul carosabil în centru, în limitele caracteristicilor morfologice ale rețelei stradale, permis doar riveranilor și vehiculelor de aprovizionare).	RM6-EDIL2	obligatoriu
52	Crearea unui sistem integrat de transport public, fără discontinuități, care să asigure accesul la sit din mai multe centre regionale (Deva, Alba Iulia, Cluj-Napoca), cu bilete combinate (tren, autobuz / tren – mocăniță – tren de mină) și cu orare coordonate pentru diferitele mijloace de transport.	RM6-EDIL3	recomandat
53	Asigurarea locurilor de parcare, atât pentru comunitatea locală (parcări de proximitate), cât și pentru vizitatori (parcare turistică principală în zona Pieței și altele în nucleele secundare).	RM6-EDIL4	obligatoriu
54	Asigurarea accesului din Centrul Istoric la toate componentele sitului (zone arheologice, zone construite, monumente, elemente naturale).	RM6-EDIL5	obligatoriu
55	Revizuirea și extinderea sistemului de alimentare cu apă și asigurarea debitului necesar prin identificarea și captarea unor surse suplimentare.	RM6-EDIL6	obligatoriu
56	Realizarea unui sistem de canalizare complet și a unei stații de tratare a apelor uzate.	RM6-EDIL6	obligatoriu

57	Refacerea și extinderea rețelei de distribuție a curentului electric și a celor de televiziune, telefonie și transfer de date, cu cabluri îngropate.	RM6-EDIL7	obligatoriu
58	Promovarea implicării comunității în realizarea obiectivelor de management și în implementarea programelor de dezvoltare și valorificare a sitului.	RM7-SOC1	obligatoriu
59	Refacerea și susținerea coeziunii sociale.	RM7-SOC2	important
60	Srijinirea afirmării identității culturale a comunității din Roșia Montană.	RM7-SOC3	important
61	Promovarea valorilor culturale ale sitului la nivel național și internațional, prin campanii de informare și de publicitate.	RM8-TUR1	obligatoriu
62	Realizarea unor circuite de vizitare și a unor programe și activități pentru experimentarea, cunoașterea și înțelegerea caracteristicilor sitului.	RM8-TUR2	obligatoriu
63	Promovarea valorilor naturale ale sitului, în relație cu cele regionale, la nivel național și internațional, prin campanii de informare și de publicitate.	RM8-TUR3	important
64	Încurajarea vizitatorilor să exploreze situl prin crearea de trasee tematice, semnalizarea și exploatarea punctelor de interes și realizarea de dotări corespunzătoare fiecărei categorii de servicii turistice propuse.	RM8-TUR4	important
65	Inițierea unor programe de marketing turistic focalizat, menite să identifice și să atragă turiști din grupuri țintă cât mai numeroase și variate.	RM8-TUR5	obligatoriu
66	Promovarea sitului în relație cu alte situri miniere valoroase (networking), și adaptarea permanentă a strategiilor de promovare prin raportarea rezultatelor la cele ale siturilor similare (benchmarking).	RM8-TUR6	obligatoriu
67	Creșterea atractivității ofertei turistice prin gruparea activităților și serviciilor oferite (packaging).	RM8-TUR7	important
68	Realizarea unui centru de primire, informare și documentare și a unor puncte secundare de informare turistică în principalele zone și obiective de atracție.	RM8-TUR8	recomandat
69	Asigurarea dotărilor auxiliare indispensabile – cazare, grupuri sanitare publice, adăposturi, dotări comerciale și alimentare.	RM8-TUR9	obligatoriu
70	Crearea unui sistem de semnalizare și explicitare a punctelor de interes.	RM8-TUR10	obligatoriu
71	Ecologizarea zonei Roșia Montană.	RM9-ECO1	obligatori
72	Monitorizarea constantă a factorilor de mediu.	RM9-ECO2	obligatoriu

Apoi în **Secțiunea 3** este oferită structura de **Management al monumentelor protejate și a zonei istorice**. Ea se bazează pe sugestia de a crea o „*Supraintendență a patrimoniului de la Roșia Montană*”. Aceasta este concepută ca organizație publică locală compusă din persoane și reprezentanți ai organizațiilor locale existente „*care vor asigura prin activitatea lor promovarea la nivel local, regional, național și internațional*”. *Supraintendența patrimoniului de la Roșia Montană va consta dintr-un Comitet Executiv (secțiunea 3.1) care ar urma să stabilească sub-grupuri de analiză și implementare a obiectivelor/ programelor/ sarcinilor identificate în secțiunea 2.5.2 în următoarele grupe tematice axate pe activitățile principale:*

- Cercetare și educație;
- Protejare, conservare și restaurare;
- Turism;
- Relații publice și promovare;
- Resurse.

Rolul Comitetului Executiv este identificat ca fiind:

- stabilirea și implementarea rapoartelor de consultanță;
- activitate de aliniere a intereselor diferitelor grupuri și persoane;
- dirijarea managementului de proiecte pentru inițiative strategice;
- administrarea *Supraintendenței patrimoniului de la Roșia Montană* și organizarea altor întâlniri relevante;
- crearea unui plan și buget anual care trebuie aprobate de *Supraintendența patrimoniului de la Roșia Montană*;
- evaluarea planurilor și bugetelor încheiate;
- revizuirea Planului de management după 5 ani;
- stabilirea unui buget și obținerea fondurilor pentru demararea Planului de management;
- monitorizarea și evaluarea activității *Supraintendenței patrimoniului de la Roșia Montană* în realizarea obiectivelor/ programelor/ sarcinilor;
- dezvoltarea indicatorilor primari pe durata proiectelor;
- evaluarea impactului implementării – analiza datelor referitoare la Planul de management în general;
 - numărul persoanelor care utilizează amplasamentul: de ex. prin compararea populației de turiști/ populația de localnici, numărul vizitorilor paginii web etc.;
 - numărul exact al facilităților turistice și comerciale etc.;
 - fonduri publice transformate în investiții private, locuri de muncă generate etc.;
 - număr de proiecte sau documentații realizate, referitoare la protecție;
 - număr de elemente de patrimoniu și de alte elemente afectate;
 - competență – de ex. număr de personal calificat;
 - evaluarea cunoștințelor legate de sit în anumite medii vizate.

În secțiunea 3.2 sunt discutate diverse obiective și programe împreună cu calendarul propus și costurile estimate pentru fiecare. În tabelul 3.1 (p. 76 – 94) sunt identificate destul de detaliat lucrările intenționate pentru fiecare dintre cele 49 de monumente/ structuri, cu programarea lor în timp și costurile aferente.

Tabelul 4-1: Plan de lucru anual și planurile RMGC pe termen mediu și lung referitoare la monumentele istorice și zona protejată Roșia Montană

Nr. crt.	Cod LMI 2004	Denumire	Acțiune Categorii de lucrări / intervenții	Costuri estimative	Planificare	Observații
01.	AB-I-s-A-00065	Situl arheologic Alburnus Maior				
02.	AB-I-m-A-00065.01	Așezarea romană de la Alburnus Maior, Zona Orlea	Cercetări arheologice preventive	217.500 usd	2007 – 2008	
03.	AB-I-m-A-00065.02	Exploatarea minieră romană de la Alburnus Maior, Masivul Orlea	Cercetări arheologice preventive	600.000 usd	2007 – 2012	
04.	AB-I-m-A-00065.03	Vestigiiile romane de la Alburnus Maior, Zona Carpeni	Includerea monumentului într-un circuit public de vizitare Lucrări de întreținere – activitate permanentă Lucrări de conservare primară și întreținere a sistemului hidraulic roman din sectorul Păru-Carpeni Cercetarea și conservarea sistemului hidraulic roman din sectoul Păru-Carpeni	16.000 usd 14.000 usd 250.000 usd	2007 – 2022 2007 – 2022 2007 – 2009 2009 – 2012	
05.	AB-I-m-A-00065.04	Incinta funerară romană din Zona “Hop-Găuri”	Implementarea proiectului de restaurare a monumentului Includerea monumentului într-un circuit public de vizitare Lucrări de întreținere – activitate permanentă	170.000 usd 10.000 usd	2007 – 2012 2007 - 2022	
06.	AB-I-m-A-00065.05	Galeria „Cătălina Monulești”	Finalizarea cercetărilor arheologice și a proiectului muzeului subteran Includerea monumentului într-un circuit public de vizitare Lucrări de întreținere – activitate permanentă	1.200.000 usd 97.500 usd	2007 – 2012 2007 – 2022	
07.	AB-I-s-A-20329	Galeriile romane din Masivul Cârnic, punct “Piatra Corbului”	Includerea monumentului într-un circuit public de vizitare Lucrări de întreținere – activitate permanentă	50.000 usd	2007 – 2012 2007 – 2022	
08.	AB-II-s-B-00269	Biserica Adormirea Maicii Domnului	Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare <ul style="list-style-type: none"> ▪ reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; 	84.700 usd	2007 – 2009	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ confinarea pereților de zidărie, prin introducerea unor centuri din beton armat și a unor stâlpișori din beton armat; ▪ impermeabilizarea soclului pentru a elimina fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea parțială a finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea turlei la acțiuni orizontale (vânt, cutremure de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	5.800 usd	2009 - 2022	
09.	AB-II-s-B-00270	Centrul istoric al localității Roșia Montană – „Târgul satului”, Piața, cartierul Berg, Str. Brazilor și zona din amonte de Piață, spre lacuri	<p>Redactarea și avizarea PUZ Zona Protejată Centrul Istoric Roșia Montană</p> <p>Lucrări de restaurare / conservare</p> <p>Includerea monumentului într-un circuit public de vizitare</p> <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	43.560 usd	2007	
				1.500.000 usd	2007 – 2012	
					2007 - 2022	
10.	AB-II-s-B-00271	Casa parohială greco catolică nr. 137	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ realizarea unei centuri din beton armat la nivelul planșeului peste parter și înlocuirea buiandrugilor existenți; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	42.350 usd	2007 – 2009	
				5.800 usd	2007 - 2022	

11.	AB-II-s-B-00272	Casă cu spațiu comercial, azi primărie nr. 184	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ realizarea unei centuri din beton armat la nivelul planșeului peste parter; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	38.720 usd	2007 – 2009	
12.	AB-II-s-B-00273	Casă, nr. 185	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment (după caz) a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (acțiune seismică, vânt, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	24.200 usd	2007 – 2009	
13.	AB-II-s-B-00274	Casă, nr. 186	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; 	25.410 usd	2007 – 2009	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (acțiune seismică, vânt, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	5.800 usd	2007 - 2022	
14.	AB-II-s-B-00275	Casă, nr. 191	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	14.036 usd	2007 – 2009	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	5.800 usd	2007 - 2022	
15.	AB-II-m-B-00277	Casă, nr. 258	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ realizarea unei centuri din beton armat la nivelul planșeului peste parter și înlocuirea buiandrugilor existenți; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; 	51.183 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
16.	AB-II-m-B-00278	Casă, nr. 273	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	16.577 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
17.	AB-II-m-B-00279	Casă, nr. 275	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	17.545 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
18.	AB-II-m-B-00280	Casă, nr. 324	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate, inclusiv în bolțile de zidărie; 	78.650 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ realizarea unei centuri din beton armat la nivelul planșelor peste parter și etaj; ▪ înlocuirea buiandrugilor existenți; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum, cornișelor și calcanelor la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
19.	AB-II-m-B-00281	Casă, nr. 326	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate, inclusiv în bolțile de zidărie; ▪ realizarea unei centuri din beton armat la nivelul planșelor peste parter și etaj; ▪ refacerea planșeelor peste parter și etaj; ▪ refacerea șarpantei; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum, cornișelor și calcanelor la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	84.700 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
20.	AB-II-m-B-00282	Casă, nr. 327	Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor	16.335 usd	2007 – 2012	

			<p>legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ realizarea unei centuri din beton armat la nivelul planșeului peste parter și înlocuirea buiandrugilor existenți; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
21.	AB-II-m-B-00283	Casă, nr. 328	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ realizarea unei centuri din beton armat la nivelul planșeului peste parter și înlocuirea buiandrugilor existenți; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	56.265 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
22.	AB-II-m-B-00284	Casă, nr. 329	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a 	86.213 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ zidărilor avariate; ▪ realizarea unei centuri din beton armat la nivelul planșeului peste parter și înlocuirea buiandrugilor existenți; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
23.	AB-II-m-B-00285	Casă, nr. 331	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	49.610 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; 	6.000 usd	2007 - 2022	
24.	AB-II-m-B-00286	Casă, nr. 332	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; 	15.972 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
25.	AB-II-m-B-00287	Casă, nr. 334	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	43.076 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
26.	AB-II-m-B-00288	Casă, nr. 340	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de 	28.677 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
27.	AB-II-m-B-00289	Casă, nr. 341	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	28.677 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
28.	AB-II-m-B-00290	Casă, nr. 342	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	38.720 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	

29.	AB-II-m-B-00291	Casă, nr. 372	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate); ▪ refacerea ancadramentului porții. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	25.773 usd	2007 – 2012	
30.	AB-II-m-B-00292	Casă, nr. 373	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate); ▪ refacerea învelitorii. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	24.321 usd	2007 – 2012	
31.	AB-II-m-B-00293	Casă, nr. 376	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p>	25.410 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ subzidiri la fundațiile existente; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
32.	AB-II-m-B-00294	Casă, nr. 383	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	24.200 usd	2007 – 2012	
33.	AB-II-m-B-00295	Casă, nr. 389	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de 	50.215 usd	2007 – 2012	

			<p>elemente aflate în proces de biodegradare;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
34.	AB-II-m-B-00296	Casă, nr. 390	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ realizarea unor centuri și buiandrugi din beton armat la nivelul parterului; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	49.126 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
35.	AB-II-m-B-00297	Casă, nr. 391	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ refacerea în totalitate a șarpantei; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de 	45.133 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	.000 usd	2007 - 2022	
36.	AB-II-m-B-00298	Casă, nr. 392	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	75.141 usd	2007 – 2012	
37.	AB-II-m-B-00299	Casă, nr. 393	Aplicarea procedurii de declasare			
38.	AB-II-m-B-00300	Casă, nr. 395	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ introducerea unor centuri de beton armat la nivelul planșeului peste parter și a unor stâlpișori de beton armat la colțurile clădirii; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de 	26.136 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
39.	AB-II-m-B-00301	Casă, nr. 397	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ introducerea unor centuri de beton armat la nivelul planșeului peste parter și a unor stâlpișori de beton armat la colțurile clădirii; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	32.670 usd	2007 – 2012	
			<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
40.	AB-II-m-B-00302	Casă, nr. 398	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ introducerea unor centuri de beton armat la nivelul planșeului peste parter și peste etaj, precum și a unor stâlpișori de beton armat la colțurile clădirii; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de 	34.122 usd	2007 – 2012	

			<p>elemente aflate în proces de biodegradare;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
41.	AB-II-m-B-00303	Casă, nr. 407	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ introducerea unor centuri de beton armat la nivelul planșeului peste parter, precum și a unor stâlpișori de beton armat la colțurile clădirii; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	34.122 usd	2007 – 2012	
42.	AB-II-m-B-00304	Casă, nr. 408	<p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
43.	AB-II-m-B-00305	Casă, nr. 409	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ introducerea unor centuri de beton armat la nivelul planșeului peste parter, precum și a unor stâlpișori 	36.300 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ de beton armat la colțurile clădirii; ▪ realizarea unei subzidiri la peretele demisolului din fațada principală; ▪ refacerea contraforților cu realizarea legăturii între aceștia și peretele pe care-l susțin; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenului de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
44.	AB-II-m-B-00306	Casă, nr. 482	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenului de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	26.378 usd	2007 – 2012	
45.	AB-II-m-B-00307	Casă, nr. 547	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ introducerea unor centuri de beton armat la nivelul planșeului peste 	73.205 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ demisol, ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
46.	AB-II-m-B-00308	Casă, nr. 549 (Biserica romano-catolică)	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ confinarea pereților de zidărie, prin introducerea unor centuri de beton armat și a unor stâlpișori de beton armat la colturile clădirii; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea turlei la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	86.213 usd	2007 – 2012	
47.	AB-II-m-B-00309	Casă, nr. 551	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; 	6.000 usd	2007 - 2022	
			<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; 	68.970 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ introducerea unor centuri de beton armat la nivelul planșeelor peste parter și etaj, inclusiv a unor stâlpișori de beton armat la colțurile clădirii; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
48.	AB-II-m-B-00310	Casă, nr. 552	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare. <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	12.000 usd	2007 – 2012	
49.	AB-II-m-B-00311	Casă, nr. 553	<p>Lucrări de restaurare / conservare / consolidare, inclusiv obținerea avizelor legale necesare</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ refacerea, reșeserea și/sau injectarea cu lapte de ciment a zidărilor avariate; ▪ realizarea unor centuri de beton armat și buiandrugii la nivelul planșeului peste demisol, 	22.385 usd	2007 – 2012	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ impermeabilizarea soclului pentru eliminarea fenomenul de igrasie; ▪ înlocuirea, parțială sau totală, a elementelor sau a porțiunilor de elemente aflate în proces de biodegradare; ▪ refacerea finisajelor exterioare și interioare; ▪ asigurarea coșurilor de fum la acțiuni orizontale (vânt, cutremur de pământ, explozii controlate). <p>Lucrări de întreținere – activitate permanentă</p>	6.000 usd	2007 - 2022	
--	--	--	---	-----------	-------------	--

Aceste informații sunt prezentate în **Tabelul 3-3. Lucrări propuse și costuri** pentru a prezenta bugetul potențial (sau profilul de cheltuieli) presupus pentru aceste lucrări pe toată durata proiectului minier.

În Secțiunea 4 a Planului de management este prezentată o bogată colecție de referințe bibliografice. Dintre Anexe, Anexa 1 cuprinde o sugestii privind **Actorii/participanții în Supraintendența de Patrimoniu Roșia Montană**. Anexa 2 enumeră **Sursele de finanțare posibile (în plus față de cele propuse de RMGC)** și **Anexa 3 prezintă Bugetul estimativ propus de către RMGC**. **Anexa 4 prezintă Ilustrații** pentru Planul de management.

Tabelul 4-2: Lucrări propuse și costuri*

Activitate	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Servicii specializate externalizate (contracte de prestări servicii) pentru cercetări arheologice preventive**															
Cercetări arheologice preventive de suprafață	85.000	60.000													
Supraveghere arheologică de suprafață în perioada de construcție	42.500	30.000	90.000	90.000	90.000	90.000									
Conservarea bunurilor de patrimoniu arheologic mobil descoperite în cursul cercetărilor arheologice preventive	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000									
Cercetări arheologice preventive în subteran	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000									
Supraveghere arheologică de subteran în perioada de construcție	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000									
Utilizarea tehnicii GPR (survey) – zona masivelor Cărnăc și Orlea	40.000	40.000	40.000												
Subtotal 1	367.500	330.000	330.000	290.000	290.000	290.000									
Acțiuni (programe) specifice referitoare la patrimoniul arheologic – lucrări de restaurare și conservare**															
Restaurarea monumentului funerar roman de la Tăul Găuri	100.000	70.000													
Lucrări de întreținere a monumentului funerar roman de la Tăul Găuri			2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Lucrări de restaurare / conservare / consolidare / întreținere în Zona Protejată Centrul Istoric Roșia Montană	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	30.000	30.000
Lucrări de reabilitare în zona dealului Carpeni	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Lucrări de întreținere și conservare primară a sistemului hidraulic roman din sectorul Păru Carpeni	1.000	1.000					1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Lucrări de cercetare și conservare a sistemului hidraulic roman din sectorul Păru Carpeni			50.000	100.000	100.000	50.000									
Redeschiderea și amenajarea pentru acces public a galeriei Cătălina Monulești	200.000	500.000	500.000												
Administrarea și întreținerea galeriei Cătălina Monulești				7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Realizarea secțiunii subterane a noului muzeu al mineritului – replicile celor mai reprezentative structuri miniere	500.000	500.000	1.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000									
Administrarea și întreținerea secțiunii subterane a noului muzeu al mineritului – replicile celor mai reprezentative structuri miniere							7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500
Construirea și amenajarea noului muzeu al mineritului	250.000	500.000	1.000.000	500.000											
Administrarea și întreținerea noului muzeu al mineritului					20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Subtotal 2	1.352.000	1.872.000	2.854.000	2.910.500	2.430.000	2.095.500	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000	54.000
Activități de promovare și PR; diseminarea informațiilor**															
Publicarea volumelor din seria monografică Alburnus Maior	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Lansări de carte	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Retipărirea volumelor din seria Alburnus Maior	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000									
Sponsorizări	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Vizite de sit la Roșia Montană	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Alte activități de promovare și PR referitoare la patrimoniu	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Traduceri	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000									
Web site – Patrimoniul cultural al zonei Roșia Montană	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Subtotal 3 :	175.000	175.000	175.000	175.000	175.000	175.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Subtotal 1 – 3 : Buget alocat de către RMGC acțiunilor și programelor de patrimoniu															
Bugetul de funcționare a departamentului Patrimoniu al RMGC**															
Cheltuieli de personal	635.000	580.000	580.000	580.000	580.000	580.000	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
Cheltuieli de transport intern	38.400	38.400	38.400	38.400	38.400	38.400	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360	15.360
Alte cheltuieli administrative	18.000	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
Formare profesională pentru implementare protocolului pentru descoperiri întâmplătoare	8.000	8.000	4.000	4.000	4.000	4.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Deplasări externe (congrese, conferințe)	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Materiale și echipamente	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Subtotal 2: Buget alocat de către RMGC pentru funcționarea departamentului Patrimoniu	839.400	778.400	774.400	774.400	774.000	774.400	181.360	181.360	181.360	181.360	181.360	181.360	181.360	181.360	181.360

TOTAL: Buget estimativ alocat activităților de patrimoniu	2.733.900	3.155.400	4.133.400	4.149.900	3.669.400	3.334.400	280.130	280.130	280.130	280.130	280.130	280.130	280.130	280.130	280.130
TOTAL GENERAL BUGET ESTIMATIV							25.701.500 USD								

*NOTA: Sumele indicate în acest buget nu sunt decât valori estimative, prezentate cu caracter orientativ inițial. Alocarea acestor sume de către companie depinde de implementarea proiectului minier roșia Montană propus de S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A.

5. PARTEA A III-A. PLANUL DE MANAGEMENT PENTRU PATRIMONIUL CULTURAL

Partea a III-a a Planului de management pentru patrimoniul cultural este o imagine generală a Planului de management pentru patrimoniul cultural. Ea oferă structura care asigură conformarea proiectului cu angajamentele prezentate în părțile I și a II-a. Documentul tratează și managementul aspectelor culturale neincluse în părțile I și a II-a, precum bisericile și cimitirele.

Partea a III-a este și ea o componentă a Sistemului de management de mediu și social al proiectului Roșia Montană.

Secțiunea 1 oferă fundamentarea generală a proiectului, iar Secțiunea 2 prezintă rezumatul **Planurilor sistemului de management de mediu și sociale (ESMS) din Proiectul Roșia Montană al RMGC, Planul A, Planul de management social și de mediu** și explică cum se integrează Planul de management al patrimoniului cultural în procedurile operaționale ale proiectului minier și cum se leagă de celelalte planuri de management. În Secțiunea 3 sunt prezentate pe scurt **Recomandările internaționale și cadrul legislativ**. Aici sunt incluse recomandările internaționale (de ex. ale Consiliului Internațional al Monumentelor și Siturilor - ICOMOS) și legislația română în domeniu.

Principalele linii directoare internaționale sunt cuprinse în:

- Recomandările UNESCO asupra principiilor internaționale aplicabile cercetărilor arheologice (1956);
- Convenția Națiunilor Unite privind Protecția Patrimoniului Cultural și Natural Mondial (1972);
- Carta de la Veneția (1966);
- Declarația de la Amsterdam (1975) Carta Europeană a patrimoniului arhitectonic a Consiliului Europei;
- Convenția de la Delfi (1985). Convenția europeană asupra unor delictive privind proprietatea culturală;
- Convenția de la Florența privind peisajul (2000), dedicată exclusiv protejării, managementului și planificării tuturor peisajelor din Europa;
- Convenția de la Granada (1985) a Consiliului Europei, Convenția asupra protejării patrimoniului arhitectural al Europei;
- și Convenția de la Valetta (1992) a Consiliului Europei, Convenția europeană asupra protejării patrimoniului arheologic.

Principalele documente legislative române care reglementează protecția patrimoniului cultural sunt:

- Legea nr. 378/2001, principala lege care reglementează activitățile legate de patrimoniul arheologic, și arhitectonic din România, stabilind cadrul legal de desfășurare al cercetărilor arheologice de teren și precizând definiții și acțiunile legate de protejarea zonelor cu patrimoniu arheologic. Legea menționează instituțiile și entitățile din România abilitate să ia decizii în ceea ce privește protecția patrimoniului arheologic, precum și drepturile și obligațiile care revin proprietarilor sau investitorilor privind finanțarea cercetărilor arheologice necesare pentru obținerea unui certificat de descărcare de sarcină arheologică;
- Legea nr. 5/2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 152 din 2000, stabilește zonele cu valori de patrimoniu de interes național;
- Legea nr. 182/2000, principala lege care reglementează activitățile legate de patrimoniul mobil, stabilind evaluarea, clasarea, exportul bunurilor de patrimoniu mobil, precum și definițiile și reglementările aplicabile bunurilor de patrimoniu mobil. Legea menționează instituțiile și entitățile din România abilitate să ia decizii în ceea ce privește protecția bunurilor de patrimoniu mobil;
- Legea nr. 422/2001 stabilește că de coordonarea conservării monumentelor istorice trebuie să se ocupe numai un specialist calificat;
- Legea nr. 311/2003 *referitoare la muzee și colecții publice*; și Reglementările privind Planul de Urbanism General (PUG) nr. 525/1996. Reglementările privind Planul de Urbanism General (PUG) nr. 525/1996 definesc cadrul legal pentru elaborarea PUG și reglementările aferente, activități obligatorii pentru Consiliile Locale în aria administrativă a acestora. Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN) și Planul de Urbanism General (PUG) și reglementările aferente, constituie baza tehnică și legală pentru orice modificări în zonă. Împreună, ele pot modifica modul de folosință a terenurilor în cadrul comunei (satului) pentru a autoriza noi utilizări, inclusiv proiecte miniere. Atât normele, cât și reglementările urbane generale constituie o parte a Ordinului Ministrului Lucrărilor

Publice și Administrării Teritoriului, nr. 80/N/1996. Alte planuri urbane și reglementări includ planul de urbanism zonal (PUZ) și planul de urbanism de detaliu (PUD).

PUG-urile sunt în general cerute de consiliile locale respective (municipiu, oraș, comună) și urmează un proces de revizuire/avizare anterior aprobării de către diferite comisii tehnice. Procesul de avizare presupune și implicarea unei serii de autorități abilitate, (precum ministerul mediului, ministerul lucrărilor publice, ministerul de interne, ministerul sănătății, ministerul culturii, etc.). Ținând cont de faptul că o serie de arii din Roșia Montană erau incluse în Legea 5/2000, în contextul elaborării PUG 2002 pentru zona industrială din Roșia Montană, RMGC a avut consultări cu autoritățile locale și Ministerul Culturii și Cultelor în vederea stabilirii Zonei **Protejate Centrul Istoric Roșia Montană** pentru protejarea patrimoniului cultural (biserici, monumente istorice, ansamblul pieței) ale componentelor semnificative de patrimoniu cultural al comunei. Este în curs de elaborare o documentație specială de urbanism (**PUZ**) pentru această zonă, document elaborat în baza condițiilor solicitate de MCC.

În Secțiunea 4 este apoi prezentată **Politica RMGC privind managementul patrimoniului cultural**. Aceasta arată că una dintre convingerile fundamentale ale RMGC când este vorba de managementul resurselor de patrimoniu este că aceste resurse aparțin în primul rând comunității locale în care se află. Ca atare, planul RMGC încearcă nu numai să protejeze patrimoniul cultural de la Roșia Montană, ci și să îl păstreze și să îl promoveze în beneficiul comunității locale. De aceea, RMGC va căuta să realizeze de o manieră secvențială dezvoltarea progresivă în direcția aprecierii patrimoniului cultural de la Roșia Montană. Se recunoaște de asemenea că auto-promovarea patrimoniului cultural și istoriei în comunitățile cu venituri mici reprezintă adeseori o prioritate secundară și de aceea sunt stabilite legături cu **Planuri ESMS, Plan L, Plan de dezvoltare durabilă a localității**.

Secțiunea 5 cuprinde câteva dintre informațiile principale ale Planului de management. Ea începe cu o trecere în revistă a echipei de patrimoniu în sens mai larg și se referă la lista detaliată a organizațiilor implicate prezentate în Secțiunea 2 a Raportului privind situația inițială a patrimoniului cultural. Aceasta cuprinde o scurtă descriere a echipelor arheologice care vor întreprinde activități de teren, inclusiv în baza Protocolului privind descoperirile întâmplătoare.

În Secțiunea 5.2 este descrisă constituirea Fundației pentru patrimoniul cultural în vederea asigurării managementului patrimoniului cultural în cadrul proiectului Roșia Montană. Fundației îi revin potențial următoarele posibile activități de promovare a turismului cultural și protejare a resurselor culturale:

- Crearea, încadrarea cu personal și operarea unui muzeu/ centru de patrimoniu cultural în care să fie depozitate artefacte identificate în programul arheologic finanțat de RMGC și cele din muzeul RoșiaMin, instruirea ghizilor locali și înființarea unui mic magazin în asociere cu muzeul;
- Întreținerea și repararea clădirilor istorice;
- Promovarea patrimoniului industrial minier de la Roșia Montană;
- Promovarea satului ca destinație turistică internă și internațională;
- Diseminarea în continuare a rezultatelor Programului Național de Cercetare Alburnus Maior, inclusiv a informațiilor arheologice, etnologice, legate de clădiri istorice prin pagini web, referate academice sau cărți, pliante și alte publicații.

Alte activități de dezvoltare a comunității conduse de Fundație și care ar putea contribui și ele la conservarea patrimoniului cultural de la Roșia Montană ar putea fi:

- Utilizarea Programului de perfecționare pentru instruirea localnicilor în meșteșuguri locale și încurajarea meșteșugarilor și comercianților existenți;
- Instruirea localnicilor în tehnici de construcție tradiționale: dulgherie/ tâmplărie, tencuieli cu var, confecții metalice etc.;
- Predarea artelor regionale tradiționale pentru îmbunătățirea veniturilor locale și crește potențialul turistic în Roșia Montană.
- Asistență în asigurarea de condiții de cazare și masă pentru vizitatorii zonei.

Fundația ar putea avea sediul în Centrul istoric Roșia Montană, casa nr. 342 și ar avea și un punct de informare pentru turiști la Piatra Albă, noul sat construit de RMGC (secțiunea 5.2.1). Suportul financiar al fundației ar fi inițial asigurat în proporție de 100% de RMGC, ca finanțare de pornire (secțiunea 5.2.2).

Angajamentul inițial al RMGC va fi suplimentat ulterior prin subsidie anuală. După încetarea activităților de exploatare a proiectului minier, Fundația va trebui să devină independentă financiar și viabilă.

Responsabilitățile Fundației legate de patrimoniul cultural (secțiunea 5.2.3) vor fi:

- Identificarea finanțării reparațiilor necesare pentru cele 41 de monumente istorice, care nu ar rezulta din proiectul minier;
- Gestionarea Centrului cultural și a Muzeului mineritului (**Secțiunea Stabilirea unei fundații pentru patrimoniul cultural**);
- Coordonare cu RMGC pentru organizarea de tururi de vizitare a minei moderne de grupuri de vizitatori și școlari;
- Asigurarea finanțării suplimentare și a sprijinului pentru inițiativele de patrimoniu cultural.

În secțiunea 5.3 este discutată înființarea Centrului Cultural Roșia Montană și a Muzeului Mineritului. RMGC va oferi resursele necesare pentru crearea Centrului Cultural Roșia Montană și a Muzeului Mineritului, probabil amplasate în centrul istoric de la Roșia Montană. În afara expunerii obiectelor descoperite în campania pentru studiul situației arheologice inițiale, finanțat de RMGC, muzeul va expune și obiecte de valoare etnologică și istorică precum costume populare, unelte și mobilier tradițional achiziționate de RMGC. RMGC va solicita autorității de reglementare competente transferarea anumitor artefacte de epocă romană și angrenaje de minerit istoric (unelte manuale, șteampuri) expuse în prezent în muzeul RoșiaMin, în locația aprobată a noului muzeu.

Secțiunea 5.4 este o discuție amănunțită a peisajului cultural, în care se remarcă faptul că unele elemente de peisaj, precum siturile arheologice sau clădirile istorice (de exemplu case sau biserici) sunt tratate separat din motive legale / formale separat în Partea 1 sau Partea 2 a Planurilor de management. La fel, impactul asupra peisajului vizual produs de proiectul minier va fi reabilitat treptat conform **Planului ESMS J Plan de refacere și închidere a minei**. Impactul socio-economic și viabilitatea ariei protejate, atât pe durata existenței exploatării cât și după aceea sunt analizate în detaliu în **Planului ESMS L Program de dezvoltare durabilă a comunității**.

Secțiunea 4 continuă cu o discuție a zonelor adiacente zonei industriale autorizate, identificată ca Zonă protejată din Roșia Montană în care intră piața principală și o aglomerare de construcții declarate cu valoare arhitectonică. Comisia Națională a Monumentelor Istorice, prin avizele nr. 61 din februarie 2002 și nr. 178 din iunie 2002, a aprobat înființarea acestei Zone protejate. O altă solicitare de PUZ pentru Zona protejată a fost depusă separat la Consiliul Județean Alba în 2006. Zona protejată, înființată pentru protejarea mai multor caracteristici cu valoare culturală, se află în imediata vecinătate a masivelor Jig și Cârnic. În Zona protejată sunt cuprinse 35 dintre cele 41 de monumente de la Roșia Montană. Lista celor 41 de clădiri este prezentată în **Anexa A a planului de management 111**, restul de șase aflându-se în cuprinsul zonei industriale. Cu toate acestea, proiectul a fost conceput astfel ca nici unul dintre aceste monumente istorice să nu fie afectat direct de proiectul minier. Dacă se va solicita de către proprietarii de drept, RMGC se oferă să achiziționeze toate monumentele istorice, cu excepția Bisericii greco-catolice, în conformitate cu programul companiei privind de strămutarea și relocarea. Cum accesul în zona protejată va fi menținut pe toată durata proiectului, proprietarii actuali nu vor fi încurajați să vândă aceste clădiri. Indiferent de forma de proprietate, RMGC se va angaja să întrețină monumentele istorice cel puțin în starea lor actuală, conform prevederilor Legii 422/2001.

Ca mijloc de asigurare a viabilității financiare a fundației propuse, RMGC va transfera acesteia proprietatea asupra tuturor clădirilor istorice după ce se va constata că este o organizație viabilă, capabilă să le administreze.

Secțiunea 5.5 Biserici și cimitire

Această secțiune conține o prezentare a structurilor religioase. În zona discutată există în total 10 biserici și 12 cimitire (fără a lua în calcul cimitirele private aflate pe proprietăți private). Însă, în condițiile predominanței actuale a Bisericii ortodoxe române în regiune și în România în general, unele dintre aceste biserici sunt în prezent goale sau în condiții de conservare destul de precare, necesitând lucrări de restaurare. În total, în localitatea Roșia Montană sunt șase biserici. Trei dintre acestea sunt în afara zonei protejate:

- Biserica ortodoxă română (1741);
- Biserica greco-catolică (1781); și

- Casa de rugăciune pentecostală

Cele trei biserici din zona protejată sunt:

- Biserica romano-catolică (1866);
- Biserica unită (1796); și
- Biserica reformată (abandonată la începutul sec. al XIX-lea).

În afara bisericilor din Roșia Montană, la Corna se mai află două biserici și două case de rugăciune ce vor fi afectate de proiect și anume:

- Biserica ortodoxă română (1719);
- Biserica greco-catolică (1841); și
- două Case de rugăciune ale Bisericii baptiste.

Evaluarea diverselor considerente și a opțiunilor potențiale privind fiecare dintre bisericile și casele de rugăciune de la Roșia Montană și Corna este prezentată în **Tabelul 5-1**.

Biserica ortodoxă română și cea greco-catolică, împreună cu casa de rugăciune pentecostală din satul Roșia Montană, deși nu se află în zona protejată, nu vor fi afectate de proiect. Unii membri ai congregațiilor au hotărât să se mute la Piatra Albă sau în împrejurimi, deci vor rămâne relativ aproape de biserica lor. În a doua parte dezvoltării proiectului aceste lăcașuri de cult din partea de jos a localității vor putea fi frecventate de enoriași în baza unui program agreat între comunitate și companie. Prin urmare, a fost inițiată în 2002 și continuă și în prezent consultarea cu reprezentanții fiecăreia dintre congregațiile susmenționate. Pentru bisericile care vor fi mutate ca o consecință a proiectului vor fi construite biserici noi în comunitatea strămutată la Piatra Albă, pentru diferite congregații. Dacă nu vor exista la Piatra Albă un număr suficient de enoriași ca să se formeze o congregație, se va negocia pe baza unei evaluări independente alte valori de compensare pentru fiecare lăcaș.

RMGC a întocmit un inventar al bisericilor, pentru a determina costurile estimative de strămutare a obiectelor mobile la o valoare de până la 10% din costul efectiv de strămutare pentru fiecare biserică în parte. În perioada 2000-2001 firme independente contractate în acest scop au elaborat o investigație detaliată referitoare la arhitectura și scurtul istoric al fiecărei biserici de la Roșia Montană și Corna. Cercetarea arheologică a bisericilor ortodoxă și greco-catolică din Corna va fi finalizată cu ajutorul echipei de asistență arheologică înainte de demararea activităților proiectului. Aceste investigații vor permite RMGC să documenteze și să înregistreze toate informațiile de patrimoniu și culturale legate de aceste biserici.

Tabelul 5-1 Considerentele de management privind bisericile și casele de rugăciune din Roșia Montană prezintă în rezumat o descriere a bisericii, impactul prognozat și al măsurilor propuse pentru contracararea acestuia. Tratarea bisericilor aflate în afara zonei de influență a proiectului este discutată în secțiunea 5.5.1 și a celor din perimetrul proiectului în secțiunea 5.5.2.

Nume	Locație/Coordonate Geografice (Stereo 70)	Afectat direct de dezvoltarea amplasamentului industrial	Statutul de protecție de monument	Fotografie	Considerații asupra bisericilor și opțiuni privind minimizarea/gestionarea impactului		
					Considerații de arhitectură	Considerații asupra enoriașilor	Considerații suplimentare
Biserica Romano-Catolică (1866) – Roșia Montană	Roșia Montană, str. Piață, Nr. 549 x-535592,9 y-356134,7	Nu	Monument Istoric (cod LMI AB-II-m-B-00308; identificată în LMI ca și "casă")		<p>Biserica este un reper estetic și vizual al Zonei Protejate.</p> <p>Biserica este situată în Zona Protejată.</p> <p>Biserica este într-o stare relativ bună de conservare, fiind totuși vizibile fisuri la exterior.</p> <p>Minimizare/Gestionare:</p> <p>RMGC va asigura menținerea bisericii cel puțin în actuala stare de conservare, de-a lungul existenței Proiectului.</p> <p>RMGC va sprijini existența bisericii și după faza de închidere, printr-o serie de inițiative propuse prin Fundație.</p>	<p>Nu este cunoscut procentul de enoriași (din cei 45 existenți în prezent) care vor continua să locuiască în Zona Protejată și vor utiliza biserica de-a lungul derulării Proiectului.</p> <p>Minimizare/Gestionare:</p> <p>Accesul va trebui menținut la bisericile din Zona Protejată de-a lungul existenței Proiectului. Compania va asista fiecare dintre aceste congregații pe o durată de tranziție de cinci ani să mențină și să sprijine activitatea preotului și desfășurarea serviciilor religioase, pe baza numărului de enoriași din congregație înainte și după implementarea Proiectului.</p> <p>RMGC va lua măsurile necesare pentru asigurarea accesului public la biserică, de-a lungul tuturor etapelor Proiectului, precum și măsurile necesare pentru a proteja drepturile și interesele enoriașilor.</p>	<p>Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației.</p>
Biserica Unitariană (1796) - Roșia Montană	Roșia Montană, str. Brazi, Nr. 530 x-535690,2 y-356284,4	Nu	Nu		<p>Biserica este un reper estetic și vizual al Zonei Protejate.</p> <p>Biserica este situată în Zona Protejată.</p> <p>Biserica este considerabil afectată de infiltrații de apă, atât la exterior, cât și în interior.</p> <p>Minimizare/Gestionare:</p> <p>RMGC va asigura menținerea bisericii cel puțin în actuala stare de conservare, de-a lungul existenței Proiectului.</p> <p>RMGC va sprijini existența bisericii și după faza de închidere, printr-o serie de inițiative propuse prin Fundație.</p>	<p>Nu se oficiază cu regularitate servicii religioase.</p> <p>Accesul va trebui menținut la bisericile din Zona Protejată de-a lungul existenței Proiectului. Compania va asista fiecare dintre aceste congregații pe o durată de tranziție de cinci ani să mențină și să sprijine activitatea preotului și desfășurarea serviciilor religioase, pe baza numărului de enoriași din congregație înainte și după implementarea Proiectului.</p> <p>RMGC va lua măsurile necesare pentru asigurarea accesului public la biserică, de-a lungul tuturor etapelor Proiectului, precum și măsurile necesare pentru a proteja drepturile și interesele enoriașilor.</p>	<p>Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației.</p>

<p>Biserica Reformată (începutul sec. XIX) -Roșia Montană</p>	<p>Roșia Montană, str. Brazi, Nr. 400 x-535767,7 y-356303,7</p>	<p>Nu</p>	<p>Nu</p>		<p>Biserica este un reper estetic și vizual al Zonei Protejate. Biserica este situată în Zona Protejată. Biserica este într-o stare de conservare precară, fiind afectată tencuiala exterioară, având distrugeri structurale la treptele de la intrare și la podele și infiltrări de apă și mușgai în interior, în special în zona amvonului. Alte deteriorări includ o serie de elemente la turnul clopotniței, ferestre sparte sau lipsă, deteriorarea unor porțiuni din învelitoarea acoperiș. Minimizare/Gestionare: RMGC va asigura menținerea bisericii cel puțin în actuala stare de conservare, de-a lungul existenței Proiectului. RMGC va sprijini existența bisericii și după faza de închidere, printr-o serie de inițiative propuse prin Fundație.</p>	<p>În prezent congregația are un singur membru și nu se mai țin cu regularitate serviciile religioase. Accesul va trebui menținut la bisericile din Zona Protejată de-a lungul existenței Proiectului. Compania va asista fiecare dintre aceste congregații pe o durată de tranziție de cinci ani să mențină și să sprijine activitatea preotului și desfășurarea serviciilor religioase, pe baza numărului de enoriași din congregație înainte și după implementarea Proiectului. RMGC va lua măsurile necesare pentru asigurarea accesului public la biserică, de-a lungul tuturor etapelor Proiectului, precum și măsurile necesare pentru a proteja drepturile și interesele enoriașilor.</p>	<p>Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației.</p>
<p>Biserica Greco-Catolică (1781) - Roșia Montană</p>	<p>Roșia Montană, str. Principală, Nr. 135 x-535690,3 y-354365,7</p>	<p>Nu</p>	<p>Monument Istoric (cod LMI AB-II-m-B-00269)</p>		<p>Pereții bisericii sunt făcuți din piatră și pământ bătătorit. Structura exterioară nu prezintă urme de deteriorare. La exterior, biserica pare să fie într-o stare bună de conservare. Totuși în interior, există numeroase fisuri, care afectează structura construcției. O parte din pictură este afectată de infiltrații de apă. Minimizare/Gestionare: RMGC va asigura menținerea bisericii cel puțin în actuala stare de conservare, de-a lungul existenței Proiectului. RMGC va sprijini existența bisericii și după faza de închidere, printr-o serie de inițiative propuse prin Fundație.</p>	<p>Accesul public permanent, în siguranță, nu poate fi menținut de-a lungul diverselor faze ale Proiectului, dar va fi permis accesul controlat. De aceea RMGC va lua măsurile necesare pentru a conserva biserica pe actualul amplasament, și pentru a susține reluarea funcțiunii religioase a lăcașului după încheierea Proiectului. RMGC va construi o altă biserică pe noul amplasament de relocare a comunității pentru a satisface nevoile congregației greco-catolice pe durata de timp a proiectului și a compensa alte proprietăți ce nu vor putea fi folosite de către enoriași. La încheierea operațiunilor miniere, compania va suporta toate cheltuielile legate de readucerea bunurilor bisericesti înapoi în acest lăcaș, în vreme ce biserica greco-catolică din Piatra Albă va continua să funcționeze sub autoritatea autorităților ecleziastice relevante. Compania va asista fiecare dintre aceste congregații pe o durată de tranziție de cinci ani să mențină și să sprijine activitatea preotului și desfășurarea serviciilor religioase, pe baza numărului de enoriași din congregație înainte și după implementarea Proiectului. De asemenea vor fi relocate acele bunuri bisericesti existente în interiorul bisericii.</p>	<p>RMGC va asigura menținerea bisericii cel puțin în actuala stare de conservare, de-a lungul existenței Proiectului. Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației. Biserica are o semnificație istorică aparte, fiind legată de figura preotului Simeon Balint, prefect al lui Avram Iancu în revoluția de la 1848. Simeon Balint este îngropat în cimitirul bisericii. Mormântul lui Simeon Balint nu va fi afectat de Proiect.</p>

Biserica Ortodoxă (1741) – Roșia Montană	Roșia Montană, str. Principală, Nr. 175 x-535550,7 y-354816,3	Nu	Nu		<p>Pereții bisericii sunt făcuți din piatră și pământ bătătorit. Structura exterioară nu prezintă urme de deteriorare.</p> <p>Biserica este într-o stare bună de conservare.</p> <p>Minimizare/Gestionare:</p> <p>RMGC va asigura menținerea bisericii cel puțin în actuala stare de conservare, de-a lungul existenței Proiectului.</p> <p>RMGC va sprijini existența bisericii și după faza de închidere, printr-o serie de inițiative propuse prin Fundație.</p>	<p>Accesul public permanent, în siguranță, nu poate fi menținut de-a lungul diverselor faze ale Proiectului, dar va fi permis accesul controlat.</p> <p>RMGC va construi o altă biserică pe noul amplasament de relocare a comunității pentru a satisface nevoile congregației greco-catolice pe durata de timp a proiectului va compensa alte proprietăți ce nu vor putea fi folosite de către enoriași.</p> <p>La încheierea operațiunilor miniere, compania va suporta toate cheltuielile legate de reducerea bunurilor bisericesti înapoi în acest lăcaș, în vreme ce biserica din Piatra Albă va continua să funcționeze sub autoritatea autorităților ecleziastice relevante.</p> <p>Compania va asista fiecare dintre aceste congregații pe o durată de tranziție de cinci ani să mențină și să sprijine activitatea preotului și desfășurarea serviciilor religioase, pe baza numărului de enoriași din congregație înainte și după implementarea Proiectului.</p>	<p>RMGC va asigura menținerea bisericii cel puțin în actuala stare de conservare, de-a lungul existenței Proiectului.</p> <p>Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației.</p>
Casa de rugăciune pentecostală – Roșia Montană	Roșia Montană, str. Principală, Nr. 257 x-535498,8 y-355548,0	Nu	Nu		<p>Casa de rugăciune este o construcție relativ simplă, cu un singur etaj, în bune condiții.</p> <p>Casa de rugăciune nu va fi direct afectată de implementarea Proiectului.</p> <p>Minimizare/Gestionare:</p> <p>Ca urmare a faptului că această construcție este relativ nouă și nu are caracteristici arhitecturale unice ea va putea fi reconstruită în noua localitate, dacă acest lucru va fi solicitat de către congregație.</p>	<p>Casa de rugăciune nu va fi direct afectată de implementarea Proiectului.</p> <p>Compania RMGC va construi o nouă casa de rugăciune în zona de relocare a comunității pentru a satisface nevoile congregației.</p>	<p>Este posibil ca în urma strămutării, numărul de enoriași să nu mai justifice existența unei astfel de case de rugăciune la Piatra Albă.</p> <p>Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației.</p>
Biserica Ortodoxă (1719) - Corna	Corna Sat, Nr. 707 x-533735,2 y-355558,7	Da	Nu		<p>Pereții bisericii sunt făcuți din piatră și pământ bătătorit. Structura exterioară nu prezintă urme de deteriorare.</p> <p>Biserica este într-o stare bună de conservare, fiind totuși vizibile o serie de deteriorări exterioare.</p> <p>Biserica va fi direct afectată de implementarea Proiectului.</p> <p>Minimizare/Gestionare:</p> <p>RMGC va reloca o parte a componentelor bisericii, pentru a fi utilizate la construcția unui nou lăcaș de cult. Evaluarea bunurilor bisericesti din interiorul lăcașului se va face în urma consultărilor.</p>	<p>Biserica va fi direct afectată de implementarea Proiectului.</p> <p>Minimizare/Gestionare:</p> <p>Compania va asista fiecare dintre aceste congregații pe o durată de tranziție de cinci ani să mențină și să sprijine activitatea preotului și desfășurarea serviciilor religioase, pe baza numărului de enoriași din congregație înainte și după implementarea Proiectului.</p>	<p>Minimizare/Gestionare:</p> <p>Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației.</p>

Biserica Greco-Catolică (1841) - Corna	Corna Sat, Nr. 692 x-533549,3 y-355571,8	Da	Nu		Pereții bisericii sunt făcuți din piatră și pământ bătătorit. Structura exterioară nu prezintă urme de deteriorare. Minimizare/Gestionare: RMGC va reloca o parte a componentelor bisericii, pentru a fi utilizate la construcția unui nou lăcaș de cult. Evaluarea bunurilor bisericesti din interiorul lăcașului se va face în urma consultărilor.	Biserica va fi direct afectată de implementarea Proiectului. Minimizare/Gestionare: RMGC va construi o biserică similară, în conformitate cu dorințele enoriașilor. Compania va asista fiecare dintre aceste congregații pe o durată de tranziție de cinci ani să mențină și să sprijine activitatea preotului și desfășurarea serviciilor religioase, pe baza numărului de enoriași din congregație înainte și după implementarea Proiectului.	Este posibil ca în urma strămutării, numărul de enoriași să nu mai justifice existența bisericii Greco-Catolice la Piatra Albă. Minimizare/Gestionare: Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației.
Casa de rugăciune nr. 2 a Bisericii Baptiste - Corna	Corna Sat, fără număr x-533999,9 y-355859,0	Da	Nu		Casa de rugăciune este o construcție relativ simplă, cu un singur etaj. Minimizare/Gestionare: Evaluarea bunurilor bisericesti din interiorul lăcașului se va face în urma consultărilor.	Casa de rugăciune va fi direct afectată de implementarea Proiectului. Minimizare/Gestionare: RMGC va construi o casă de rugăciune similară, în conformitate cu dorințele enoriașilor	Minimizare/Gestionare: Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației.
Casa de rugăciune nr. 2 a Bisericii Baptiste - Corna	Corna Sat, without no. x-533822,3 y-355598,6	Da	Nu		Casa de rugăciune este într-o stare bună de conservare. Casa de rugăciune este o construcție relativ simplă, cu un singur etaj. Minimizare/Gestionare: Evaluarea bunurilor bisericesti din interiorul lăcașului se va face în urma consultărilor.	Casa de rugăciune va fi direct afectată de implementarea Proiectului. Minimizare/Gestionare: RMGC va construi o casă de rugăciune similară, în conformitate cu dorințele enoriașilor	Minimizare/Gestionare: Determinarea unei valori de compensare adecvate în urma consultărilor cu membrii și reprezentanții congregației.

Dintre cele 10 biserici și case de rugăciune din perimetrele satelor Roșia Montană și Corna, cele două biserici și două case de rugăciune din Corna vor fi afectate. Nici una dintre aceste construcții nu a fost inclusă în categoria monumentelor istorice. În cazul celor două biserici, dacă se vor închide, se vor adopta o serie de măsuri de minimizare a impactului, între care investigarea arheologică preventivă a amplasamentelor, cu detalierea inventarului tuturor obiectelor de cult. Bisericile vor fi afectate prin construcția al iazului de decantare (TMF) din Valea Cornei. Dintre aceste lăcașuri de cult, cel greco-catolic a fost deja abandonat de enoriași și în prezent se mai folosește numai în ocazii speciale. În această situație, având în vedere că ele nu vor mai putea fi folosite pentru slujbe religioase, se are în vedere construcția de noi lăcașuri de cult în zona noii așezări de la Piatra Albă, conform necesităților și dorinței enoriașilor. Nici o altă biserică sau casă de rugăciune nu va mai fi afectată de implementarea proiectului.

Astfel, 3 dintre ele se află în Zona protejată centru istoric din Roșia Montană și anume:

- biserica romano-catolică (monument istoric, cod LMI AB-II-m-B-00308);
- Biserica reformată;
- Biserica unită.

Iar celelalte 3 sunt în partea de jos a localității:

- biserica greco-catolică din Roșia Montană (monument istoric, cod LMI AB-II-m-B-00269);
- Biserica ortodoxă din Roșia Montană, zona Orlea;
- Casa de rugăciune penticostală de la Roșia Montană

Toate aceste biserici vor fi restaurate, menținându-se permanent accesul public constant pentru cele din zona protejată și în condiții speciale pentru cele din partea de jos a localității.

Au fost aduse modificări majore din punct de vedere al amplasării obiectivelor industriale ale proiectului tocmai pentru a proteja bisericile ortodoxă și greco-catolică de la Roșia Montană, astfel ca ele să poată fi conservate în bune condiții pe toată durata de existență a proiectului minier; accesul la aceste biserici va fi convenit împreună cu congregațiile respective. RMGC a încheiat deja un acord de compensare materială și morală a casei de rugăciuni de la Roșia Montană.

Acestea sunt câteva lucrări cuprinse în planul RMGC, de protejare și promovare la Roșia Montană; măsuri speciale în acest sens vor fi aplicate în zona protejată (restaurare-consolidare-conservare) precum și în perimetrul industrial (tehnică de pușcare speciale, zone tampon între 2 perimetre de extracție, monitorizare permanentă a vibrațiilor și aplicarea anumitor metode de pușcare în funcție de viteza de propagare a undelor etc.) RMGC dorește ca acest proiect minier să asigure un nivel de trai ridicat pentru locuitorii din Roșia Montană și în același timp să mențină și să valorifice patrimoniul cultural și valorile tradiționale. Pentru ca toate acestea să devină posibile, RMGC se angajează să investească 25 milioane USD în lucrări de cercetare, restaurare și promovare a patrimoniului cultural.

Circa 410 morminte dintr-un total de 1905 aflate în zona de dezvoltare industrială a viitorului proiect minier vor fi relocate. Au fost alocate parcele speciale pentru cimitire în noua așezare de la Piatra Albă. Oriunde mormintele existente ar fi afectate de obiectivele industriale, acestea vor fi relocate și, la dorința familiei, se va organiza o slujbă cu preot, atât la deschiderea mormântului cât și la reînhumarea ulterioară.

Mormântul eroului local Simion Balint nu va fi afectat direct de proiectul minier. Accesul la acest mormânt va fi menținut pe toată durata existenței proiectului, deși este posibil ca din când în când să se controleze accesul din motive de siguranță.

Secțiunea 5.6 Artefacte și obiecte de patrimoniu industrial – Muzeul RoșiaMin

Aici se documentează faptul că artefactele reprezentative și obiectele de patrimoniu industrial sunt actualmente plasate în muzeul RoșiaMin din centrul satului Roșia Montană. RMGC se va consulta cu RoșiaMin și cu Ministerul Culturii și Cultelor pentru a obține autorizația de mutare a obiectelor de patrimoniu mobil din muzeul existent, în Muzeul mineritului propus în zona protejată (v. și **Secțiunea privind înființarea fundației pentru patrimoniul cultural**). Ar putea fi posibilă mutarea șteampurilor

chiar în punctele unde au funcționat cândva, ceea ce ar înlesni pentru vizitatori înțelegerea modului în care acestea funcționau.

Secțiunea 5.7 cuprinde o discuție extensivă a aspectelor legate de Arheologie. Aceasta include, în secțiunea 5.7.1 o discuție a prevederilor privind depozitarea în arhive. În **Secțiunea 5.7.2** sunt discutate cu câteva detalii prevederile privind conservarea in situ a vestigiilor arheologice – în special a galeriilor romane și a altor lucrări miniere de la *Păru Carpeni și Cătălina Monulești*. RMGC și-a luat un angajament în ceea ce privește conservarea in situ a vestigiilor miniere semnificative din ambele sectoare. În **secțiunea 5.7.3** sunt analizate propunerile de conservare și expunere a *Monumentului funerar roman de la Tău Găuri* – proiectul în acest sens a fost aprobat de MCC și este în pregătire execuția acestuia. Similar, în **Secțiunea 5.7.4 Construcțiile romane – Dealul Carpeni** (în acest punct au fost descoperite și investigate două clădiri publice cu sisteme de hipocaust, o necropolă și probabil o zonă sacră) sunt discutate vestigiile romane de la Carpeni. În secțiunea **5.7.5 Replici** este analizată utilizarea machetelor în expunerea publică a caracteristicilor de patrimoniu. Se remarcă faptul că machetele pot înlesni înțelegerea de către vizitatori. Investigațiile arheologice din subteran au scos la lumină caracteristici interesante ale tehnicilor miniere romane care ar putea fi vizionate în mod ideal sub formă de machete. RMGC propune finanțarea unei serii de machete constând din diferite caracteristici descoperite în cursul campaniei inițiale. Caracteristicile ce vor fi reprezentate prin machete ar putea fi:

- o galerie cu trepte
- un puț elicoidal;
- o cameră cu pilieri
- un sistem hydraulic;
- o galerie verticală; și
- un puț de ventilație;

În secțiunea 5.7.6 este analizată și descrisă destul de detaliat prevederea foarte importantă referitoare la un **Protocol pentru descoperiri întâmplătoare** ce urmează a fi implementat pe toată durata lucrărilor de construcție și exploatare. Acesta este considerat de RMGC ca fiind foarte important și compania și-a luat angajamente ferme în acest sens. Aspectele legate de **Programul de instruire a angajaților** sunt analizate în 5.7.6.1 pentru a permite tuturor muncitorilor constructori și minerilor să dobândească tehnicile de bază pentru recunoașterea elementelor arheologice în caz de descoperire întâmplătoare în cursul activității, iar **Prioritizarea activităților de monitorizare** în 5.7.6.2. **Procedurile de Minimizare a impactului** sunt elaborate în secțiunea 5.7.7. Aceasta cuprinde în secțiunea 5.7.7.1 o analiză a **Raportării non-conformărilor și acțiunilor derivate corective și preventive** astfel încât să se poată desprinde concluzii și utiliza în îmbunătățirea protocolului și în 5.7.7.2 sunt discutate procedurile de **Raportare și documentare în cadrul Proiectului**. Aici este tratată raportarea practică a descoperirilor și metodele de implementare efectivă a protocolului, inclusiv legăturile cu echipele de construcție și exploatare. A fost recunoscută necesitatea unei analize mult mai detaliate a Protocolului privind descoperirile întâmplătoare și în consecință s-a comandat firmei Gifford, în colaborare cu MNIR, elaborarea documentului **PROTOCOL PRIVIND DESCOPERIRILE ÎNTÂMPLĂTOARE LA ROȘIA MONTANĂ**, (Raport nr.13658.R03) realizat în versiune de lucru în februarie 2007 și care urmează a fi finalizat în primăvara anului 2007.

Planul de management al patrimoniului cultural partea III se încheie cu secțiunea **6 Referințe**, care cuprinde un sumar al legislației și o listă bibliografică a lucrărilor citate. **Anexa A. Lista Monumentelor de la Roșia Montană** încheie acest document.

6. CONCLUZII

Acest sumar reprezintă opinia critică independentă asupra Planului de management al patrimoniului cultural în proiectul Roșia Montană din perspectiva actualelor cerințe legislative și a bunelor practici europene în curs de conturare. Această sarcină va putea fi pusă în context prin câteva comentarii. Rezultă din documentația de fundamentare că peisajul de la Roșia Montană a fost puternic afectat negativ de activitatea minieră, mai ales în ultimele decenii. Cantitatea de informații cunoscute despre acest peisaj înaintea proiectului Roșia Montană nu era foarte mare, ceea ce înseamnă că proiectul a fost pornit pe o bază informațională redusă. În ciuda acestui fapt, este în mare măsură un peisaj antropic, perceput astăzi în urma unei serii copleșitoare de schimbări. Aceasta nu reprezintă însă un caz neobișnuit de management cultural în Europa – de fapt, deși detaliile diferă, situația de bază este aceeași.

Conformarea proiectului cu actuala legislație din România este considerată clară. Este de asemenea clar că s-a făcut referire în mod corespunzător la noile standarde și ghiduri europene. În acest sens, este utilă compararea Planului de management al patrimoniului cultural cu documente similare din alte părți ale Europei. Între proiecte recente și foarte vizibile pe care echipa independentă de analiză le cunoaște se numără:

- A303 Modernizare Stonehenge (UK)
- M3 Autostrada Tara Hill (Irlanda)
- Royal Clarence Yard Gosport (UK)
- EIM Ferma eoliană Gwynt-y-Mor Marea Irlandei / Golful Liverpool (Țara Galilor)
- A13 Portal Tamisa (UK)
- Terminal St Pancras, Londra CTRL Links (UK)
- HMS Sussex proiect de arheologie oceanică la mare adâncime (Spania)

Conținutul substanțial al documentației pentru Roșia Montană în general este comparabil cu planurile de management elaborate pentru aceste proiecte (în care GIFFORD are experiență directă) și este pe deplin conform cu bunele practici europene bazate pe studiul susținut de Uniunea Europeană cu privire la analiza aspectelor de Patrimoniu cultural în cadrul Evaluărilor Impactului asupra Mediului publicat ca Planarch 2: Analiza conținutului referitor la patrimoniul cultural în evaluările de impact asupra mediului v. (http://www.planarch.org/downloads/library/england_eia-report.pdf)

În cadrul analizei critice independente, s-a cerut GIFFORD să ofere, în spiritul „clauzelor de neconformare” ale Protocolului pentru descoperii întâmplătoare la Roșia Montană, sugestii utile sau „învățămintele” de care să se țină seama în faza de implementare.

- Crearea unui singur tabel sau grafic gantt care să cuprindă toate activitățile legate de patrimoniu, începând cu 2007 și mergând până la închidere – investigații arheologice, restaurarea clădirilor, lucrări la monumente, analize și publicații etc. (Un tabel similar ar putea fi util companiei pentru monitorizarea profilului buget/cheltuieli, dar acest aspect nu privește documentul de față);
- Claritatea structurii – cele trei părți ale Planului de management al patrimoniului cultural conțin derutante suprapuneri de informații (de ex. referitoare la Fundație) iar utilizatorii lui ar putea urmări mai ușor documentul dacă informațiile ar apărea într-un singur loc. Acesta a fost unul dintre factorii care au determinat elaborarea prezentului Sumar.
- Claritatea structurii – ar putea fi ajutată de o explicație mai clară a locurilor în care sunt analizate diferite teme și a motivelor pentru care s-a optat pentru această structură.
- Claritatea ilustrațiilor și utilizarea acestora. Unele porțiuni lungi de text ar putea fi înlocuite în totalitate sau într-o măsură considerabilă prin utilizarea unor hărți sau diagrame.

7. ABREVIERI ȘI ACRONIME

GHMP - Plan de gestionare a patrimoniului cultural

EIM - Raportul Studiului de Evaluare a Impactului asupra Mediului

ESMS - Sistem de management de mediu și social.

INMI – Institutul Național al Monumentelor Istorice, București, fost CPPCN

MCC – Ministerul Culturii și Cultelor

MMGA - Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor

MNIR - Muzeul Național de Istorie a României

MNUAI - Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia

PUD – Plan de Urbanism de Detaliu

PUD – Plan de Urbanism General

PUZ – Plan de Urbanism Zonal

RMGC - Roșia Montană Gold Corporation S.A.

PRM - Proiectul Roșia Montană

PNAT – Planul Național de Amenajare a Teritoriului

UTAH - Universitatea "Le Mirail", Toulouse, Franța, Unite Toulousane de Archeologie et Histoire

Rosia Montana

Doc. 10384

21 Decembrie 2004

Raport Informativ¹²

Comitetul pentru Cultura, Stiinta si Invatamant

Raportor General pentru probleme de patrimoniu cultural: Dl. Eddie O'Hara, Marea Britanie, Grupul Socialist

Contents

- I. Raport informativ
- II. Sumarul vizitei de studiu
- III. Anexe
 - (a) Scopul vizitei
 - (b) Programul vizitei de studiu
 - (c) Harta

I. Raport informativ

Introducere

1. Rosia Montana este situata intr-o structura administrativa moderna judetul Alba, in Muntii Apuseni din Transilvania, o regiune din Vestul Romaniei. Denumirea data de romani a fost Alburnus Maior si de peste 2000 de ani se exploateaza aici zacaminte auro-argentifere. Exista galerii din epoca pre-romana si romana (a caror lungime totalizeaza 5 km) si galerii subterane ce dateaza din epocile recente (insumand peste 70 km). Condiitiile locale speciale au permis conservarea obiectelor din lemn. Zona este binecunoscuta datorita descoperirii in galeriile romane de la Catalina Monulesti a unor placute cerate ce contin evidentele administratiei miniere si ele au fost facute publice in secolul al XIX-lea de catre istoricul german Theodor Mommsen si constituie o sursa importanta de informatii despre legislatia romana. In ciuda reexploatarei continue de-a lungul secolelor a galeriilor miniere, exista inca vestigii ale echipamentelor miniere utilizate de romani. Exista de asemenea, vestigii de suprafata cum ar fi terme, cladiri oficiale, temple, sanctuare cu altare votive, necropole, etc.

¹ Aprobata de Comitet in data de 2 decembrie 2004

² Versiunea prezenta contine traduceri si copii din raportul original, oferit in limbile engleza si franceza, preluat de pe website-ul PACE <http://assembly.coe.int/>, cu intentia de a ajuta cititorii; desi a facut eforturi rezonabile pentru a furniza o calitate acceptabila a acestora, RMGC nu isi asuma responsabilitatea pentru acuratetea si/sau calitatea acestor reproduceri. Partile interesate sunt rugate sa ia ca referinta versiunile originale.

2. Este o zona mono-industrială și există o puternică presiune exercitată de localnici pentru exploatarea resurselor naturale astfel încât minierii din zona să beneficieze de locuri de muncă. Actualmente, există o exploatarea în carieră efectuată de către compania românească de stat, Minvest SA. Conform planificării, această exploatare își va înceta activitatea în anul 2007. Un nou proiect minier care include exploatarea în cariere a fost lansat de Rosia Montania Gold Corporation (RMGC), companie romano-canadiană în care 80% din interese sunt deținute Gabriel Resources (companie canadiană) și 19,3 % de Minvest (companie românească de stat), restul procentelor revenind altor trei companii românești de talie mai mică. Acest nou proiect a adus în discuție o serie de probleme legate de mediu și de aspectele sociale (este necesară relocarea unei părți importante a populației din zona), probleme care nu prea au fost luate în seamă atunci când Minvestul a demarat exploatarea în zona și de asemenea, probleme legate de patrimoniul cultural având în vedere istoria bogată a zonei. Propunerea proiectului inițial al RMGC a lăsat loc de discuții întrucât lipsea Studiul de Impact asupra Mediului și această propunere a fost retrasă pentru a fi completată (încă nu s-a realizat) și pentru a remedia deficiențele. În același timp, RMGC finanțează un vast program de cercetări arheologice în zona în cursul căruia se iau măsuri pentru descoperirea arheologică a zonelor unde se va desfășura exploatarea, dar păstrând o evidență a vestigiilor arheologice din zona. De asemenea, compania achiziționează proprietăți în zona.

3. Primii care au atras atenția asupra acestui aspect au fost academicienii, inclusiv membrii Academiei Române și organizațiile non-guvernamentale Icomos, Europa Nostra precum și o organizație locală denumită Alburnus Maior. S-au lansat o serie de critici privind modul în care s-au acordat certificatele de descoperire arheologică până în acel moment, din următoarele motive: (a) ignoră siturile necercetate aflate la suprafață; (b) nu fac referiri la exploatarile subterane; (c) din punct de vedere procedural sunt incorecte.

4. Problema a fost ridicată de Raportorul Sub-Comitetului pentru Patrimoniu Cultural în septembrie 2003. La invitația dl. Gheorghe Prisăcaru, șeful delegației române, în perioada 12-14 iulie 2004 s-a efectuat o vizită de studiu. Această vizită a fost o continuare și o completare a vizitei similare efectuate în 2003, de către delegația Comitetului pentru Mediu al Parlamentului European. O documentație impresionantă a fost strânsă, inclusiv un raport al Parlamentului României întocmit de o comisie specială condusă de dl. Alexandru Sassu.

5. În cadrul vizitei de studiu au fost îndeplinite toate solicitările. Singura limită a fost cea impusă de timpul avut la dispoziție. Ar fi fost cu siguranță foarte interesant și util în același timp, să se viziteze Catalina Monulești și să se efectueze o evaluare a patrimoniului arhitectural local inclusiv al bisericilor. S-au obținut foarte multe informații relevante și s-a putut crea o imagine de ansamblu asupra tuturor aspectelor. Rămân totuși câteva întrebări la care încă nu s-a obținut un răspuns.

Vizita

6. Delegația PACE a avut următoarea componentă: dl. Eddie O'Hara MP (Raportor General pentru Patrimoniu Cultural) și dl. Christopher Grayson (Secretar Șef pentru Cultură, Știință și Invatamant). Delegația a fost însoțită de d-na Mihaela Draghici (Secretara Delegației Române), dl. Dan Chirlomez (Șeful Protocolului Senatului României) și d-ra Michaela Statescu (translator).

7. În prealabil, a fost anunțat scopul vizitei: vezi anexe. Programul vizitei este și el prezentat în anexa.

Concluzii

8. Miza in cazul Rosiei Montane o constituie trei tipuri de patrimoniu cultural: (a) patrimoniul mobil cuprinzand obiectele care sunt colectionate si expuse in muzee pe plan local (incluzand aici si noul muzeu minier din Rosia Montana) si din Bucuresti; (b) structurile de suprafata: cladirile protejate inclusiv biserici importante din punct de vedere arhitectural care nu au fost afectate si importante descoperiri arheologice cum ar fi monumentul funerar cu forma circulara datand din epoca romana care este conservat in situ; (c) in subteran: continua cercetarile privind galeriile romane, in prezent exista o portiune care se poate vizita in Orlea, dar viitorul este incert, un sector reprezentativ ar putea fi si trebuie sa fie cercetat si conservat la Catalina Monulesti. Intrebarea care se ridica este legata de modul in care se poate determina acel sector semnificativ.

9. Comentariile facute de Presedintele Consiliului Judetean Alba la inceputul vizitei de studiu nu au ramas fara ecou in ceea ce-l priveste pe Raportorul General: este nevoie ca atat resursele naturale, cat si cele culturale sa fie exploatate in beneficiul comunitatii locale. Trebuie respectate toate prevederile legislatiei in domeniu astfel incat patrimoniul cultural sa nu aiba de suferit; in acelasi timp, trebuie avut in vedere faptul ca acest patrimoniu nu poate fi dezvoltat si exploatat in absenta mijloacelor furnizate de exploatarea resurselor minerale.

10. Se pare ca sunt luate masurile necesare asa incat sa se asigure respectarea tuturor celor trei aspecte legate de patrimoniul cultural in prezent si pe masura ce proiectul avanseaza. Situatiile imediate este controlata prin realizarea unei descarcari progresive de sarcina arheologica. Exista o necesitate clara privind monitorizarea continua a santierului pe masura ce lucrarile de excavatii si cele miniere avanseaza. Acest fapt necesita o flexibilitate continua atat din partea companiei miniere cat si din partea arheologilor. De asemenea, trebuie asigurate si etapele finale ale proiectului. (peisaje, curatirea solului si apei, utilitati turistice si acces la muzee si alte situri).

11. Proiectul RMGC poate furniza baza economica pentru dezvoltarea durabila a intregii zone determinand un impact pozitiv social si asupra mediului precum si in ceea ce priveste dezvoltarea culturala. Din punct de vedere al patrimoniului cultural el poate fi perceput ca un proiect exemplar de dezvoltare responsabila. Fondurile puse actualmente la dispozitie de RMGC pentru cercetare (arheologica, etnografica si arhitecturala) depasesc cu mult ceea ce ar fi putut pune la dispozitie Guvernul. Acest lucru a revigorat zona si din punct de vedere al recunoasterii internationale. Descoperiri semnificative mai pot inca surveni.

12. Criticii si-au manifestat ingrijorarea privind procedura (descarcarea de sarcini arheologice a suprafetei) si etica conservarii fapt care implica distrugerea programata a galeriilor romane. Aceasta ingrijorare nu pare a fi pe deplin justificata. Galerile reexploatare din zonele aferente carierelor principale Cărnic si Cetate nu par sa contina nici un fel de vestigii arheologice interesante. Accesul turistilor in cea mai mare parte a galeriilor ar fi imposibil. Cu toate acestea, trebuie impuse conditii clare pentru continuarea sapaturilor arheologice si monitorizarea a ceea ce se gaseste.

13. Mai important, in termenii protectiei patrimoniului cultural si a mediului ar fi aplicarea unor controale similare asupra exploitarii in desfasurare care se efectueaza in amplasamentele adiacente, lucrari care sunt realizate de compania romaneasca Minvest fara a se face descarcarea de sarcini arheologice si fara control privind poluarea.

14. Guvernul Romaniei este constient si detine toate mijloacele pentru a obtine pretul maxim din partea RMGC pentru cele 300 tone pe care aceasta le-a identificat la Rosia Montana avand grija totusi sa obtina un profit adecvat. Cat despre RMGC, aceasta nu contesta pretul pe care trebuie sa-l plateasca. RMGC efectueaza in prezent o analiza a situatiei. Si-a retras cererea de obtinere a acordului de mediu si urmeaza sa prezinte din nou proiectul impreuna cu Studiul de Impact. In acelasi timp, continua sa finanteze cercetarea arheologica si publicatiile si achizitionarea proprietatilor din zona. Nu exista insa

nici o certitudine ca proiectul va merge mai departe si nici un plan fix despre ceea ce ar presupune acest fapt.

15. Situatia actuala de nehotarare nu este in nici un fel benefica zonei. In cazul in care nu se confirma proiectul RMGC, va fi indeparta pentru un timp orice sansa de dezvoltare la nivel local. Activitatea existenta de exploatare desfasurata de Minvest urmeaza sa inceteze in urmatorii ani.

16. Opozitia fata de proiectul RMGC este substantiala. Nu este prea usor de explicat. Este legata de profiturile ce se pot obtine legat de valoarea proprietatilor locale. De asemenea, ea este alimentata in mare masura, de organisme din exterior, probabil animate de bune intentii, dar posibil contra-productive. Cel putin in parte aceasta opozitie este exagerata. Riscurile de mediu presupuse nu tin cont de tehnicile moderne de exploatare si de fapt, proiectul RMGC va ajuta la inlaturarea efectelor poluarii existente produse ca urmare a lucrarilor desfasurate de Minvest. Argumentele academicienilor sunt probabil corecte in principiu, dar sunt excesiv de fundamentaliste.

17. Tot atat de adevarat pare a fi faptul ca intreaga zona nu a fost suficient cercetata inainte de acordarea certificatului de descarcare arheologica si este corect sa se arate ca partea candva declarata zona protejata, a fost redeschisa acum pentru activitati comerciale. Aceste aspecte necesita clarificari suplimentare. Astfel principiile fundamentale trebuie puse in balanta cu realitatea practica. Cercetarile nu implica in mod obligatoriu necesitatea ca orice descoperire sa fie si conservata, iar ideea academicienilor privind o conservare in situ totala nu este probabil adecvata intotdeauna tinand cont de realitatile arheologiei de salvare si ale lumii comerciale. Cel putin astfel stau lucrurile in cazul conservarii in situ a galeriilor romane de la Rosia Montana. Exista peste 5 km de astfel de lucrari miniere, aparent cu o varietate limitata si cu putine vestigii care au supravietuit. Majoritatea sunt inaccesibile, de fapt chiar periculoase pentru turism. Propunerile alternative cum ar fi desemnarea unei intregi zone ca peisaj cultural ce trebuie dezvoltat pentru scopuri turistice nu are suport viabil. Singura sursa disponibila de obtinere a fondurilor in acest scop o constituie compania care doreste sa exploateze resursele minerale. Desigur, este necesar sa se stabileasca si sa se conserve un esantion reprezentativ de galerii accesibile turistilor, la Catalina Monulesti si/sau Orlea, si cu siguranta este necesara monitorizarea continua pentru a asigura identificarea valorilor arheologice distincte care se descopera cu ocazia sapaturilor de cercetare arheologica sau miniera. Aceasta responsabilitate ii revine Ministerului Culturii.

18. Cuvintele cheie ale dezvoltarii durabile la Rosia Montana sunt oportunitati pentru toti, flexibilitate si incredere. Discutii comparabile au avut loc si in cazul barajului Iliisu din Turcia si al amplasamentelor alese pentru desfasurarea Jocurilor Olimpice 2004 din Grecia, mai ales pentru probele de canotaj, caiac-canoe de la Schinias/Marathon si centrul ecvestru de la Markopoulo. Exista si un alt proiect care necesita un program de arheologie de salvare, un subiect sensibil si emotiv, mai apropiat de publicul roman: constructia recent lansata a autostrazii care traverseaza Transilvania si care va fi realizata de compania Bechtel, USA.

19. O decizie finala privind proiectul RMGC trebuie luata de Guvernul Romaniei. Acesta insa este sensibil la presiunile exercitate de Uniunea Europeana. Integrarea din 2007 este prioritate de varf si Guvernul este extrem de precaut privind problemele de mediu si de patrimoniu. Atat compania cat si organismele guvernamentale sunt pe deplin constiente de dimensiunea patrimoniului cultural. Acest lucru este reflectat si de concluziile preliminare din raportul lui Sassu si delegatia Parlamentului European. Astfel, trebuie pornit de la ideea ca acolo unde exista un conflict ireconciliabil de detalii, interesul cultural trebuie sa predomine. Patrimoniul cultural este o resursa finita.

20. Un echilibru al beneficiilor pare a fi realizabil atat din punct de vedere al nevoilor legate de patrimoniul cultural de la Rosia Montana cat si al activitatii RMGC. Daca

acest echilibru este rasturnat de cerintele Guvernului sau ale companiei, proiectul este posibil sa nu mearga mai departe. In acest caz, se va face un mare pas inapoi privind dezvoltarea turismului cultural in aceasta zona de un exceptional interes istoric.

II. Sumarul vizitei de studiu efectuata de dl. O'Hara in perioada 11-15 iulie 2004

Autoritatile locale din Alba Iulia

1. In primul rand delegatia s-a deplasat la Alba Iulia (vechea denumire romana *Apulum*), capitala judetului Alba, pentru a se intalni cu autoritatile locale, dl. Atanasiu, presedintele Consiliului Judetean Alba, Dl. Sârbu (Prefectul de Alba) si Dl. Rustoiu (Director Directia de Cultura). S-au exprimat preocupari legate atat de dezvoltarea exploatarei mineralelor cat si a patrimoniului cultural. Propunerea RGMC contine o oferta de aproximativ 450 locuri de munca in minerit si peste 1.000 de locuri de munca indirecte, dar activitatea miniera trebuie aprobata doar pentru zonele care nu prezinta interes arheologic. S-au dat asigurari ca legislatia in domeniu a fost atent respectata. Muzeu au fost prevazute atat la suprafata cat si in subteran. Cu toate acestea, fara exploatarea resursei minerale, nu poate exista dezvoltarea resursei culturale.

2. Pe drumul de la Alba Iulia la Rosia Montana drumul trece printr-o zona marcata pe harta ca fiind "Muntii Metaliferi" si care poarta urmele unor operatiuni miniere din perioada comunista similare celor efectuate de Minvest la Rosia Montana. In special exploatarea de la Zlatna (denumirea romana a localitatii fiind *Ampelum*) constituie un exemplu in acest sens, candva o exploatare eminenta cuprifera a devenit dupa 1989 un tintit al deseurilor (inca toxice), al utilajelor transformate in fiare contorsionate, al instalatiilor industriale dezafectate si al unei constructii cu destinatia bloc de locuinte finalizata doar pe jumătate. Este o zona in care somajul a atins cote foarte ridicate si exista o incidenta acuta a bolilor congenitale la copiii nascuti acolo. Pe drumul spre Rosia Montana, ceea ce apare ca o gramada mare de cenusa albe situate in marginea drumului era constituita din sterile de Cetate. Ici-colo se zureau copaci ce au crescut pe halda dar nu s-a facut nici un fel de revegetare. Multe case poarta inscriptia "Proprietatea RMGC".

Intalnirea la Rosia Montana

3. La sediul RMGC delegatia a fost asteptata de dl. Dan Petrescu, desemnat de Richard Hill (Vice-Presedinte Operatiuni din partea Gabriel Resources si Presedinte & Director General al RGMC) care a fost retinut pentru probleme de servicii in Canada, drept reprezentantul sau si un grup de arheologi. Printre acestia se numara Dr Paul Damian (Director Adjunct Muzeul National de Istorie a Romaniei, MNIR Bucuresti), Drd Corina Bors (Director, Departamentul Arheologie si Patrimoniu din cadrul RMGC) si Dr Béatrice Cauuet (CNRS, Universitatea Toulouse, Franta).

4. Delegatia a fost condusa mai intai sa viziteze expozitia materialelor arheologice si s-au prezentat propunerile de amenajare, in special planurile privind relocarea rezidentilor. Conform celor afirmate, la nivelul anului 2001, 85% erau in favoarea proiectului, 10% impotriva si 5% "indecisi". De asemenea, la alegerile locale, doar 40 localnici din 1500 s-au manifestat impotriva. Compensatiile oferite pentru relocare au fost considerate conform celor spuse drept atractive comparativ cu un venit mediu de 100 euro pe luna.

5. **DI Petrescu** a prezentat proiectul minier al RMGC. El a fost in contrast cu activitatea pe care o desfasoara Minvest-ul, activitate care se va inchide intre anii 2004-2007. Exploatarea efectuata de compania Minvest este una la scara mica, sustinuta cu subventii de la Guvern si in urma careia, au rezultat evacuari de ape acide necontrolate in iazul de decantare care are un grad de siguranta precar. Proiectul propus de RGMC prevede o exploatare in cariere la scara mare si cu tehnologie de ultima ora. Sunt incluse aici instalatii de gospodarierea apelor si detoxifiere a sterilelor. Reprezinta 1,6 miliarde dolari pentru Romania pe o perioada de 17 ani incluzand aici si fondurile necesare pentru patrimoniul cultural, demararea unor afaceri precum si inlaturarea efectelor poluarii mediului existenta in

prezent. In perioada 2001 si 2003 s-au cheltuit 4,5 milioane US dolari pentru arheologie ceea ce reprezinta mai mult decat intreg bugetul national pentru arheologie din perioada 1990-2003. Dezavantajele ar consta din faptul ca peisajul local va suferi modificari, o parte din satul Rosia Montana trebuie stramutat (desi partea istorica va fi restaurata) si se vor pierde unele galerii. In concluzie, dl. Petrescu a spus ca este un bun exemplu privind modul de administrare a patrimoniului cultural care raspunde cerintelor nationale, regionale si locale.

6. Nici una dintre hartile avute in evidenta nu a oferit o indicare exacta a amplasarii exacte a instalatiilor in cadrul proiectului RMGC. Ulterior, dl. Hill a insistat asupra ideii conform careia proiectul nu fusese finalizat inca.

7. **Dr Damian** a explicat ca a coordonat Programul National de Cercetare Arheologica "Alburnus Maior" al Ministerului Culturii si Cultelor, program lansat in martie 2001. El a explicat ca istoria mineritului in zona a fost atestata documentar inca din epoca pre-romana; o activitate majora s-a desfasurat in epoca romana (secolul 2 AD); intre secolele 3 si 14 activitatea a fost mult mai scazuta; alte perioade infloritoare au fost in timpul Imperiului Austro-Ungar pe vremea imparatesei Maria Tereza (secolul 18) si in perioada comunista in anii 1970. Descoperirile arheologice intamplatoare de la sfarsitul secolului 18, in special cele 25 placute cerate gasite intre 1786 si 1855 si publicate de Mommsen care s-a aflat la fata locului intre 1851-53. Cercetarea arheologica sistematica s-a desfasurat doar in ultimii ani. In 2000 s-au efectuat periegheze si sondaje arheologice. In 2001 au fost realizate sapaturi pe scara ampla. In 2002-03 accentul s-a pus pe zona Cărnici-Cetate. Rezultatele principale ale programului Alburnus Maior au constat pana acum din (a) excavatii de 3 km patrati cuprinzand peste 1000 morminte si aducand la lumina multe dovezi despre viata rurala si activitatea miniera din perioada Daciei Romane; (b) realizarea unei baze de date si a unui sistem GIS de localizare pentru cercetarile arheologice efectuate din 2001 pana in prezent; (c) o serie de publicatii finantate de RMGC (deja este publicat volumul 1 care contine 526 pagini privind campania de sapaturi din perioada 2000-2001; urmeaza sa fie publicate volumele 2 (mormintul circular), volumul 3 (necropola de la Taul Cornei), volumul 4 (mine); (d) pregatirea expozitiilor mobile din care una se va organiza la Toulouse la sfarsitul anului 2004; (e) o scoala pentru arheologii romani.

8. **Dr Cauuet** a prezentat cercetarile efectuate in reseaua de lucrari vechi pe care le-a coordonat inca din 1999. S-a concentrat asupra zonei Cărnici 1 (un put de extractie elicoidal databil intre 675 – 355 BC); Cărnici 2 (o galerie descendenta cu 125 trepte sapate in roca); Cărnici 9 (4 orizonturi); Cărnici 13 (cu un un fel de mini-lingou provenind dintr-un atelier de prelucrare metale) si Catalina Monulesti (unde au fost gasite la sfarsitul secolului 18 si inceputul secolului 19 tablitele cerate cu inscriptii).

9. **Drd Bors** a prezentat strategia culturala a proiectului Rosia Montana: RMGC s-a implicat total in realizarea Programului National de Cercetare Arheologica "Alburnus Maior" prin finantarea acestuia, prin sustinerea organismelor de patrimoniu, pregatirea personalului, infiintarea unei baze de date pentru evidentierea cercetarilor arheologice, si a unui proiect GIS. Ea a afirmat ca scopul final al proiectului il constituie descarcarea de sarcina arheologica si infiintarea unui nou muzeu minier la Rosia Montana. RMGC s-a angajat sa faca toate cercetarile necesare si sa depuna toate eforturile pentru a evita pierderile ireversibile. S-au pus intrebari daca muzeul va fi unul public sau privat (un concept nou in Romania), iar alte intrebari s-au referit la accesul turistilor in vechile galerii. Drd Bors a spus ca Fundatia RMGC va fi infiintata pentru a administra in viitor situ.

Arheologii francezi

10. Am luat pranzul impreuna cu arheologii francezi care au sosit din diverse parti ale Frantei si lucreaza ca o adevarata echipa de cativa ani sub indrumarea Dr Cauuet. Este o disciplina noua si riguroasa si ei s-au conformat intocmai asa cum s-a confirmat mai tarziu, pe parcursul acestei vizite. Obiectivul lor general il constituie obtinerea cat mai multor rezultate pozitive din punct de vedere arheologic in timpul avut la dispozitie.

Autoritatile locale de la Rosia Montana

11. Pranzul a fost urmat de o intalnire cu primarul de la RosiaMontana, **DI Virgil Nicolae Narita**, la biroul sau aflat mai sus de primaria veche. Consilierii si reprezentantii bisericii ar fi trebuit sa participe si ei, dar au ratat programul. DI. Narita fusese reales in campania din 2000. A explicat ca localitatea RosiaMontana (*Alburnus Maior*) a luat fiinta in anul 131 BC si actualmente are un numar de 4.000 locuitori (aproximativ 100 familii). El reprezinta o unitate teritoriala care cuprinde 16sate. Un sondaj de opinie efectuat in 2000 printre localnicii afectati de proiect a indicat ca 86-88% dintre ei erau in favoarea investitiei propuse si a planului de relocare, precum si 11 din cei 13 consilieri. S-a creat impresia ca singurul viitor posibil era legat doar de investitia in minerit. Era o zona mono-industriala si majoritatea localnicilor lucrasera in minerit. Desi existau preocupari legate de mediu nu era nici o certitudine legata de subventiile UE. Persoanele au fost lasate sa negocieze singure punand conditiile lor proprii privind relocarea si in 30% din cazuri procesul s-a incheiat pana acum. Aceasta inseamna in cifre exacte 1600 din totalul de 4000 proprietati si afecteaza un sfert din satele componente. Legislatia romana este cea care a impus conditiile care trebuiau respectate de noul proiect minier. Vechiul centru al localitatii urma sa fie conservat fiind prevazut acolo si un muzeu in aer liber si alte artefacte. Va fi legat de noul amplasament de relocare printr-un drum nou. Proiectul minier va da nastere si altor activitati economice inclusiv turism (lacurile si noul muzeu al mineritului) si "exploatarea in paralel". El a mentionat ca si el a fost membru al organizatiei non-guvernamentale Alburnus Maior si a afirmat ca scopul celor din asociatie il constituie protejarea propriilor gospodarii si terenuri. Reprezinta cel mult 190 voturi, fata de cele 700 pe care le revendica si numarul membrilor este in scadere. Aceasta opozitie are multe legaturi cu cei care sunt in afara comunitatii.

Vizite in teren (a) la suprafata in Cârnic si Cetate

12. Intalnirea cu primarul a fost urmata de o vizita in care am fost insotiti de dl. Petrescu, Drd Bors si Dr Damian pentru a vizita cateva situri arheologice de la suprafata si pentru a observa topografia generala a zonei, in special Cârnic si Cetate. Aproximativ 50 oameni au lucrat la sapturi pentru descoperirea unei necropole romane. Oamenii angajati reprezentau forta de munca sezoniera recrutata local si supravegheata de arheologii romani. S-a utilizat o plansa pentru exemplificare . De asemenea, a prezentat interes un mormant de incineratie unde s-a gasit un opait.

13. In Cetate atentia a fost retinuta de peisajul selenar, apa poluata si utilajele abandonate in urma activitatii desfasurate de Minvest. S-a afirmat ca ar fi mult mai bine daca RMGC ar curati si ar administra operatiunile miniere din cariera pentru a evita exploatarea in galeriile sensibile descoperite pe durata exploatarii pana in momentul in care s-a finalizat analiza/ recuperarea arheologica. Un contrast idilic l-a furnizat peisajul din Piatra Corbului ("Crow's Rock") care se deschide spre o vale verde cu lacuri, vile de vacanta si in care a aparut o caruta trasa de cai. Aceasta zona din Carnic urma sa ramana protejata. Accesul a fost posibil doar cu vehicule 4x4.

14. S-a remarcat faptul ca exista putine reminescente ale constructiilor civile. Doua explicatii au stat la baza acestui aspect: dat fiind ca "este un lucru ciudat pentru oameni sa vina doar la munca, rugaciune si apoi sa moara" (Dr Ioan Piso), este posibil sa mai fie descoperite altele inca. Dr Bors a oferit o alternativa si o explicatie mai plauzibila conform careia era vorba doar de structuri cu caracter temporar ale caror urme au fost indepartate de perturbarea suprafetelor. Numeroasele morminte probabil reflecta rata ridicata a mortalitatii determinata de munca in mina.

Vizitele in teren (b) galeriile din Cârnic

15. Vizitele la suprafata au fost urmate de vizitele in subteran in galerii punandu-se la dispozitie imbracaminte de protectie, cizme Wellington, manusi casti si lampi. Acestea s-au dovedit a fi necesare datorita conditiilor de umezeala, noroi si denivelari de teren din subteran. Au fost date instructiuni clare si toti cei care au intrat , au semnat mai intai o fisa de protectie. De asemenea, o ambulanta era pregatita pentru interventie. Grupul a fost condus de Dr Cauuet si echipa acesteia de arheologi. Trei arheologi independenti (Dr Cataniciu, Ciudugean si Piso) au fost acceptati cu oarecare retinere de catre companie sa se alature vizitei.

16. Nu a fost permisa fotografierea in interior, dar intreaga actiune a fost filmata de echipa franceza. Doua ore au fost alocate vizitarii galeriilor din Cârnic mentionate mai devreme de Dr Cauuet. Accesul initial s-a realizat pe o galerie lunga orizontala, moderna. Aceasta intersecteaza galeriile romane, zonele de trecere sapate. Drumul serpuieste si ia forma unui puzzle tri-dimensional unde apar ocazional scari pentru urcat sau coborat. Exista unele zone deschise, periculoase care reprezinta puturi fara fund. Iluminatul a fost realizat cu lanterne electrice individuale sau cu lanterne cu gaz presurizat (mai performante). Peste tot era multa umezeala si noroi. Inaintarea a fost ingreunata de cizmele care se infundau in noroiul lipicios si lovirea castilor de roca. De multe ori nu a fost posibila deplasarea in plan ascendent. Au prezentat interes nisele pentru lampile romane si stilurile variate de galerii. A fost impresionanta dificultatea cu care s-a lucrat in galerii in conditii aproape imposibile indiferent daca ne referim la vechii mineri, la arheologii moderni sau la delegatia PACE. Nu a fost vorba de o excursie turistica.

Vizitele in teren (c) mormantul circular roman

17. Dimineata urmatoare a inceput cu o vizita devreme, neprogramata propusa de Drd Bors la un masuleu circular roman situat in zona Gauri. Situl este izolat si accesul este foarte dificil, din nou singura posibilitate constituind-o vehiculele 4x4. Aparent, se va construi un nou drum pentru facilitarea accesului turistilor la un parc arheologic cu o suprafata de 10 ha ce cuprinde si situl. O descriere formala cu o plansa prezentata direct in teren a fost facuta de Mihaela Simion, arheolog roman care supravegheaza lucrarile de sapaturi si de protectie. Volumul 2 al publicatiei Alburnus Maior va fi dedicat acestei constructii funerare complexe. Muncitorii erau ocupati cu instalarea unui acoperis din plastic

Intalnirea cu ONG-urile la Rosia Montana

18. Vizita a fost urmata de o intalnire programata din timp cu ONG-urile. Inainte de inceperea acesteia delegatiei i-a fost prezentat de catre un reprezentant al RMGC un mesaj trimis de ONG Alburnus Maior, ziaristilor care urmau sa intalneasca delegatia la muzeul din Orlea. Acest mesaj electronic explica ca motivul acestei vizite a fost „acela de a analiza certificatul de descarcare arheologica dat pentru zona masivului Cârnic de catre Ministerul Culturii si Cultelor in ianuarie 2004”. Raportorul General a fost de acord sa faca o declaratie publica explicand ca nu acesta a fost scopul.

19. La intalnire au participat si vreo 40 de persoane si a fost deschisa de dl. Dan Chirlomez care a prezentat delegatia si a dat o mana de ajutor in conducerea lucrarilor. Spre sfarsit, participantii au depasit numarul de 100 si au stat si in strada.

20. **Raportorul General a** aratat in mod clar ca delegatia a venit la invitatia delegatiei parlamentare a Romaniei si nu la cea a ONG-ului Alburnus Maior. Scopul vizitei nu a fost acela de a analiza descarcarea de sarcini arheologice (domeniu in care delegatia nu detinea nici o competenta). Delegatia PACE primise mai multe mesaje contradictorii privind patrimoniul cultural de la Rosia Montana si conform carora acesta nu era luat in considerare si vizita de studiu a urmarit evaluarea, analizarea si cercetarea cazului. Raportorul este constient de dimensiunile diferite, sociale, de mediu si economice pe care le implica proiectul, dar preocuparea sa formala era legata de aspectele culturale. A participat la cateva intalniri cu reprezentantii RMGC si cu autoritatile romane. Era acolo pentru a asculta reprezentantii organizatiilor non-guvernamentale. In redactarea raportului sau va tine cont de tot ceea ce se va spune in cadrul intalnirii.

21. **Dr Ioan Piso** (Profesor la Universitatea din Cluj si Director al Muzeului National de Istorie a Transilvaniei, Cluj) este el insusi fiu de miner si in principiu nu se opune proiectului minier sau progresului pe aceasta cale. Crede totusi ca Romania are mai mult de pierdut decat de castigat de pe urma acestui proiect. In momentul in care aceasta exploatare se va inchide peste 10-15 ani, aurul va fi plecat deja din tara lasand in urma sute de someri si un peisaj selenar cu un lac de 600 ha de cianura aflat in spatele unui dig de 180 m inaltime aflat la doar 2 km de orasul Abrud.

22. Descacarea de sarcina arheologica nu este acceptabila. O suprafata de 1.100 ha a fost descarcata in baza unor sapturi desfasurate pe doar 2,2 ha. Zona Rosiei Montane a fost protejata de lege si aceasta nu poate fi inlocuita decat tot de o lege. Este un fapt ridicol ca galeriile vizitate in ziua precedenta si unde in iulie 2004 se efectuau inca sapturi au fost descarcate de sarcina arheologica in ianuarie 2004 si suprafata deasupra acestora in decembrie 2002. Abordarea arheologica a fost si ea gresit conceputa. Ar fi trebuit ca atentia sa se concentreze asupra retelei de asezari civile din zona si nu asupra unor temple si morminte izolate.

23. A criticat si faptul ca autoritatile statului au preferat interesele unei companii straine si nu au tinut seama de protestele conservatorilor locali. Cei din Comisia Nationala de Arheologie care s-au opus proiectului RMGC (vezi exemplul sau) au fost inlaturati. Au circulat diverse zvonuri privind rapoartele unor servicii secrete de la Budapesta. In ceea ce-l priveste, spera ca Romania sa adere la EU pastrandu-si intact patrimoniul cultural.

24. **DI. Eugen David** (Presedinte al ONG Alburnus Maior) a criticat deciziile luate de autoritatile locale si Guvernul Romaniei prin care s-au incalcat prevederile Conventiei Peisajului European (ratificat de Romania in 2002). A atras atentia la impactul transfrontalier al proiectului RMGC si a mentionat ca implementarea acestuia va incalca prevederile Initiativei pentru Dezvoltare Spatiala Sustenabila a Bazinului Tisa. A solicitat elaborarea imediata a unui Studiu de Impact de catre RMGC deoarece in absenta acestuia se intarzie orice activitate economica alternativa la Rosia Montana. A cerut Consiliului Europei sa ia masuri.

25. Apoi a prezentat o petitie pentru ca intreg materialul arheologic mobil sa ramana la Rosia Montana si patrimoniul imobil sa fie conservat in situ. Petitia contine 278 nume din Abrud, Carpenis, Corna, Daroia Gura Cornii, Gura Rosiei, Rosia Montana.

26. **Raportorul General** a spus ca este binevenita orice informatie privind propunerile alternative pentru protectia patrimoniului cultural si dezvoltarea zonei.

27. **DI. Andrei Jurca** (Presedinte al ONG Pro Rosia Montana) a spus ca ambele ONG-uri sunt deplin constiente de importanta urmelor istorice ale mineritului in zona. A regretat lipsa oricarei opozitii fata de distrugerea unei cetati si a unei fortarete romane in perioada comunismului. Mare parte a fost recuperata acum datorita banilor alocati arheologiei de catre RMGC. Proiectul minier include aspecte fata de care organizatia sa si-a manifestat opozitia - ca de exemplu relocarea bisericilor.

28. Insa nu orice piatra merita sa fie conservata. In 2007 se va incheia procesul de acordare de subventii mineritului; de aceea este important sa ne gandim la viitorul economic al zonei si la asigurarea unor locuri de munca. Incertitudinea actuala este daunatoare; guvernul ar trebui sa ia o decizie daca RMGC sau alta companie miniera va efectua sau nu lucrari de exploatare in zona.

29. Exploatarea aurului era cunoscuta ca fiind un proces poluant. Astfel de probleme nu s-au limitat doar la aceasta localitate; ele trebuie monitorizate si solutionate adecvat prin contra masuri construind un centru cu utilitati moderne. Acest lucru este dorit de majoritatea localnicilor din Rosia Montana. A subliniat ca majoritatea celor prezenti nu faceau parte din localnicii RM. Desi 32% acceptasera banii de la RMGC pentru a pleca, 60% din populatia dorea sa ramana. Mineritul este o ocupatie de mai bine de 2000 de ani in zona si stindardul minerilor trebuie tinut sus. Este infantil sa se propuna ca alternativa (asa cum au facut mebrii Academiei Romane) cultivarea cerealelor si agricultura pe un sol acid sau culegerea ciupercilor si cioplirea lemnului.

30. **Raportorul General** nu a dat cuvantul celor care nu fac parte din comunitatea locala.

31. **Un inginer minier iesit la pensie** (anonim) a fost de acord cu cele afirmate despre distrugerile din perioada comunismului. Acest lucru a fost insa necesar pentru a exploata zacamantul. Romania inca avea nevoie de aur dar acesta nu ar trebui sa ajunga in mainile unei companii private precum RMGC. A afirmat in ciuda multiplelor intreruperi, ca majoritatea comunitatii locale se opunea procesului dureros de relocare si ca nu dorea sa plece.

32. **Ioan Mera** (preot ortodox de la Rosia Montana) a regretat ca respectul reciproc dintre minerii locali, fermieri si tigani s-a destramat in 1995 cand s-au ivit discutiile despre viitorul mineritului in zona. El crede ca Dumnezeu i-a creat sa ajute pamantul si nu sa-l depopuleze. Pozitia comuna a diferitelor culte (Romano si Greco Catolic, Reformat si Unit Protestant, precum si ortodox) s-a manifestat impotriva proiectul minier care deja a determinat aparitia unor pierderi ireparabile a amenintat existenta cladirilor bisericesti si a comunitatii locale in sine. Se opune poluarii cu cianura si relocarii bisericilor si cimitirelor. In calitate de preot considera ca este un sacrilegiu sa muti ramasitele pamantesti odata ce au fost ingropate.

33. **Tatiana Tanase** a luat atitudine in apararea vietii in Rosia Montana localitate unde s-a nascut si a crescut. Fara un proiect ca cel propus de RMGC tineretul va pleca din zona si doar cativa pensionari vor mai ramane pe loc. Cei care se opun proiectului ar trebui sa vina cu alternative viabile.

34. In acest punct Raportorul General a solicitat un vot indicativ, dupa ce mai intai i-a identificat pe cei care fac parte din comunitatea locala si cei care nu fac parte. Cei din Rosia Montana erau in mod evident majoritari si mai erau multi afara care nu au reusit sa mai intre. Dintre acesti localnici, 75% erau in favoarea proiectului RMGC si 25% impotriva.

35. In acel moment a patruns in sala un **miner care a vorbit in numele ortacilor sai.**

36. Este momentul in care s-a produs o oarecare confuzie. Raportorul General a fost intampinat de un baraj format din jurnalisti inclusiv reporteri TV. A refuzat sa faca orice declaratie in aceasta etapa avand in vedere ca facuse o declaratie in deschiderea lucrarilor.

Vizite in teren (d) galeriile din Orlea si muzeul

37. In continuare, s-a organizat o vizita in galeriile din Orlea si la muzeul in aer liber. Vizita s-a transformat intr-o lunga coborare pe 157 trepte din piatra care duc la nivelul superior al galeriilor romane. Acestea au profil similar cu galeriile din Cărnici, inclusiv nisele aparente pentru opaițele romane. Astfel, aceste galerii au fost iluminate cu lampi electrice iar vatra era neteda si betonata. Galerile fusesera deschise publicului in anii '70. Nu este sigur ca acestea vor fi conservate deoarece intr-un punct pe care ni l-a indicat ghidul nostru, RMGC a prelevat probe. Dupa aceea, ne-a oferit un tur de vizitare al colectiei de utilaje din lemn si fier si a lapidariului muzeului in aer liber. Aceasta zona este proprietatea RMGC. Ghidul care a insotit delegatia este un fost miner. Pretinde ca sunt aproximativ 25 km de galerii. In ciuda solicitarilor repetate conform carora lobby-ul ar trebui sa inceteze, reprezentantii ONG-urilor carora li s-a permis sa participe la vizita au continuat sa-l terorizeze pe Raportorul General pe toata durata vizitei cu comentariile lor.

Intalnire finala la RMGC

38. Evenimentul final al vizitei la Rosia Montana l-a constituit o intalnire finala (care initial nu fusese prevazuta) cu RMGC, unde ni s-a alaturat si dl. Richard Hill (Presedinte si Director General). Drd Bors (consultant cu contract incheiat cu RMGC) si Dr Cauuet (cercetator stiintific independent francez) au de asemenea parte la eveniment, la fel ca si Dr Damian (din partea Guvernului roman).

39. **DI R. Hill** regreta faptul ca in trecut problemele emotive au fost gresit administrate de fosta conducere. Compania isi asuma responsabilitatile cu seriozitate in ceea ce priveste patrimoniul cultural si colaboreaza bine cu autoritatile romane la nivel local si national. Trebuia gasit un echilibru adecvat intre aspectele economice, sociale si culturale. Proiectul are in vedere extractia minereului din zona Cetate-Cărnici-Orlea-Jig. Aproximativ 85% din productie provine din primele doua amplasamente. Orlea si Jig intra in exploatare in anul 9 conform planificarii (adica in 11-13 ani de acum inainte). Intre timp multe se pot intampla. Situatia va fi analizata in mod constant pe masura ce alte vestigii arheologice ar putea fi descoperite. Nu trebuie insa considerat de la sine inteles ca proiectul va merge mai departe. Decizia finala in acest sens va fi luata de romani.

40. **Raportorul General** a spus ca a fost impresionat de calitatea ridicata a lucrarilor arheologice de salvare. Acest lucru nu ar fi fost posibil daca nu exista finantarea pusa la dispozitie de RMGC si reprezinta un castig net. De-abia intors de la muzeul din Orlea, a intrebat daca galeriile din Orlea sau alte amplasamente cu galerii vizitabile vor fi conservate sub forma unui muzeu.

41. **DI Hill** considera ca "instantaneele convingatoare" ar trebui conservate si facute accesibile pentru public. A fost dificil sa se gaseasca zone de asezari care sa nu fi avut de suferit in urma activitatilor miniere. Cu toate acestea, unele zone precum Piatra Corbului fusesera deja identificate pentru conservarea vestigiilor de la suprafata si din subteran. Este preocupat de faptul ca regulamentele UE care se refera la accesul persoanelor care se deplaseaza in scaun cu rotile si iesirile pentru cazuri de urgenta vor face ca aceste galerii sa fie scoase din circuit turistic. Daca amplasamentele celor doua cariere principale Cetate si Cărnici au fost identificate, amplasarea exacta a carierelor din partea de nord (Orlea si Jig) urmeaza sa fie definitivata. Este posibil ca o zona adiacenta de conservare sa fie stabilita pentru a face legatura cu Catalina Monulesti la extremitatea nordica a orasului. A refuzat sa prezinte hartile detaliate intrucat obiectul precis al proiectului trebuie finalizat.

42. **Dr Cauuet** a spus ca intrebarea priviind modul in care se vor dezvolta cele doua zone din partea nordica trebuie sa fie inca discutata. Doreste sa fie conservata intreaga mina nu doar portiuni semnificative. A fost interesata de sapaturile executate la partea superioara a localitatii Rosia Montana unde s-ar fi putut afla atelierele romane pentru prelucrarea minereului aurifer. Catalina Monulesti a fost o alta zona de interes si intrucat roca era instabila, galeriile nu pareau sa fi fost redeschise din timpurile antice. Ea considera ca trebuie sa existe modalitati mai bune de a prezenta galeriile romane decat cele cu vatra betonata si iluminate din Orlea. Prioritatea imediata o constituie astfel finalizarea sapaturilor in galeriile din Carnic.

43. **Dr Bors** a spus ca 22 alte locatii fusesera identificate de specialisti din Bucuresti avand caracteristici similare cu cele din Rosia Montana

44. **DI Hill** a lamurit situatia privind Catalina Monulesti. Aceasta galerie este in Zona de Protectie a Centrului istoric din Rosia Montana. Astfel, ea va fi conservata deoarece acea parte a localitatii nu va fi afectata de proiectul minier. A refuzat insa sa semneze un cec in alb pentru conservarea in viitor a zonei Catalina Monulesti. Astfel de lucrari se efectueaza si in functie de eficacitatea lor pentru RMGC. Compania, in definitiv, a fost infiintata pentru a aduce profituri si nu pentru a se dedica cercetarii arheologice. Dar, RMGC a investit deja o suma destul de mare pentru patrimoniul cultural si trebuie judecata prin aceasta prisma. Companiile moderne miniere trebuie sa tina cont de implicatiile sociale pentru a se asigura o dezvoltare durabila. Un exemplu despre modul in care zona ar putea fi utilizata ulterior, in alte scopuri, RMGC a prevazut posibilitatea de a lasa in urma sa la Rosia Montana un lac pentru ambarcatiuni si terenuri de fotbal precum si vestigii arheologice. El a subliniat din nou relatiile profesionale pe care le are cu autoritatile romane.

45. Delegatia s-a deplasat la Bucuresti apoi, pentru intalnirile prevazute pentru ziua urmatoare la nivelul ministerelor, Academiei Romane si al parlamentarilor si senatorilor romani.

Ministerul Culturii si Cultelor

46. **DI Mircea Angelescu** (Director al Directiei Monumente Istorice si Muzeu) a fost interesat de atentia acordata proiectului minier de la Rosia Montana. Ministrul auzise de acest proiect pentru prima oara in anul 2000 cand RMGC a depus o cerere de obtinere a certificatului de descarcare arheologica. In urma unei periegeze si a unui diagnostic arheologic efectuate in anul 2000, s-a lansat programul national de cercetare "Alburnus Maior" in 2001 si au fost demarate lucrarile de sapaturi arheologice (suprafata si subteran). Programul a abordat probleme legate de arheologie (cartare cu sistem GIS si software digital), arhitectura, etnografie si istorie orala; a fost finantat de companie in concordanta cu Conventia Europeana pentru Patrimoniul Arheologic (Valetta) si in 2001 finantarea a depasit de 10 ori bugetul anual alocat de Minister pentru arheologie.

47. Pozitia legala a fost aceea conform careia un investitor putea solicita descarcare de sarcina arheologica in momentul in care cercetarea era finalizata. Rapoarte despre astfel de cercetari si concluziile aferente au fost prezentate in fiecare an Comisiei Nationale pentru Arheologie (un corp consultativ format din reprezentantii universitatilor, muzeelor si institutelor nationale de cercetare) care raporteaza apoi Ministerului unde se iau deciziile. Procedura legata de descarcarea de sarcina arheologica a fost progresiva; a inceput la suprafata; metodele de exploatare la zi permiteau modificari in parcurgerea etapelor astfel incat sa se protejeze galeriile subterane care ar fi putut fi aduse la lumina. El a confirmat ca certificatele de descarcare arheologica fusesera eliberate pentru unele galerii subterane, dar a respins acuzatiile lobby-ului privind neregulile din cadrul procedurii. Acestor grupuri care faceau lobby le lipsea pregatirea stiintifica si confundau lucrarile. De asemenea, jumatate din cei 400 arheologi din Romania au fost implicati in Rosia Montana si deciziile Comisiei Nationale au fost luate cu unanimitate de voturi. O echipa de arheologi urma sa

intretina si sa supravegheze situl imediat ce incep lucrarile miniere (care inca nu incepusera). Toate procedurile arheologice au fost in conformitate cu legislatia in vigoare.

48. In ceea ce priveste patrimoniul arhitectural, a fost stabilita o zona de protectie in centrul localitatii Rosia Montana in urma discutiilor din 2002 purtate in cadrul Comisiei Nationale pentru Monumente Istorice. Zona include 99% din monumentele istorice, galeriile Catalina Monulesti si cladirile ce urmau sa fie reabilitate pentru a deveni muzeu public. S-a considerat ca in acest mod identitatea culturala a locului se va conserva dand in acelasi timp comunitatii locale sansa dezvoltarii durabile inclusiv a turismului.

49. Referitor la dezvoltarea turismului cultural, consiliul local a prezentat propuneri pentru includerea zonei centrale protejate impreuna cu alte locuri de patrimoniu pentru care nu s-au eliberat certificate de descarcarea de sarcini arheologice (de exemplu mormantul circular si cele mai importante galerii din Cărnici) alaturi de zonele naturale de interes (ca de exemplu Piatra Corbului). Este preocupat totusi de faptul ca multe galerii prezinta conditii precare de securitate pentru accesul turistilor. Se poarta inca discutii cu RMGC despre un proiect prin care compania sa deschida un muzeu la Catalina Monulesti.

50. **DI Stefan Ionita** (Director General pentru Culte) a spus ca exista intentia conservarii identitatii culturale a zonei. Cladirile bisericilor istorice nu vor fi afectate de exploatare. Urmeaza ca autoritatile locale (nu Ministrul) sa decida daca vor fi stramutate cimitirele. Exista proceduri pentru deshumare si au existat cateva precedente istorice. **Dr Angelescu** a subliniat ca nici un cimitir nu va fi afectat de exploatare dar ca unele se afla chiar in zona in care va fi ochiul de apa al iazului si ar putea fi scufundate. Acesta a fost un exemplu de propaganda emotionala.

Academia Romana

51. **Acad Dan Berindei** (Presedintele Sectiunii Stiinte Istorice si Arheologie) a afirmat ca Academia Romana este in afara oricaror influente politice; singurul sau obiectiv il constituie realizarea unei cercetari stiintifice. A decis sa se opuna proiectului RMGC deoarece proiectul minier distruge zona, din cauza riscurilor legate de poluare care prezinta mari dezavantaje economice, mai mari decat avantajele aduse Romaniei, iar conservarea doar a unei parti a patrimoniului cultural nu constituie un substitut al valorii sitului. Certificatele de descarcare de sarcini arheologice au fost acordate cu prea multa usurinta. O comoara a umanitatii se afla in pericol.

52. **Acad Mircea Sandulescu** a vorbit despre scara operatiunilor miniere propuse– cariera cu adancime de 400 m, peisaj selenar, iaz de decantare pe 600 ha si dig de 180 m inaltime. In calitatea sa de geolog a subliniat riscul pe care-l reprezinta exploziile pentru galeriile romane, riscul legat de alunecarea de teren in cazul iazului de retentie si perioada indelungata de timp in care flora si fauna se vor reface. A aratat ca localnicii nu doreau sa plece din zona si ca nu exista nici o lege care sa-i oblige sa faca acest lucru. Daunele aduse Rosiei Montane ar depasi orice alte avantaje si beneficii. Academia a demarat un studiu pentru gasirea unor activitati alternative adecvate zonei.

53. **Acad Alexandru Vulpe** crede ca Rosia Montana a fost un important sit arheologic european. Sapaturile care se desfasoara au aratat ca avem de-a face cu unul dintre cele mai importante situri miniere din lume. Solutia ideala ar fi sa se realizeze un parc arheologic si cea mai mare parte sa fie conservata in situ. Galeriiile romane de 2000 de ani ar putea constitui un punct de atractie pentru turisti. A dat exemplul mina de sare Hallstatt (Austria) unde nu a ramas nimic din materialul arheologic dupa ce s-au facut sapaturi in necropola. A subliniat si riscul otravirii cu cianura care contravine legislatiei EU si astfel dauneaza intereselor Romaniei de a accede in UE.

Ministerul Mediului si Gospodarii Apelor

54. **DI Ioan Jeleu** (Secretar de Stat pentru Protectia Mediului) a prezentat structura Ministerului care cuprinde departamentul de mediu, cel de gospodaria apelor si de integrare europeana. **D-na Liliana Bara** (Secretar de Stat pentru Integrare Europeana) a detaliat derularea negocierilor din iulie si septembrie cu UE referitor la conditiile corespunzatoare unei perioade de tranzitie privind sase directive in domeniul mediului (Capitolul 22).

55. In ceea ce priveste proiectul Rosia Montana, RMGC a solicitat pentru prima data un aviz de mediu in 2002 fara sa depuna insa documentatia tehnica necesara (inclusiv un studiu de impact). In 2003 RMGC si-a retras cererea initiala angajandu-se sa prezinte o noua cerere conforma cu reglementarile in vigoare. Intre timp, negocierile de armonizare cu UE erau in curs de desfasurare si situatia s-a mai schimbat. Comisia UE a acordat consultanta informala. Activitatile sensibile (cum ar fi instalatiile miniere si nucleare) necesita autorizarea de catre stat (mai degraba decat din partea unui minister individual). O comisie speciala trebuie infiintata (constituita din oameni de stiinta din Romania si din tarile vecine). Gospodaria apelor a fost parte a avizului de mediu si rezultatele precare obtinute de Minvest in zona au facut ca aceasta problema sa fie sensibila. Prelucrarea cu cianura a fost utilizata in tarile UE dar se pot gasi si alte metode de procesare mai profitabile si mai putin poluante. Atunci cand riscurile implicate de realizarea proiectului pot fi evaluate, se vor elabora conditiile corespunzatoare (tehnologice si de sustenabilitate). Condițiile ce se vor impune pot face ca acest proiect sa nu mai fie viabil. Daca se accepta insa, trebuie efectuate controale in obiectiv in fiecare etapa existand asigurari sub forma unor garantii bancare in bani (sau chiar in aur).

56. Cat despre cererile RMGC si acceptarea acestora, activitatile precum sapaturile arheologice si achizitionarea proprietatilor s-au efectuat pe raspunderea si riscul companiei si nu s-au dat nici un fel de garantii ca proiectul poate continua.

Ministerul Integrarii Europene

57. **DI Leonard Orban** (Negociator Sef Adjunct pentru integrarea Romaniei in UE) a coordonat negocierile inclusiv capitolul 22 referitor la mediu si capitolul 1 despre libera circulatie a marfurilor. S-a solicitat conformarea stricta inainte de intrare (nu s-a mai acceptat perioada de tranzitie asa cum s-a intamplat cu ocazia rundelor anterioare de accesare).

58. Solicitarea depusa pentru Rosia Montana a fost retrasa de catre RMGC. Principalele probleme pe care le-a ridicat erau legate de mediu si Capitolul 22 a fost in mod special strict (privind mediul si patrimoniul). Toate proiectele noi trebuie sa prezinte studii de impact in faza de proiectare. Guvernul Romaniei a planificat semnarea Tratatului cu UE pentru inceputul anului 2005 si integrarea in UE in 1 ian 2007. Proiectul Rosia Montana a fost astfel foarte atent supravegheat ca sa nu interfereze cu acest program.

Parlamentul Romaniei

59. **DI Alexander Sassu** (Presedinte al Comisiei Parlamentare de Analiza a Poiectului Rosia Montana) a explicat ca acest raport a fost adoptat de Comitetul pentru Cultura in iunie anul trecut, dar nu a fost supus dezbaterilor in Parlament inca. Intre timp, nu s-a intamplat nimic semnificativ. Cu cele 4 milioane de dolari SUA cheltuite cercetarile efectuate la Rosia Montana au fost cele mai importante cercetari desfasurate in ultimii 200 de ani in Romania. Nu exista nici un motiv pentru a stopa aceste cercetari acum.

60. **DI Radu Mircea Berceanu** (Vice-Presedinte al Camerei Deputatilor) a spus ca nu este vorba de o chestiune politica in Romania, ci mai mult o problema a partilor interesate – cei din afara Rosiei Montane se opun proiectului deoarece nu pot sa-si faca sperante legate de vanzarea proprietatilor pentru obtinerea preturilor mari oferite de RMGC. A vizitat zona si a intalnit o serie de protestatari tineri care au declarat ca fusesera platiti sa faca aceasta demonstratie.

61. S-a convenit ca trebuie gasit un echilibru intre interesele culturale, de mediu, economice si sociale. Proiectul a fost important in termeni culturali, fiind una dintre cele mai mari operatiuni arheologice din Europa si daca el nu va fi dus in continuare, nu vor mai exista fonduri nici pentru arheologie. De asemenea, proiectul a fost un proiect pilot pentru dezvoltarea economica a intregii zone. Daca ar fi oprit nu ar mai fi nici o sansa in acest sens, cel putin pentru o vreme. S-ar crea o serioasa problema sociala intrucat activitatea miniera actuala desfasurata de Minvest urmeaza sa se inchida in urmatorii 10 ani.

62. Prin comparatie, Minvest-ul de ani de zile nu a aratat nici un respect fata de patrimoniul cultural sau fata de mediu. RMGC inasa trebuie sa fie atent daca primeste avizul pentru noul proiect. Comisia UE si Guvernul Romaniei supravegheaza cu deosebita atentie aspectele de mediu si pot interveni decisiv daca aderarea Romaniei in 2007 ar fi pusa in pericol.

Contactele ulterioare cu presa

63. La sfarsitul intalnirii cu dl. Sassu si dl. Berceanu, Raportorul general a dat un interviu ziaristilor si a repetat declaratia pe care o facuse la intalnirea cu ONG-urile la Rosia Montana confirmand ca va analiza datele obtinute si va prezenta primul raport preliminar Comitetului PACE in octombrie.

64. In final, Raportorul General a acordat un interviu reporterului TV Cristina Oancea care a realizat un program cu mineritul aurifer in Romania. Intrebat despre importanta minelor de aur de la Rosia Montana, raportorul a facut referire la pietrele din Rosia Montana expuse in Muzeul National, la placutele cerate de la Mommsen si la faptul ca exista inca multe vestigii ce trebuie descoperite prin programul de cercetare arheologica care ar putea fi realizat la in scopuri turistice in beneficiul comunitatii locale. Intrebat daca Rosia Montana ar putea fi considerata in categoria patrimoniului UNESCO, el a raspuns ca acest lucru depinde de ceea ce s-a descoperit si de modul in care descoperirile au fost realizate si ca acest lucru il poate decide doar UNESCO. Intrebat fiind despre zona Muntilor Apuseni, a raspuns ca l-a impresionat frumusetea acestora. Intrebat care a fost cea mai puternica impresie resimtita aici, a raspuns ca vizita in minele de aur, vizita care si-a lasat amprenta si asupra fizicului sau, mai ales al capului.

III. Anexe

a) Scopul vizitei (emisa inainte de vizita de studiu din 7 iulie 2004)

Vizita de studiu efectuata la Rosia Montana de dl. Eddie O'Hara MP (Marea Britanie) Raportor General pentru Patrimoniul Cultural, Comitetul de Cultura, Stiinta si Invatamant, Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei (Romania, 11-15 iulie 2004)

Rosia Montana (situata in Muntii Apuseni in partea de vest a Romaniei) are o traditie de peste 2000 de ani in domeniul exploatarii zacamintelor auro-argentifere. Un nou proiect ce prevede exploatarea in cariera este in curs de realizare. Atentia Raportorului General a fost atrasa de amenintarea pe care acesta il reprezinta pentru un loc important din punct de vedere cultural si de mediu.

Scopul vizitei de studiu este acela de a :

- evalua importanta culturala a sitului
- analiza modul in care s-a tinut cont de acesta
- analiza unor scenarii privind masurile ce s-ar putea lua

Abordarea este una culturala. Este complementara studiilor de mediu (Parlamentul Europei). Are ca scop plasarea problemelor culturale intr-un context general.

Vizita de studiu este realizata la nivel parlamentar (urmare a invitatiei adresate de delegatia romana catre PACE). Nu este o misiune care sa fie constituita din experti. Nu are legatura cu nici o organizatie non-guvernamentala.

In concordanta cu practicile din trecut, rolul Raportorului General este acela de a cauta rezolvarea problemelor legate de conflictele de interese pentru a asigura ca se acorda patrimoniului cultural atentia cuvenita si ca abordarea acestuia se face in si dintr-o perspectiva europeana. Nu este un rol juridic, nici politic in termeni interni sau externi. Exemple relevante, recente, in acest sens au fost cercetarile efectuate in cazul barajului Ilisu din SE Turciei pe Tigris si al amenajarii zonei pentru canotaj la Marathon pentru Olimpiada.

DI O'Hara va raporta Comitetului pentru Cultura, Stiinta si Invatamant (oral in septembrie si un raport scris in octombrie). Urmeaza discutii. Scopul este acela de a acorda asistenta Parlamentului Romaniei in reglarea situatiei.

b) Programul vizitei de studiu efectuata de dl O'Hara in Romania in perioada 11-15 iulie 2004

Duminica, 11 iulie 2004

22h15 Sosirea delegatiei pe aeroportul din Cluj si deplasare la Alba Iulia (24h00)

Luni, 12 iulie 2004

09h00 Intalnire cu dl. Mugurel Liviu Sârbu, Prefect de Alba, si dl. Teodor Atanasiu, Presedintele Consiliului Judetean Alba

10h00 Deplasare de la Alba Iulia la Rosia Montana

11h30 Intalnire cu reprezentantii Rosia Montana Gold Corporation. Prezentarea RMGC efectuata de dl Dan Petrescu, Drd Corina Bors si Dr Béatrice Cauuet si a Programului National de Cercetare "Alburnus Maior" de catre Dr Paul Damian (MNIR)

13h30 Pranz la Abrud impreuna cu membrii echipei de arheologi din Franta

15h30 Intalnire cu dl. Virgil Nicolae Narita, Primarul localitatii Rosia Montana

17h00 Vizite in teren (a) la suprafata in Cârnic si Cetate (b) galeriile Cârnic
Cazare la Albac

Marti, 13 iulie 2004

09h00 Vizita in teren (c) mormantul circular roman (Gauri)

09h30 Intalnire cu reprezentantii de la Alburnus Maior si Pro Rosia Montana organizatii non-guvernamentale

11h00 Vizita in teren (d) galeriile Orlea si muzeul in aer liber

13h00 Intalnire cu dl Richard Hill, Presedinte si Director General, RMGC

13h30 Deplasare la Cluj (via Baia de Aries si Cheile Turzii si pranz la Savadisla) vizita la Cluj (statuia regelui Matias si Biserica Sfantul Mihail)

18h45 Intoarcere la Bucuresti

Miercuri, 14 iulie 2004

09h00 Intalnire la Ministerul Culturii si Cultelor cu dl. Mircea Angelescu, Director Directia de Monumente Istorice si Muzee si dl. Stefan Ionita, Director Directia de Culte

10h00 Intalnire cu Academia Romana, cu acad. Dan Berindei, Presedinte al Academiei pentru Sectiunea Istorie si Arheologie Acad. Ioan Sandulescu si Acad. Alexandru Vulpe

11h00 Intalnire la Ministerul Mediului si Apelor cu dl Ioan Jeleu, Secretar de Stat pentru Protectia Mediului si d-ra Liliana Bara, Secretar de Stat pentru Integrare Europeana

12h00 Intalnire la Ministerul Integrarii cu dl. Leonard Orban, Negociator Sef Adjunct pentru aderarea Romaniei la UE

13h00 Pranz organizat de dl. Gheorghe Buzatu, Vice-Presedinte al Senatului

15h00 Intalnire la Palatul Parlamentului cu dl. Alexandru Sassu, Presedinte al Comisiei Parlamentare de Analiza a Proiectului Rosia Montana, si cu dl. Radu-Mircea Berceanu

16h15 Vizitarea Muzeului National de Istorie (Lapidarium si Tezaur) si Curtea Veche (vechi cartier al Bucurestiului)

17h00 Interviu acordat Televiziunii Romane

19h30 Dineu gazduit de dl Ghiorghe Prisacaru, Presedintele Delegatiei Romane

Joi , 15 iulie 2004

9h20 Plecarea delegatiei de pe Aeroportul din Bucuresti

c) Harta

